

Faaliyet Raporu

1 Ocak 2007 - 31 Aralık 2007

TÜRKİYE
BİLİMLER AKADEMİSİ

Faaliyet Raporu

1 Ocak 2007 - 31 Aralık 2007

TÜBA

TÜRKİYE
BİLİMLER AKADEMİSİ

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

1. Sunum.....	6
2. Akademi'nin Kuruluş Amacı, Görevleri ve Yapısı	
Akademi'nin Amaçladığı Gelecek ve Varoluş Gerekeçesi	10
Akademi Üyeleri	11
Akademi Organları	12
Akademi Genel Kurulu	12
Akademi Konseyi	12
Akademi Başkanı	12
Komite ve Çalışma Grupları	12
3. 2007 Yılı Çalışmaları	
Genel Kurul ve Akademi Konseyi Çalışmaları	16
2007 Yılı Genel Kurul Çalışmaları	16
2007 Yılı Akademi Günü	22
2007 Yılı Akademi Konseyi Çalışmaları	26
2007 Yılı Akademi Konseyi Duyuruları	26
4. Burs, Destek ve Ödül Programları	
4.1. Burs, Destek ve Ödül Programları	28
4.1.1. Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı (GEBİP)	28
4.1.2. Sosyal Bilimlerde Burs, Destek ve Ödül Programları	30
4.1.3. Bilim, Hizmet ve Teşvik Ödülleri	32
4.1.4. Üniversite Ders Kitapları Telif ve Çeviri Eser Ödülleri	32
4.1.5. Araştırma Desteği.....	33
5. Akademi Programları Komite ve Çalışma Grubu Etkinlikleri	
5.1. Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü.....	36
5.2. Türkiye Kültür Envanteri Projesi.....	38
5.3. Üniversite Ders Kitaplarının Türkçe'ye Kazandırılması	38
5.4. Açık Ders Malzemeleri Projesi (ADMP).....	39
5.5. Çevre ve Sürdürülebilirlik	41
5.6. Bilim Eğitimi	43
5.7. Bilim Etiği.....	44
5.8. Kanser Araştırma Politikaları ile İlgili Çalışmalar	45
5.9. Kök Hücre Konusunda Yapılan Çalışmalar	46
5.10. Eser Element Araştırmaları ile İlgili Çalışmalar	47
5.11. İnsan Hakları Komitesi.....	48
5.12. Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Politika, Program ve Projelerinin İzleme ve Değerlendirmesi Projesi.....	49
5.13. Bilim Kültür Merkezi / Müzesi Kurma Çalışmaları (Rabî Medrese Restorasyonu).....	50
5.14. Bilimsel Toplantılar.....	50
6. Uluslararası İlişkiler	
6.1. Uluslararası İkili İlişkiler.....	52
6.1.1. Afganistan.....	52
6.1.2. Almanya	52
6.1.3. Avusturya.....	52
6.1.4. İsviçre	53
6.1.5. Karadağ.....	53
6.1.6. Kırgızistan	53
6.1.7. Macaristan	53

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

6.1.8. Makedonya.....	54
6.1.9. Moldova	54
6.1.10. Romanya	54
6.1.11. Sırbistan.....	54
6.1.12. Slovenya	54
6.2. Uluslararası Çok Taraflı İlişkiler.....	55
6.2.1. Akademiler Arası Konsey (InterAcademy Council IAC).....	55
6.2.2. Akademiler Arası Panel (InterAcademy Panel IAP).....	55
6.2.3. Asya Akademiler Birliği (Association of Academies of Sciences in Asia).....	55
6.2.4. Avrupa Akademiler Birliği (All European Academies ALLEA)	56
6.2.5. Avrupa Birliği.....	56
6.2.6. Avrupa-Akdeniz Akademik Ağı (Euro Mediterranean Academic Network EMAN)	57
6.2.7. Avrupa Tıp Akademileri Federasyonu (Federation of European Academies of Medicine FEAM).....	57
6.2.8. Uluslararası Akademiler Birliği (International Union of Academies IUA)	57
6.2.9. Güneydoğu Avrupa Akademileri (Southeastern European Academies - SEEA)	57
6.2.10. Güneydoğu Avrupa Akademileri Kültür Mirası Projesi (SEEA Cultural Heritage Project)	58
6.2.11. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)	58
6.2.12. Türk-Amerikan Bilim İnsanları Birliği (Turkish American Scientists and Scholars Association TASSA).....	59
6.2.13. UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) ROSTE (Regional Bureau for Science in Europe).....	59
6.3. Diğer	59
7. Bilimsel Toplantılar	
7.1. Akademi Konferansları	62
7.2. Üniversite Konferansları	63
8. Yayınlar	
8.1. Forum Dizisi.....	68
8.2. Akademi Raporları	68
8.3. Yaşam Öyküleri	69
8.4. Diğer Yayınlar.....	69
8.5. Süreli Yayınlar	69
8.5.1. <i>Günce Dergisi</i>	69
8.5.2. <i>TÜBA- Kültür Envanteri Dergisi (TÜBA-KED)</i>	69
8.5.3. <i>TÜBA- Arkeoloji Dergisi (TÜBA-AR)</i>	70
8.6. TÜBA Ağı Sayfası	70
9. Yönetim ve İç Kontrol	
9.1. Amaç ve Hedefler	72
9.2. Temel Politikalar ve Öncelikler	74
2008-2010 Orta Vadeli Program	74
Mevcut Durum ve Performans Programı	74
9.3. Faaliyetlere İlişkin Bilgi Ve Değerlendirmeler.....	76
9.3.1. Mali Bilgiler	76
9.3.1.1. Bütçe Uygulama Sonuçları (2007 Yılı Giderler Gelirler İcmali).....	76
10. Akademi'nin İdari Yapısı	
10.1. Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar	79
10.2. İnsan Kaynakları	79
10.3. Organizasyon Şeması	79

1

Sunum

2 008 yılında kuruluşunun 15. yılını tamamlayacak olması Türkiye Bilimler Akademisi'ne geçmiş döneme ilişkin özdeğerlendirmeler yapma fırsatı vermektedir.

Akademi, geçen 15 yıllık dönemde kurumsallaşma yönünde adımlar atmış, kiralık da olsa kendi hizmet binasında faaliyet göstermeye başlamış, önemli bir bölümü hizmet alımı yoluyla çalışan yaklaşık 50 kişilik bir idari teşkilat oluşturmuştur. Kuruluş yasasının ona bu olanağı tanımamış olmasına karşın Akademi, oluşturduğu teşkilatla 2007 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun hükümlerini gerekli yetkinlikle yerine getirmeye başlamıştır. Ancak kalıcı çözümler, Akademi'nin kendi idari kadrosunu oluşturmasına izin veren yeni bir kanun ile mümkün olacaktır. Halen Akademi'nin kendi idari kadrosunu oluşturmasının önünde duran başlıca engel, kuruluş kanununun Akademi'nin sekreteryaya hizmetlerinin TÜBİTAK tarafından yerine getirilmesini öngören hükmünden kaynaklanmaktadır.

Akademi, özyapısını oluşturma yönünde önemli bir yol katetmiştir. Mevcut üye sayısı bu bağlamda -arada yitirilen 23 üyeye karşın- 2007 yılı sonu itibarıyla 132'ye ulaşmıştır. 2001 yılında başlatılan Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı (GEBİP) ise dünyadaki benzerlerinin ilklerinden biri olarak başarı örneğine dönüşmektedir. Bu modeli daha sonraki yıllarda çeşitli ülkelerin akademilerinin bünyesinde 'Genç Akademi' adı altında başlatılan benzer programlar izlemiştir. GEBİP, Akademi'nin geleceğini güvenceye alan, onu diri tutacak bir yaşam kaynağı olmaya başlamıştır. Nitekim bu programa 2007 yılı itibarıyla kabul edilen 170 genç bilim insanı arasında bilimsel başarılarıyla

özellikle öne çıkmış olanlar, son iki yıl içinde Akademi Asosiyel Üyeliğine seçilmiştir. Asosiyel Üyelik, bu bilim insanların bilimsel başarısının dokuz yıla kadar uzanan bir süre boyunca izlenmesine olanak vermektedir.

Akademiler, -her fırsatta dile getirildiği gibi- bilimsel liyakat normlarını yerleştirmek, bu konuda bir referans oluşturmakla yükümlü kuruluşlardır. Türkiye Bilimler Akademisi üyelerinin seçiminde de bu ilkeye titizlikle sadık kalınarak hareket edilmiştir. Ancak Akademi, sosyal bilimler, yaşam bilimleri, doğa ve mühendislik bilimlerini kapsayan geniş bir yelpazeden bilim insanlarını bünyesinde toplayan bir kurumdur. Bütün bu farklı alanlar için geçerli başarı ölçütlerini oluşturmak, farklı alanların temsilcileri olan bilim insanlarını bu ölçütler üzerinde uzlaştırmak kolay olmamaktadır. Bu husus diğer bilim akademileri, bilim kuruluşları ve üniversiteler için de geçerlidir. Güçlüklerin aşılması ancak farklı alanlardan gelen bilim insanların ortak paydalarda anlaşabilmeleri, uzlaşma kültürlerini geliştirmeleri ve bilimin bütünselliğinin korunması yönünde çaba harcamaları ile mümkün olacaktır.

Türkiye Bilimler Akademisi'nin kuruluş yasasında sıralanan amaç ve görevleri arasında "Türkiye'deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunması", "Hükümete, Türk bilimcileri ve araştırmacılarının toplumsal statülerini, yaşam düzeylerini, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişikliklerini önermek" hükümleri bulunmaktadır. Bu hükümlerin doğru okunması, Akademi politikalarının ve etkinliklerinin sağlıklı bir biçimde

gerçekleştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Akademiler gibi danışmanlık işlevlerini ilke olarak en yetkin ve bağımsız biçimde yerine getirmekle yükümlü kurumlardan, görüşlerini, her türlü çıkar ilişkisinden arındırılmış bir nesnellikle ifade etmeleri beklenmektedir. Bu nesnellik, genelde görüş bildirilecek konu üzerinde yürütülen uzun süreli, yoğun, çoğu zaman ancak bir proje çerçevesinde gerçekleştirilebilen çalışmalarla sağlanabilmektedir. Akademi'nin son yıllarda bilimde öngörü, bilim etiği, çevre ve sürdürülebilirlik, kök hücre araştırmaları, kanser politikaları, ders kitapları ve insan hakları, doktora eğitimi, nüfus ve kalkınma stratejileri, Marmara depremi ve son olarak enerji konularında hazırladığı raporlar, bu tür, toplumu ve yükümlü kurumları bilgilendirmeye yönelik proje etkinliklerinin ürünüdür.

Toplumla ilişki kurmak, topluma bilimi anlatmak, bilimsel düşünce ve yaklaşımın yayılmasını sağlamak, tüm akademilerin önünde duran diğer önemli görevdir. Akademilerin bu görevlerini, içe dönük yapılarını aşarak yerine getirmeleri gerekmektedir. Aynı doğrultuda, Akademi üyeliği, bu unvanı taşıyan bilim insanına getirdiği saygınlığın çok ötesinde, ona önemli bir toplumsal sorumluluk ve birikimini Akademi aracılığıyla toplum hizmetine sunma yükümlülüğü getirmektedir.

Akademi üyeliği toplumda bir rol modeli olarak algılanmakta, üyelerden bilimsel yetkinliğin ötesinde bilgelik, olgunluk ve erdem gibi nitelikleri de sergilemeleri beklenmektedir. Akademilerin bilimsel mükemmeliyetin ötesinde ahlaki değerlerle de özdeşleşen kurumlar olarak anlaşılması bu olguyla ilişkilidir. Türkiye Bilimler

Akademisi de, bu doğrultuda, kuruluşundan beri etik konusunda yaptığı toplantılar, yayınlar ve diğer etkinliklerle ülkemizde bilim etiği ilkelerini kurumsallaştırmaya ve bunların, başta üyeleri olmak üzere tüm bilim toplumu tarafından içselleştirilmesine katkı vermeye çalışmıştır. 2002 yılında yaklaşık 20.000 bilim insanı ve doktora öğrencisine dağıtılan *Bilimsel Araştırmalarda Etik ve Sorunları*¹ başlıklı kitap, bu amaca yönelik ilk yayın olmuştur. Akademi'nin Bilim Etiği Çalışma Grubu tarafından hazırlanmış olup, halen baskı aşamasında olan Bilim Etiği El Kitabı, 14-15 Aralık 2007 tarihlerinde, İstanbul'da düzenlenmiş olan Bilim Etiği Sempozyumu ve Akademi'nin ev sahipliğinde 23-24 Mayıs 2008 tarihlerinde, İstanbul'da yapılan ALLEA Bilim Etiği Komitesi'nin yıllık toplantısı, Akademi'nin bu konudaki son dönem etkinliklerinin başlıca örnekleridir.

Etik konusunda bilim toplumuna örnek olma görev ve sorumluluğunu taşıyan bir kurumun üyelerinin, yukarıda da belirtildiği gibi, bu sorumluluğun tam bilincinde olmaları gerekir. Bu nedenle Akademi Konseyi bu konuda da köklü bazı düzenlemelere gitmiş, kendi iç hukukuna temel teşkil etmek üzere TÜBA Etik Anlayışı İlkeleri'ni hazırlamış ve bunun işletilmesine yardımcı olacak bir Onur Kurulu oluşturmuştur.

Dünya bilim akademilerinin günümüzde öncelikli olarak ele aldıkları etik konusu bilim insanlarının araştırma ve yaşamlarındaki erdemli davranıştır. Zira araştırmaların dürüstlük, titizlik, açıklık, hakkaniyet vb. ilkeler doğrultusunda yapılması, bilim insanlarının meslek ve özel yaşantılarında gene aynı ilkelere bağlı hareket etmeleri, bilim insanlarının ve genelde bilimin toplum nezdindeki

¹ Baskıya hazırlanmaktadır.

saygınlığı, inanılabilirliği için hayati önem taşımaktadır.

Diğer yandan bilim dünyası, günümüzde hâkim olan faydacılık ilkesi doğrultusunda bilimsel bilginin toplum hizmetine sunulmak üzere üretilmesi yönündeki talepleri, sorgulamasız kabullenmiş gözükmektedir. Gerçekte, topluma yararlılık, günümüzde genelde ekonomik büyümeyi ve özellikle refah toplumlarındaki büyümeyi besleyen, sınırsız bir tüketim alışkanlığına dayalı bir yaşam biçimine katkı anlamına gelmeye başlamıştır. Bilimsel ve teknolojik bilginin yenilikçilik süreci üzerinden ticari metaya dönüştürülmesi, ekonomik büyümenin itici gücü haline gelmiştir. Bu gelişmenin araştırma kesimine, özellikle proje sahibi araştırmacılara dönük geri beslemeleri ise onları proje ve öz gelirler açısından bağımlı bir duruma getirmektedir. Bağımlılık, ekonomik gelişmeye sağladığı önemli katkıya karşın bilim insanını karar verme aşamalarında edilgin bir öge konumuna indirgemektedir. Bu konuyla bilim insanı, sürecin özeleştirel bir değerlendirmesini yapma olanağına da

sahip değildir. Dolayısıyla bilim dünyası, bu tür bir ekonomik büyümeye dayalı gelişmeye ve onun tüm olumsuz yansımalarına, ürettiği bilimsel bilgi ile katkıda bulunmaktadır. Bir yerde bu şekliyle uzun vadede sürdürülebilirliği mümkün olmayan, sosyo-ekonomik ayrışmalara, küresel ölçekli gerilimlere, silahlanmaya ve çatışmalara yol açan, dünyayı hızla çevre felaketlerine yaklaştıran bir sürecin, sergilediği kayıtsızlık ve sağladığı fiili katkı ile sorumlusu olmaktadır. Bilim dünyasının bu hayati konuyu gerektiği biçimde gündeme getirmemesi de kendi içinde etik açıdan çok çelişkili bir durum yaratmaktadır. Akademilerin belirtilen sarmal ilişkiler yumağından görece bağımsız kurumlar olarak bu konuyu en öncelikli gündem maddeleri konumuna getirmeleri, bilimsel bilginin tüketim ekonomisinin ötesinde öncelikle insanlığın ve yaşadığımız dünyanın esenliği için kullanımının savunucuları olmaları, tarihi sorumluluklarının gereğidir. Bu sorumluluğu ne ölçüde yerine getirdikleri, onların gelecekte bilim dünyası ve toplumdaki yerlerini belirleyecektir.

2

*Akademinin
Kuruluş
Amacı,
Görevleri ve
Yapısı*

Akademi'nin Amaçladığı Gelecek ve Varoluş Gerekçesi

TÜBA'nın amaçladığı gelecek; ülkemiz bilimini çağdaş bilim düzeyinin ötesine taşıyan, dünya biliminin etkin ve etkili olan bir kuruluş olmaktır.

Varoluş gerekçesi ise; ülkemizde bilimi ve bilimsel uğraşmayı benimsetmek; en yüksek bilimsel ölçütlerin yaşama geçirilmesi yönünde etkin rol oynamak; bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin tespiti amacı ile bağımsız ve yetkin danışmanlık hizmeti vermek; özgür ve eleştirel bir tartışma platformu ve kültürü oluşturmak; bilimsel başarıyı değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesinde etkin katkılarda bulunmak; dünya akademilerinin etkin bir üyesi olarak ülke biliminin dünya bilimi ile bütünleşmesine aracı olmaktır.

Akademi'yi bilim konusunda benzer görevler üstlenmiş kuruluşlardan ayıran en önemli özelliğın, yapılanmasını bilimsel liyakata dayalı olarak oluşturması olduğu düşünölmektedir. Bu doğrultuda, Akademi üyeleri, uluslararası bilimsel kimlikleri ve üstün başarıları ile öne çıkmış bilim insanları arasından yüksek liyakat esasına göre seçilirler. Akademi, ülkemizde en yüksek bilimsel ölçütlerin yaşama geçirilmesi, bilimsel yaklaşımın toplumun çözüm arama yeteneğini artırıcı biçimde benimsenmesi, bilimsel ve teknolojik veriler ışığında temel toplumsal stratejilerin belirlenebilmesi için geniş bir tartışma ortamının oluşmasını amaçlar. bilim etiğinin, kendi üyeleri arasında ve tüm bilim topluluğunda özömsenmesi ve eksiksiz uygulanması, düşünce özgürlüğünün, bilim ve tartışma kültürünün yerleşmesi ve Türk biliminin dünya bilimi ile bütünleşmesi için çaba sarf eder. Türkiye Bilimler Akademisi, çalışmalarını çok büyük ölçüde, başta

üyelerinin olmak üzere, bilim topluluğunun gönüllü katılım ve katkılarıyla yürötmektedir.

Amacı

2 Eylül 1993'te 21686 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Türkiye Bilimler Akademisi'nin kuruluş amacı, bu K.H.K.'nin 1'inci maddesine göre; "Türkiye'de tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimci kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri bilim ve araştırma alanına yönlötmek; Türkiye'deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek" olarak belirlenmiştir.

Görevleri

Akademi'nin görevleri; 497 sayılı K.H.K.'nin 2'nci maddesinde belirlenmiştir.

Bu görevler;

- "Bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla incelemeler ve danışmanlık yapmak,
- Toplumda bilimsel yaklaşım ve düşöncenin yayılmasını sağlamak,
- Hükömete, Türk bilimcileri ve araştırmacıların toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek,
- Bilimin öneminin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak ve bilim insanlığını özendirmek için ödöller vermek,
- Yukarıda belirtilen amaçların gerçekleşmesi ve görevlerin yerine getirilebilmesi ile ilgili her türlü faaliyette bulunmak"tır.

Akademi Üyeleri

Akademi'de; asli, asosiye ve şeref üyesi olmak üzere üç tür üyelik bulunmaktadır. Asli üye sayısı, üniversitelerde mevcut kadrolarda fiilen görev yapan T.C. uyruklu profesör sayısının yüzde ikisini, asosiye üye sayısı ise asli üye sayısının üç katını geçemez. Şeref üyeliği sayısı herhangi bir sınırlamaya tabi değildir.

Türkiye Bilimler Akademisi'nin kuruluşu hakkındaki 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin, Akademi üyeliği ile ilgili 3. ve 4. maddelerinde yer alan kriterler uyarınca üye seçimi, yüksek liyakat esasına göre uluslararası bilimsel kimlikleri ve üstün başarıları ile öne çıkmış bilim insanları arasından yapılır. Asli üye aşağıda belirlenen şartları taşıyan T.C. uyruklu seçkin bilim insanları arasından seçilir:

Ulusal veya uluslararası saygın kuruluşlardan ödül veya madalya almış olmak; kendi adıyla anılan keşif, icat, teori ve modellere sahip olmak ve/veya adı klasik kitaplara veya derleme makalelerine geçmiş olmak; uluslararası bilim atıfları kataloglarında genel kabul görmüş yüksek sayıda atıf almış olmak.

Asosiye üye, asli üye olmaya aday T.C. uyruklu yetenekli genç bilim insanları arasından seçilir. Şeref üyesi, asli üye olma şartlarına sahip, ancak yaş haddi sebebiyle asli üyeliğe seçilemeyen T.C. uyruklu bilim insanları, Türkiye ile ilgisi olan ve işbirliği yapan ve asli üyelerde aranan şartları taşıyan yabancı bilim adamları arasından seçilir.

Asli, asosiye ve şeref üyesi olabilmek için, diğer bir asli üye tarafından Akademi Konseyi'ne yazılı olarak başvurulmak suretiyle aday gösterilir. Bu adaylığın, diğer iki genel kurul üyesi tarafından yazılı olarak desteklenmesi gerekir. Adaylık,

Akademi Konseyi tarafından kabul gördükten sonra Genel Kurul'un onayına sunulur. Akademi, 2004 yılında kuruluş yasasında tanımlanmış sürece yeni düzenlemeler getirmiş, bu düzenleme de 2005 yılında uygulamaya konmuştur. Bu çerçevede kurulmuş olan TÜBA Üye Adayı Belirleme Değerlendirme Komitesi (TÜAK), ön değerlendirmesini yaptıktan sonra aday dosyalarını bir raporla Konsey'e sunmakta, ayrıca Türk bilim insanlarının yayınlarını tarayarak çalışmalarıyla öne çıkmış olanları belirtmektedir.

Asli üyelik yetmiş yaşına kadar sürer. Yaş haddi nedeniyle asli üyelik statüsü sona eren üyeler, otomatik olarak şeref üyesi olurlar. Asosiye üyeler üç yıl için seçilirler. Asosiye üyelik süresi en çok dokuz yıldır.

497 sayılı K.H.K.'nin 13. maddesi Akademi üyelerine ulusal ve uluslararası araştırma ve geliştirme faaliyetlerini sürdürmelerine destek amacıyla yılda, Devlet Memurları Kanunu'na göre en yüksek devlet memuru brüt aylığının yıllık tutarı kadar araştırma desteği sağlamaktadır.

Akademi üyelerine ayrıca, Akademi'nin amaçları arasında yer alan "Ülkemizdeki araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına katkıda bulunmak" hükmü uyarınca uluslararası bilimsel toplantılara katılma desteği sağlanmaktadır. Buna göre, yurtdışında toplantıya katılacak Akademi üyesinin, çağrılı konuşma yapmak, panelist olmak, sempozyuma katılmak, oturumda yönetici olmak, tebliğ vermek veya verilen tebliğde adı bulunmak, kongre veya toplantının düzenlenmesinde bilimsel düzenleme kurulu üyeliği dahil yöneticilik görevi almak, koşullarından en az birini yerine getirmesi gerekmektedir.

Uluslararası bilimsel toplantılara katılma desteği programı ile bütünlüğü sağlamak amacıyla, Akademi üyelerinin, yürüttükleri araştırmalar ve eğitim etkinlikleri ile ilgili olarak, yurtdışından davet edecekleri bilim insanlarının ziyaret masraflarının karşılanmasına da katkıda bulunmaktadır. Yurtdışından davet edilecek bilim insanlarının, seminer veya seminerler vermek, panelist olarak, panellere, sempozyumlara katılmak, tebliğ vermek, oturumlar yönetmek, kongre veya bilimsel toplantının düzenlenmesinde bilimsel düzenleme kurulu üyeliği dahil yöneticilik görevi almak, yürüttüğü çalışmalara ilişkin konferanslar vermek, belli bir süre lisansüstü ders vermek, ortak araştırma projeleri hazırlama çalışmalarını yapmak, biçiminde tanımlanan etkinliklerden en az birini yerine getirmesi zorunludur.

Akademi Organları

Kuruluş K.H.K.'sinin 6'ncı maddesine göre Akademi'nin organları:

- Akademi Genel Kurulu
- Akademi Konseyi
- Akademi Başkanı

Akademi Genel Kurulu

Akademi üyelerinden oluşan, yılda en az bir kez Akademi Konseyi tarafından belirlenen yerde ve gündemle toplanan Akademi Genel Kurulu, K.H.K.'nin 4. maddesinde belirlenen koşulları taşıyan bilim insanları arasından 5. maddedeki usullerle seçilen asli, şeref ve asosiye üyeleri Genel Kurulu oluşturmaktadır.

Genel Kurul'un görevleri K.H.K.'nin 8. maddesinde şu şekilde belirlenmiştir:

- Akademi Konseyi tarafından hazırlanacak bilim politikasına ilişkin temel belgelerle, faaliyet raporu, bilanço ve bütçe önerisini görüşerek onaylamak,

- Yeni üyeleri seçmek,
- Süresi dolan Akademi Konseyi üyeleri yerine çoğunluk esasıyla yeni üyeler seçmek,
- Akademi Başkanı'nı seçmek.

Akademi Konseyi

Genel Kurul tarafından 4 yıl için seçilen 10 asli üye ile Akademi Başkanı'ndan oluşan Akademi Konseyi'nin görevleri, K.H.K.'nin 10. maddesinde şu şekilde belirlenmiştir:

- Akademiye ilişkin faaliyetleri düzenlemek ve yürütmek,
- Boş üyeliklere atama yapmak,
- Çeşitli danışmanlık veya etüt konuları için Akademi içinden veya dışından komisyonlar kurmak,
- Bütçe teklifini hazırlamak.

Akademi Başkanı

497 sayılı K.H.K.'nin 11. maddesine göre, asli üyeler arasından Akademi Genel Kurulu'nca dört yıl için seçilen Akademi Başkanı, Başbakan'ın onayı ile atanmaktadır. Akademi Başkanı, Akademi'nin, amaçları doğrultusunda faaliyet göstermesinden sorumludur ve ita amiridir.

Komite ve Çalışma Grupları

Akademi'nin örgütlenmesinde büyük ağırlığı olan Komite ve Çalışma Grupları, 2002 yılında yapılan yeni bir düzenlemede şöyle tanımlanmıştır:

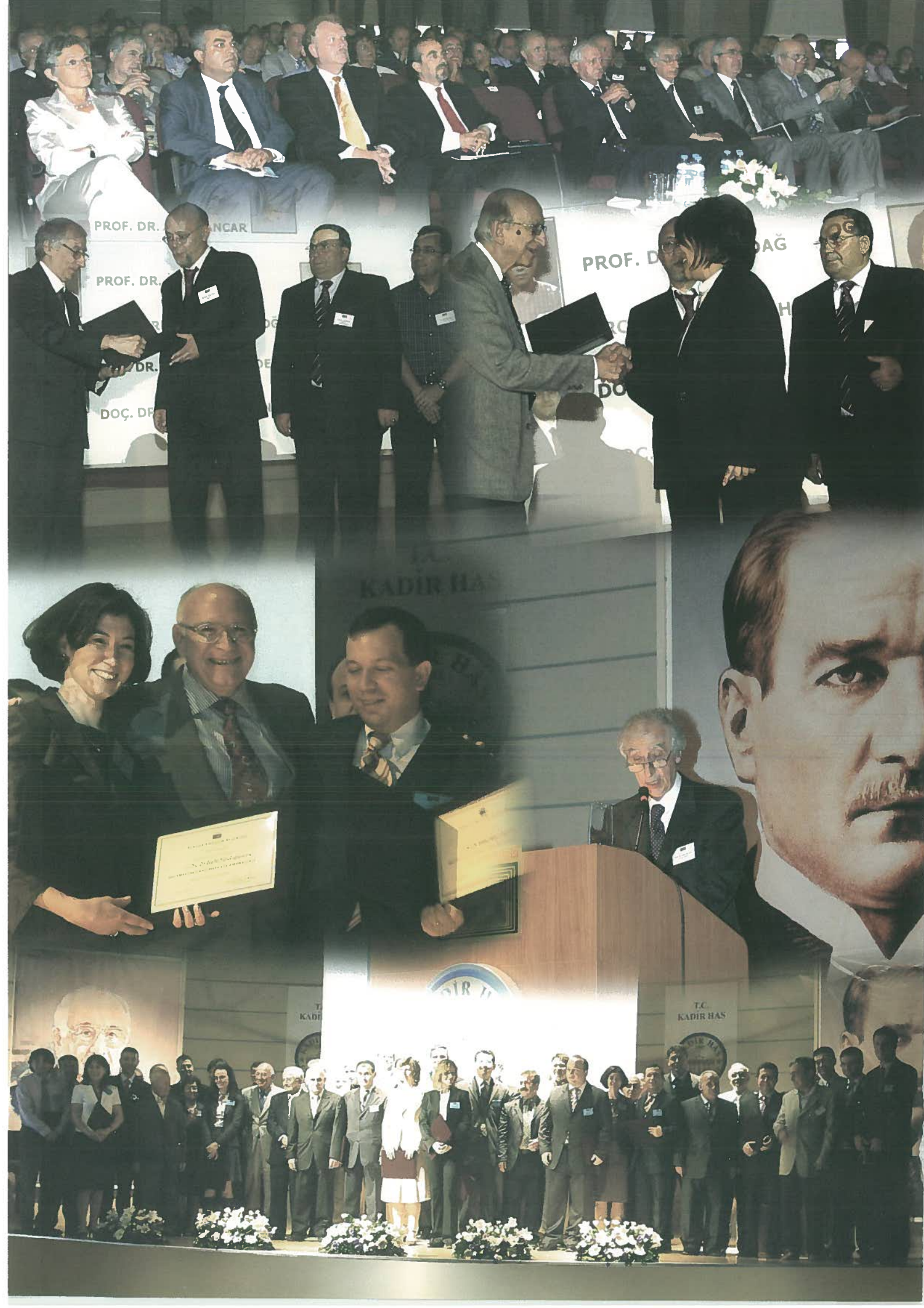
Komite- Akademi Konseyi tarafından kurulan, çalışma esasları olan, kalıcı nitelikte kuruludur. Akademi'nin süreklilik gösteren belirli görevlerini düzenler ve yürütür. Komiteler, etkinliklerine ilişkin yıllık faaliyet raporlarını Akademi Başkanlığı'na sunarlar. Her iki yılda bir komitenin raporları genel bir değerlendirmeye tabi tutularak, değerlendirme sonucunda etkinliklerin

yeniden iki yıllık dönem için uzatılması
Konsey tarafından karara bağlanır.

Çalışma Grubu- Akademi tarafından
öncelikli olarak tanımlanan konularda
çalışmalar yapmak üzere oluşturulan

geçici kuruldur. Çalışmalarını düzenlediği
programlar çerçevesinde yürütür ve bu
çalışmaları gerekli olduğu takdirde
projelendirir. Süresi en çok iki yıl olup, bu
süre istisnai durumlarda ikinci bir iki yıllık
dönem için uzatılabilir.

PROF. DR. ... NCAR

PROF. DR. ...

... DR. ...

DOÇ. DR. ...

PROF. D ... DAĞ

KADIR HAS

T.C. KADIR HAS

T.C. KADIR HAS

T.C. KADIR HAS

T.C. KADIR HAS

3

2007 Yılı
Çalışmaları

G enel Kurul ve Akademi Konseyi Çalışmaları

2007 Yılı Genel Kurul Çalışmaları

Akademi Genel Kurulu, 3 Haziran 2007 ve 1 Aralık 2007 tarihlerinde iki toplantı yapmıştır.

Haziran ayında yapılan genel kurul toplantısında; Prof. Dr. İlhan Başgöz Şeref Üyesi, Prof. Dr. Adil Denizli ve Prof. Dr. İsenbike Togan Asli Üye, Prof. Dr. Erdin Bozkurt ve Doç. Dr. Kadriye Arzum Erdem Gürsan Asosiye Üye seçilmişlerdir.

Aralık ayında yapılan genel kurul toplantısında ise; Prof. Dr. Erol Gelenbe, Prof. Dr. Aytemiz Gürgey, Prof. Dr. Ali Mostafazadeh ve Prof. Dr. Murat Tekalp Asli Üye; Doç. Dr. Ramazan İdilman, Doç. Dr. Türker Kılıç ve Doç. Dr. Ali Tekcan Asosiye Üye olarak seçilmişlerdir.

Şeref Üyesi
Prof. Dr. İlhan BAŞGÖZ

Indiana (ABD) ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde Halk Bilimi alanında öğretim üyesi yapan TÜBA Şeref Üyesi Prof. Dr. İlhan Başgöz, Türkiye'de, Türk Folkloru üzerinde uluslararası düzeyde çalışmalar yapan araştırmacılar arasında en önde gelen isimlerden biridir. Prof. Başgöz, Türk halk edebiyatı üzerine tematik çalışmalar yürütmüş, bu

edebiyatın önde gelen isimleri hakkında kitaplar yayımlanmış ve Türk edebiyatını özellikle uluslararası arenada daha geniş kesimlere tanıtabilmek amacıyla derlemeler hazırlamıştır. Dede Korkud, Nasreddin Hoca, Yunus Emre, Pir Sultan Abdal ve diğer ozanlar hakkında yaptığı çalışmalarla, halk deyişleri, bilmeceler, destanlar, halk edebiyatının değişik gramer yapısı ve diğer özellikleri üzerine yaptığı dikkatli incelemelerle, bu edebiyatı dünyaya tanıtmış ve dünya halk edebiyatları arasındaki yerinin daha da belirgin biçimde ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Asli Üye
Prof. Dr. Adil DENİZLİ

Hacettepe Üniversitesi'nde Kimya Bölümü, Biyokimya Anabilim Dalı Başkanlığı'nı yürüten ve TÜBA Asosiye Üyesi iken Asli Üyeliğe seçilen Prof. Dr. Adil Denizli, biyopolimerler konusunda sürekli ve nitelikli araştırmalar yapmaktadır. Özellikle biyomoleküllerin ayrıştırılması ve salınım konularında yaptığı çalışmalarla uluslararası bilim dünyasında tanınan Prof. Denizli, geliştirdiği polimerik bazlı spesifik polimerik taşıyıcıların değişik hemoperfüzyon uygulamalarında kullanılabilirliğini araştırmıştır. Hemoperfüzyon uygulamaları amacıyla

Protein A, DNA ve heparin immobilize polimerik adsorbentleri hazırlamıştır. Protein A immobilize taşıyıcılar çeşitli immunolojik hastalıklarda, hasta kanındaki patojen antikör uzaklaştırılması amacıyla kullanılmıştır.

Asli Üye
Prof. Dr. İsenbike TOGAN

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Tarih Bölümü öğretim üyesi TÜBA Asli Üyesi Prof. Dr. İsenbike Togan, Orta Asya ve bilhassa Moğol Tarihi konusunda dünyanın önde gelen tarihçileri arasındadır. İngilizce, Almanca ve Farsça'nın yanında bildiği Çince, Çağatayca ve bugünkü çeşitli Türk dillerini kullanarak incelediği ülkelerin tarihlerini ve kültür yapılarını yazılı kayıtları kullanarak ve ampirik araştırmalar yaparak, çalıştığı konularda yeni paradigmlar geliştirmekte ve böylece yeni bakışlar çerçevesinde yeni bulgulara ulaşmaktadır. Örneğin; Moğol İmparatorluğu'nun tarihini incelerken, alışlageldiği gibi, imparatorluğun merkezi yapısının gelişmesini değil, kabilelerin iç dinamiklerini ve imparatorluğun merkezi yapısı ile kabile yapıları arasındaki gerginlikleri ele almakta ve giderek imparatorluğun karşılaştığı çok önemli bir sorunu ve bu sorunun sonuçlarını gün ışığına çıkarmaktadır.

Asli Üye
Prof. Dr. Erol GELENBE

22 Ağustos 1945'te doğan Prof. Dr. Erol Gelenbe, Imperial College (Londra), Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü, Dennis Gabor Kürsüsü'nde görev yapmaktadır. Bilgisayar sistemlerinin performans analiz metotları konusunda önde gelen bilim insanlarından biri olan Prof. Gelenbe, Imperial College'da 40 kadar akademisyen ve araştırmacının bulunduğu "Intelligent Systems and Networks" grubuna başkanlık etmektedir ve bugüne dek 55 doktora öğrencisi yetiştirmiştir.

Prof. Gelenbe, kendi adıyla "G-networks" (Gelenbe - networks) olarak bilinen kuyruk ağları ve buna bağlı benzer stokastik modeller ve stokastik sinir ağları modelleri ortaya koymuş, bunların matematiksel özelliklerini ve kullanma alanlarını geliştirmiştir. Prof. Gelenbe, bilgisayar sistem ve ağlarının performans analiz metotlarının kurulmasında ve bu konudaki araştırmaların gelişmesinde öncülük etmiştir. Dört kitap ve 120'den fazla bilimsel makalesi bulunan Prof. Gelenbe'nin kitapları İngilizce, Fransızca, Japonca ve Korece olarak yayınlanmıştır.

Prof. Gelenbe, 2005'de Academia Europaea'ya seçilmiş ve üç ayrı ülkede kendisine "honoris causa" doktorası verilmiştir. Fransız Bilimler Akademisi'nin

"Grand Prix France Telecom" ödülünü kazanmış olan Prof. Gelenbe'ye, IEEE (New York), ACM (New York), IEEE (Londra) bilim kurumları tarafından "Fellow" unvanı verilmiştir. Prof. Gelenbe, İtalya'nın yüksek liyakat "Commendatore al Merito della Repubblica" (2005) ve Fransa'nın "Chevalier" ve "Officier" nişanlarına layık görülmüştür.

Prof. Gelenbe, 1986'dan beri, Türkiye'de Bilgisayar Mühendisliği alanındaki akademisyen ve lisansüstü öğrencileri yabancı akademisyenlerle bir araya getiren, Türkiye'de bu konulardaki araştırmaları teşvik eden ISCIS (International Symposium on Computer and Information Sciences) adlı bilimsel konferans dizisini yaşama geçirmiş ve 22 yıl boyunca kesintisiz biçimde düzenlenmesini sağlayarak geleneksel bir bilimsel etkinliğe dönüştürmüştür.

Asli Üye
Prof. Dr. Aytemiz GÜRGEY

1942 yılında doğan Prof. Dr. Aytemiz Gürgey, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Pediatrik Hematoloji Anabilim

Dalı'nda görev yapmaktadır. 1981 yılında TÜBİTAK Teşvik Ödülü'nü ve 2003 yılında TÜBİTAK Bilim Ödülü'nü kazanan Prof. Gürgey, ülkemizde görülen beta-talassemi major, delta-beta talassemi ve alfa-talassemi hastalarının hematolojik, epidemiyolojik ve ağırlıklı olarak moleküler biyolojik özelliklerini araştırmış ve özgün moleküler bozukluklar tanımlamıştır. Ülkemizde nadir görülen yeni hemoglobinopati (anormal hemoglobin) türlerinin hematolojik ve moleküler özelliklerini literatüre kazandırmıştır. Bu bağlamda, Prof. Gürgey, Güney Anadolu'da Hemoglobin-S taşıyan Eti Türkleri'nde alfa-talassemi hastalarının özgün moleküler bulgularını tanımlamış, ülkemizdeki HbH hastalığının moleküler temelini ayrıntılarıyla araştırmıştır.

Prof. Gürgey, ülkemizdeki hemoglobinopati olgularının doğum öncesi tanısı konusunda önemli bilimsel çalışmalar da yapmıştır. Prof. Gürgey, ülkemizdeki Faktör V Leiden mutasyonlarını belirleyerek mutasyon sıklığını, çocukluk yaşı tromboz olgularında protrombingen 202106 mutasyonunu ve trombozlu hastalarda MTHFR C677T gen mutasyonunu tanımlayarak, çocukluk yaşı pıhtılaşma - kanama bozuklukları ile aşırı pıhtılaşma eğiliminin moleküler fizyopatolojisine ülkemizden özgün katkılarda bulunmuştur. Prof. Gürgey, çocuklarda nadir rastlanan "Ailesel Hemofagositik Lenfositosis" hastalığında Syntaxin11 gen mutasyonunun önemini göstererek Hemofagositik Sendromun moleküler biyolojisine yeni bulgular eklemiştir.

Asli Üye
Prof. Dr. Ali MOSTAFAZADEH

17 Temmuz 1965'te, İran'da doğan Prof. Dr. Ali Mostafazadeh, Koç Üniversitesi Matematik Bölümü'nde görev yapmaktadır. Prof. Mostafazadeh'in geliştirmiş olduğu pseudo-Hermitsel kuvantum mekaniği yaklaşımı, 2003 yılından itibaren çok dikkat çekmiş ve bazı çalıştay ve konferanslara konu olmuştur. Bu çalıştay serisi 2003 yılında Prag'da, 2004 yılında İstanbul'da, 2005 yılında Güney Afrika'da, 2006 yılında İtalya'nın Bologna kentinde yapılmıştır. 2007 yılında Londra'da City University of London'da düzenlenmiş olan bu çalıştay için *Journal of Physics A (Journal of Physics A: Mathematical and Theoretical)* dergisinde özel sayı hazırlanmaktadır.

Prof. Mostafazadeh, 1994 yılında Kanada Alberta Üniversitesi'nde "Killam Doktora Sonrası Çalışma Ödülü (Postdoctoral Fellowship Award)"; 2001 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi "Prof. M. Parlar Araştırma Teşvik Ödülü"; 2001 yılında Türkiye Bilimler Akademisi "Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı (GEBİP) Ödülü" ve 2006 yılında Koç Üniversitesi "Werner von Siemens Mükemmellik Ödülü"nü, 2007 yılında Temel Bilimler alanında TÜBİTAK Bilim Ödülü'nü kazanmıştır.

Asli Üye
Prof. Dr. Murat TEKALP

1958 yılında doğan Prof. Dr. Murat Tekalp, Koç Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü öğretim üyesidir. Video ve görüntü işleme konusunda uzmanlaşmış olan Prof. Tekalp, "Image restoration", "Mesh-based motion estimation" ve "Semantic video modelling" alanlarında öncü ve yön verici çalışmalar yapmıştır. Şekil algılama, istatistiksel sınıflama ve çok boyutlu filtreleme gibi alanlarda hem bilimsel, hem de teknolojik açıdan önemli katkıları bulunan Prof. Tekalp'in, Prentice-Hall tarafından basılmış ve çok sayıda atıf almış "Digital Video Processing" isimli bir telif kitabı bulunmaktadır. Prof. Tekalp, video processing konusunun temel standartları olan ISO/IEC MPEG4 ve MPEG7 standartlarının oluşumunda yer almış ve dünya çapında kullanılan bu standartlara önemli katkılarda bulunmuştur. TÜBİTAK "Bilim Ödülü" ve NSF (National Science Foundation) "Araştırma Ödülü" sahibi olan Prof. Tekalp, IEEE'ye "Fellow" olarak seçilmiştir.

Asosiye Üye
Prof. Dr Erdin BOZKURT

TÜBA Asosiye Üyesi Prof. Dr Erdin Bozkurt, Türkiye'nin önemli jeolojik sorunlarından biri olan Menderes Masifi ile içinde yer aldığı Batı Anadolu'nun jeolojik evrimiyle ilgili araştırmalar yapmıştır. Bu bölge jeolojisinin sorunlarına yeni çözümler üretilmesinin yanı sıra, benzer tektonik konumdaki yerlerde metamorfik kayaların yüzeye kadar yükselebilmelerini sağlayan mekanizmalar anlamında da evrensel boyutta katkılar sağlamıştır. Prof. Dr. Erdin Bozkurt, ODTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nde öğretim üyesidir.

Asosiye Üye
Doç. Dr. Kadriye Arzum Erdem GÜRSAN

Doç. Dr. Kadriye Arzum Erdem Gürsan, analitik kimya alanında araştırmalar yapmakta, ilaç ve biyolojik

maddelerin analizinde kullanılan elektrokimyasal sensörler, DNA biyosensörleri ve DNA çip teknolojisi üzerinde çalışmaktadır. Doç. Dr. Gürsan, ilaç-DNA etkileşimi ve DNA hibridizasyonunun elektrokimyasal algılanmasına yönelik tasarımılanan, manyetik partiküller, nanopartiküller, karbon nanotüpler ve değişik nanomateryallere dayalı elektrokimyasal (biyo)sensör teknolojisi ve uygulamaları konularında çeşitli projelere katılmıştır. Doç. Dr. Gürsan, Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Analitik Kimya Anabilim Dalı'nda öğretim üyesidir.

Asosiye Üye
Doç. Dr. Ramazan İDİLMAN

24 Kasım 1968 tarihinde doğan Doç. Dr. Ramazan İdilman, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Gastroenteroloji Bilim Dalı öğretim üyesidir. Doç. Dr. İdilman, hematopoietik kök hücre transplantasyonu sonrası doku zedelenmesi ve transplantasyona ilişkin faktörlerin karaciğer ve gastrointestinal dokulardaki hücre repopülasyonuna etkisi, transplantasyon sonrası allograflarda alıcı kökenli hepatositlerin yerleşimi ve hepatit virüslerin reaktivasyonu konularında çalışmalar yapmaktadır. Doç. Dr. İdilman'ın kronik viral hepatitlerin immün özellikleri; özellikle hematolojik malignitesi olan kronik hepatit B'li hastalarda immün

süpresif tedaviye bağlı gelişen hepatit B virüs reaktivasyonu konusunda özgün çalışmaları bulunmaktadır.

Doç. Dr. İdilman, 1999 yılında, TÜBİTAK-BAYG "Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Bursu (NATO-B1)"; 2002 yılında Türkiye Bilimler Akademisi "Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı (TÜBA-GEBİP) Seçkin Genç Bilimci Ödülü"; Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimler Bölümü'nde 2001 yılında "En çok Yurt Dışı Yayını Olan Uzman Ödülü"nü almıştır.

Asosiye Üye
Doç. Dr. Türker KILIÇ

31 Temmuz 1966'da doğan Doç. Dr. Türker Kılıç, Marmara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroşirürji Anabilim Dalı öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Beyin cerrahisi uzmanlığına ek olarak anatomi alanında bilim doktorası yapan Doç. Dr. Kılıç, yurtdışı araştırma eğitimi ve laboratuvar çalışmalarında ise moleküler biyolojinin beyin hastalıklarına uygulamalarını konu edinmiştir.

Doç. Dr. Kılıç, Türkiye'de ilk kez (dünya genelinde de beşinci örnektir) kendi Tümör Bankası olan bir Moleküler Nöroşirürji Laboratuvarı'nı oluşturmuştur. Beyin tümörlerinde yeni damar oluşumu

(anjyogenez) konusunda araştırmalarını odaklayarak sürdüren Doç. Dr. Kılıç, bir beyin tümör (astrozitom) türünde yeni damarlaşma (anjyogenez) sürecini düzenleyerek tümörün damarlaşmasını arttıran "Platelet Derived Growth Factor = PDGF" sisteminin inhibitörü bir molekülün bulunuşundan sorumludur. Bu çalışması *Cancer Research* dergisinde yayınlanmış, sonuçları ABD ve Avrupa ülkelerinde ileri evre beyin tümörlerinde Faz-II ve Faz-III çalışmalarına yol gösterici olmuştur.

Doç. Dr. Kılıç, EANS - Avrupa Beyin Cerrahisi Dernekleri Birliği 1999 yılı "En İyi Araştırma Ödülü"nü, 2001 yılında AAN - Amerika Birleşik Devletleri Nöroşirürji Dernekleri Birliği'nin "Nöroonkoloji Genç Araştırmacı Ödülü"nü, 2002 yılında Türkiye Bilimler Akademisi "Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı (TÜBA-GEBİP) Seçkin Genç Bilimci Ödülü"nü almıştır.

Asosiye Üye
Doç. Dr. Ali TEKCAN

1 Mart 1967'de doğan Doç. Dr. Ali Tekcan, Boğaziçi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü'nde görev yapmaktadır. Doç. Dr. Tekcan, genel olarak bilişsel psikoloji, özel olarak da bellek süreçleri konusunda

uzmanlaşmıştır. 2001 yılı birinci dönem GEBİP Ödül sahibi olan Doç. Dr. Tekcan'ın çalışmalarının bir kısmında genel bellek süreçlerine ve bellek-üstü süreçlere bakılmış ve hatırlamada farklı faktörlerin etkileri incelenmiştir.

Doç. Dr. Tekcan, araştırmalarını ayrıca klinik gruplarla da sürdürmüş, farklı nevrotik semptomlar gösteren gruplarda bellek sorunlarını ve farklı bellek süreçlerini incelemiştir. Doç. Dr. Tekcan, psikoloji araştırmaları yanında dilbilim çalışmaları ve genelde sosyal bilim çalışmalarında da kullanılabilecek "Türkçe Kelime Normlar" oluşturma çalışmaları yapmıştır.

2007 Yılı Akademi Günü

Türkiye Bilimler Akademisi'nin her yıl düzenlediği Akademi Günü, 1 Haziran 2007'de, Kadir Has Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Törene, Kadir Has Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel Yılmaz, Sabancı Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Tosun Terzioğlu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Atilla Kılıç, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ali Akdemir, Doğu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Talha Dinibütün, İstanbul Bilgi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Aydın Uğur,

Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Rektörü Prof. Dr. İbrahim Alınur Büyükkaksoy, TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nükhet Yetiş, Boğaziçi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Gülen Aktaş, Koç Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Yaman Arkun, Yeditepe Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Fahir Borak, Akademi Üyeleri ve 300'ü aşkın bilim insanı katılmıştır.

Akademi Başkanı Prof. Dr. Engin Bermek, Akademi Günü'nde yaptığı konuşmada, bilim akademilerinin kuruluş ilkeleri ve varoluş koşulları hakkında bilgi vermiş ve TÜBA'nın kuruluşundan bu yana sürdürdüğü burs, destek ve ödül programlarıyla bilim insanı yetiştirme konusunda attığı adımları özetlemiştir. Akademi ile üniversiteler arasında güçlü bağlar kurulması için çaba gösterildiğini de belirten Prof. Bermek, bu yıl TÜBA-GEBİP ödüllerinin 19 farklı üniversiteye dağıldığını belirtmiştir.

TÜBA 2007 Yılı Sosyal Bilimlerde Hizmet Ödülü kazanan Prof. Dr. Nail Şahin ile Teşvik Ödülü kazanan Doç. Dr. Musa Kadioğlu, Yard. Doç. Dr. İbrahim Kaya ve Yard. Doç. Dr. Çağrı Sağlam'a berat ve plaketleri takdim edilmiştir.

TÜBA ÜYELERİNİN ÇALIŞMA ALANLARINA GÖRE DAĞILIMI

		ŞEREF	ASLİ	ASOSİYE	TOPLAM
SAĞLIK BİLİMLERİ	TIP	12	11	5	28
	ECZACILIK	1	-	1	2
	BİOFİZİK	-	1	-	1
	TOPLAM	12	13	6	31
FEN BİLİMLER	UYGULAMALI MATEMATİK	4	3	-	7
	FİZİK	1	19	3	23
	FİZİKO KİMYA	-	1	-	1
	KİMYA	3	13	4	20
	BİYOKİMYA	-	1	-	1
	MATEMATİK	-	4	-	4
	YER BİLİMLERİ	-	4	1	5
	MİMARLIK	1	-	-	1
	ELEKTRONİK	-	4	-	4
	MÜHENDİSLİK	2	2	2	6
	MOL. BİYOLOJİ	-	4	-	4
TOPLAM	11	55	10	76	
SOSYAL BİLİMLER	SOSYOLOJİ	-	-	-	-
	PSİKOLOJİ	-	2	2	4
	FELSEFE	-	1	-	1
	EKONOMİ	-	3	-	3
	SİYASET BİL.	-	2	-	2
	TARİH	4	1	-	5
	ARKEOLOJİ	3	1	-	4
	KÜLTÜR TARİHİ	1	-	-	1
	PLANLAMA	1	-	-	1
	SOSYAL ANTR.	1	-	-	1
	TÜRKOLOJİ	1	-	-	1
	HALK BİLİMİ	1	-	-	1
TOPLAM	12	10	2	24	
GENEL TOPLAM	35	78	18	131	

2007 yılında Akademi üyelerinden bazıları aşağıda belirtilen vesilelerle onurlandırılmıştır:

Prof. Dr. Doğan KUBAN

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın düzenlediği 2007 Yılı II. Ulusal Mimarlık Koruma Ödülleri kapsamında, TÜBA Şeref Üyesi Prof. Dr. Doğan Kuban, yayınları, yetiştirdiği uzmanlar ve koruma alanında yaptığı tüm katkılar için "Koruma Onur Ödülü"ne layık görülmüştür. Prof. Kuban'a ödülü, 4 Aralık 2007'de Milli Kütüphane Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen törende takdim edilmiştir.

Prof. Dr. A. Nihat BERKER

Asli Üye Prof. Dr. A. Nihat Berker, Alexander von Humboldt Vakfı'nın büyük ödülllerinden biri olan Humboldt Araştırma Ödülü'ne layık görülmüştür. Humboldt Vakfı tarafından Prof. Dr. A. Nihat Berker'e yapılan yazılı bildirimde para ödülünün, araştırma ve eğitim alanlarındaki başarılarından dolayı verildiği ve belirli süreler için meslektaşlarıyla birlikte araştırma yapmak üzere Almanya'ya davet edildiği belirtilmiştir. Yüksek sıcaklık süper iletkenliğini temel fizik prensiplerinden çıkarma konusunda araştırmalar yürüten Prof. Berker, kısa adı MIT olan Massachusetts Institute of Technology'de öğretim üyeliği yapmıştır. Türkiye'ye dönüşünde İTÜ Fizik Bölümü Başkanlığı ile Fen ve Edebiyat Fakültesi Dekanlığı görevlerinde bulunan Prof. Berker, halen Massachusetts Institute of Technology'nin hızlandırılmış kurslarında ders vermeye devam etmektedir. Koç Üniversitesi Fizik Bölümü'nde öğretim üyeliği yapan Prof. Dr. A. Nihat Berker, 1988 yılında TÜBİTAK Bilim Ödülü'nü kazanmıştır.

Prof. Dr. Sadık KAKAÇ

Şeref Üyesi Prof. Dr. Sadık Kakaç'ın 75. doğum günü onuruna, Amerikan Makine Mühendisliği Derneği'nin (American Society of Mechanical Engineers-ASME) yıllık toplantısında özel bir sempozyum düzenlenmiştir. ASME toplantısı 11-15 Kasım 2007'de Seattle, Washington'da gerçekleştirilmiştir.

Prof. Dr. Sadık Kakaç'a, ayrıca 25 Eylül 2007'de, Ukrayna Odessa Soğutma Akademisi (Odessa State Academy of Refrigeration) tarafından Şeref Doktorası unvanı verilmiştir.

Prof. Dr. Çiğdem KAĞITÇIBAŞI

Asli Üye Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı'na, Avrupa Gelişim Psikolojisi Topluluğu (European Society for Developmental Psychology- ESPD) tarafından "William Thierry Preyer Mükemmellik Ödülü" verilmiştir. Bu ödül, insan psikolojisi ve gelişimi araştırmalarında uluslararası arenada orijinal katkı sağlayan Avrupalı psikologlara verilmektedir. Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı, aile, anne-babalık, erken çocukluk dönemi ve kültürel bağlamda insan gelişimi üzerine kurumsal ve uygulamalı araştırmalar yapmaktadır. Türkiye'de sosyal psikolojinin kurucuları arasında yer alan Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı'nın 28 kitabı, bilimsel dergi ve kitaplarda yayımlanmış 200'e yakın makalesi bulunmaktadır. Prof. Dr. Kağıtçıbaşı ayrıca, Cambridge University Press tarafından basılan ortak yazarlı kitabı; *Families Across Cultures: A 30 Nation Psychological Study* kitabı ile "The 2007 Ursula Gielen Global Psychology Book Award" almıştır.

Prof. Dr. Erdal İNÖNÜ

Şeref Üyesi Prof. Dr. Erdal İnönü'ye, İstanbul Kültür Üniversitesi Fen-Edebiyat

Fakültesi tarafından fizik dalında "Şeref Doktoru" unvanı verilmiştir. Prof. İnönü'ye, "Şeref Doktoru" diploması, 21 Şubat 2007'de, üniversitenin Ataköy Kampusu'nda düzenlenen bir törenle, Rektör Prof. Dr. Tamer Koçel tarafında takdim edilmiştir.

Prof. Dr. Ayhan O. ÇAVDAR

TÜBA Şeref Üyesi Prof. Dr. Ayhan O. Çavdar'a, Türk Pediatrik Onkoloji Grubu (TPOG) tarafından, 10. Kuruluş Yıldönümü anısına düzenlenen törende bir teşekkür plaketi verilmiştir. Plaket, 11 Mayıs 2007 günü takdim edilmiştir.

Prof. Dr. Ayhan O. Çavdar'a, ayrıca Belçika-Pasteur Enstitüsü'nde kurulu olan INCTR (Uluslararası Kanser Tedavi ve Araştırma Kurumu) tarafından, sınırlı olanakları olan ülkelerde çalışan ve kanser kontrolünde büyük katkıları olan bilim insanlarına verilen Uluslararası Onkoloji Ödüllerinden biri, kanser alanındaki katkıları ve özellikle çocuk kanserleri disiplini Türkiye'de kurması nedeniyle verilmiştir. Prof. Çavdar'a ödülü, INCTR'nin 1 Mart 2007'de, Brezilya'nın Sao Paulo kentinde düzenlediği 7. Bilimsel Kongresi'nde, INCTR Başkanı Prof. I. Magrath ve Kongre Başkanı Prof. Sidnei Epelman tarafından takdim edilmiştir. Prof. Çavdar, törende, Türk çocuklarında gözde tümör (Orbital Gr. Sarkoma) ile seyreden akut miyelositik lösemilerde (Acute myelocytic Leukemia associated with orbital granulocytic sarcoma [OGS] in Turkish children) yaptığı araştırmaları (40 yıllık) içeren bilimsel bir konferans vermiştir.

Prof. Dr. Gökhan S. HOTAMIŞLIGİL

Asli Üye Prof. Dr. Gökhan S. Hotamışlıgil, araştırma ekibiyle birlikte, besinlerin vücutta tahribata yol açmasına engel olan ve karın içi yağlarında

metabolik koruma görevi yapan yepyeni bir işlevi ve bu işlevi kontrol eden STAMP2 geninin obezitedeki işlevini tanımlamıştır. Prof. Dr. Gökhan S. Hotamışlıgil ve ekibi tarafından yürütülen araştırmalar, yemeklerden sonra normal metabolik ve bağışıklık aktivitesini düzenleyen bir koruyucu faktörü ortaya çıkarmıştır. STAMP2 adı verilen molekül, en fazla, karın içi yağında üretilmektedir. Burada, yemek yendikten sonra artmakta ve öğün aralarında düşmektedir. Bu molekül, yağ hücrelerine besin saldırısıyla başa çıkmada yardımcı olmakta ve besinlerin vücutta tahribata yol açan etkilerini ortadan kaldırmaktadır. Bu heyecan verici çalışma, 4 Mayıs 2007'de, dünyanın önde gelen bilimsel dergilerinden biri olan *Cell*'de yayımlanarak bilim dünyasına duyurulmuştur. Prof. Hotamışlıgil, konuyla ilgili şu açıklamayı yapmıştır: "Vücudu, yemek yediğimizde oluşan normal besin dalgalanmalarına karşı zararlı tepkiler vermektense alıkoyan bir mekanizma keşfettik. Tek bir fişi çekerek normal besin tepkisini bozabiliyor ve bu sinyalleri yağ hücresinde iltihabı tetiklemek üzere kanalize edebiliyoruz. Bu bize metabolik sorunlara doğru giden şişman insanlarda gördüğümüze benzer bir resim sunuyor. Bu nedenle, keşfettiğimiz molekül, günlük öğünlere ve atıştırmalara sağlıklı tepki verilmesini sağlıyor ve vücudun metabolik hastalıklara karşı bekçisi olarak işlev görüyor."

Prof. Dr. Abdullah ATALAR

Asli Üye Prof. Dr. Abdullah Atalar, akustik mikroskop ve atom kuvvet mikroskop konusundaki çalışmalarını nedeniyle, merkezi New York'ta bulunan Uluslararası Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Birliği (IEEE) tarafından en üst düzey üyelik anlamına gelen "fellow"

unvanına layık görülmüştür. Prof. Atalar, akustik mikroskop kullanarak yüksek frekanstaki ses dalgalarıyla görüntü elde etme konusunda çalışmalar yapmakta ve çok küçük boyutlarda görüntü almaya imkân veren atomik kuvvet mikroskobu üzerinde çalışmaktadır.

2007 Yılı Akademi Konseyi Çalışmaları

Akademi Konseyi, 2007 yılında, yedisi İstanbul ve beşi Ankara'da olmak üzere 12 toplantı yapmıştır. Bu toplantılarda, Akademi Konseyi, Akademi'nin görevlerinin yerine getirilmesindeki işleyiş düzenini belirlemek üzere ilke ve esaslar kabul etmektedir.

2007 Yılı Akademi Konseyi

Duyuruları:

2007 yılında;

- YÖK Başkanı Prof. Dr. Erdoğan Teziç'e yapılan menfur saldırı girişiminin kınanması,
- Türkiye'deki araştırma kurumlarında çalışan bazı araştırmacıların yayınlarında atıf kullanımı konusunda bilim etiği ilkelerine uymadıkları konusunda uluslararası *Nature* dergisinin 6 Eylül 2007 tarihli 449. sayısında yer alan makale nedeni ile "Türkiye Bilimler Akademisi'nden Bilim Etiği Çağrısı" yapılmıştır.

4

*Burs, Destek
ve Ödül
Programları*

Burs, Destek ve Ödül Programları "Bilimci kişiliğini ve araştırmacılığını özendirerek, bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak, gençleri bilim ve araştırma alanlarına yönlendirmek ve her şeyden önce bilimsel mükemmeliyeti vurgulamak ve ödüllendirmek" amaçlarını gütmektedir.

4.1. Burs, Destek ve Ödül Programları

4.1.1. Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı (GEBİP)

Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı (GEBİP) bir tür Genç Akademi oluşturmaya yönelik üstün, bilimsel likayat esasına dayalı bir etkinliktir. GEBİP'in ülkemiz bilimimizin geleceğine yönelik çok önemli bir yatırım olduğu düşünülmektedir.

Program çerçevesinde tüm bilim alanlarından, 37 yaş altındaki, bağımsız araştırmacı olarak kendi araştırma grubunu kurarak öğrencilerini yetiştirme çabasında olan, bilimsel araştırmalarıyla öne çıkmış ve üstün liyakat esasına göre seçilmiş genç bilim insanlarına üç yıl süreyle destek verilmektedir. Ayrıca, bu ödül sahiplerine Akademi üyeleri arasından birer danışman tayin edilmekte ve Akademi üyeleriyle birlikte düzenlenen ortak toplantılarla bir dayanışma ve etkileşim ortamı yaratılmaya çalışılmaktadır. Üç yıllık süreleri tamamlandıktan sonra da GEBİP Ödülü sahibi bilim insanları ile ilişkilerin sürdürülmesine, onların bu programa ve Akademi'ye aidiyet duygularının korunmasına özen gösterilmektedir. 2007 yılı sonu itibarı ile çalışmalarını özellikle öne çıkmış 11 GEBİP ödülü sahibi araştırmacı, TÜBA Asosiyeye Üyeliğine seçilmişlerdir.

GEBİP 2001 yılında başlatılmış, 2007 yılında seçilenlerle birlikte ödül sahiplerinin sayısı 170'e yükselmiştir. 2008

yılı için, 1 Aralık 2007 tarihinde sonlanan başvuru döneminde, program sekreterliğine toplam 131 yeni başvuru ulaşılmıştır. Değerlendirilmelerin Mayıs 2008'de tamamlanması ve programa yeni seçilen bilim insanları, 6 Haziran 2008'de düzenlenen Akademi Günü'nde kamuoyuna tanıtılmış, beratları verilmiştir. Haziran 2005 döneminde programa alınan altıncı dönem GEBİP ödülü sahiplerinin üç yıllık süreleri Aralık 2007'te dolmuştur. 13 Temmuz 2005 tarihinde yapılan Konsey toplantısında, GEBİP sürelerini başarıyla tamamlayan bilim insanlarına, Akademi desteğinin devamı olarak -yurtdışı bilimsel toplantılara ve etkinliklere katılımlarına katkı amacıyla- yılda bir kez, Avrupa için 600\$, uzak ya da deniz aşırı ülkeler için 800\$, seyahat desteğinin sağlanması uygun görülmüştür.

7-8-9 Eylül 2007 tarihlerinde İstanbul, Koç Üniversitesi'nde Akademi Üyeleri ile GEBİP Ödülü sahiplerinin katıldığı yıllık ortak toplantıda, ödül sahipleri, faaliyetleri ile ilgili sunuşlar yapmışlar, ayrıca programa ve işleyişine ilişkin görüşlerini açıklamışlardır.

Sunuş bölümünde de açıklandığı gibi GEBİP, dünyadaki benzerlerinin ilklerinden biri olarak bir başarı örneğine dönüşmektedir. Bu modeli son yıllarda çeşitli ülkelerin akademilerinin başlattığı benzer programlar izlenmiş, Brandenburg Bilimler Akademisi, Hollanda Kraliyet Bilimler Akademisi ve Avusturya Bilimler Akademisi ise bu programları "Genç Akademi" başlığı altında düzenleme yoluna gitmişlerdir. Halen Avrupa Akademiler Birliği (ALLEA) ile Avrupa Bilim Vakfı (ESF) ise benzer bir girişimi 2010 yılında "Avrupa Genç Akademisi" başlığı altında hayata geçirmeyi planlamaktadır.

Türkiye Bilimler Akademisi Konseyi, bu gelişmelerden bağımsız olarak, GEBİP Ödülü sahibi bilim insanlarının Akademi etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak biçimde, çalışma grupları ve komitelerde,

üç yıllık destek dönemini tamamlamış kıdemli GEBİP mensuplarına ayrıca yeni GEBİP başvurularını değerlendiren komitelerde görev vermeye başlamıştır.

2007 Yılı (8. Dönem) TÜBA-GEBİP Ödül Sahipleri

Adı Soyadı	Alanı	Çalıştığı Kurum
Doç. Dr. Yusuf AKSAR	Hukuk	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Yeşim Müride ATAMER	Hukuk	İstanbul Bilgi Üniversitesi
Doç. Dr. Kubilay AYDIN	Tıp/Radyodiagnostik	İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Nihal AYDOĞAN	Kimya	Mühendisliği Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Alper BABA	Jeoloji Mühendisliği	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Melih Ö. BABAOĞLU	Tıp/Farmakoloji	Hacettepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAYINDIR	Fizik	Bilkent Üniversitesi
Doç. Dr. Adil BAYKASOĞLU	Endüstri Mühendisliği	Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail BOZTOSUN	Fizik	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet Arif ERGİN	Elektrik-Elektronik Mühendisliği	Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü
Yrd. Doç. Dr. Vakur Behçet ERTÜRK	Elektrik-Elektronik Mühendisliği	Bilkent Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Refet Soykan GÜRKAYNAK	Ekonomi	Bilkent Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Emrah KALEMCI	Astrofizik	Sabancı Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özlem Öz ÖZKARACALAR	İşletme	Boğaziçi Üniversitesi
Doç. Dr. Fikri KARAESMEN	Endüstri Mühendisliği	Koç Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet KOÇ	Moleküler Biyoloji ve Genetik	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
Yrd. Doç. Dr. Ceren Gönen KORKMAZ	Tıp/Farmakoloji	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Işıl Aksan KURNAZ	Genetik ve Biyomühendislik	Yeditepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Kıvanç MIHÇAK	Elektrik-Elektronik Mühendisliği	Boğaziçi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Zeynep Çizmeli ÖĞÜN	Arkeoloji	Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Cenap ÖZEL	Matematik	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Remzi SANVER	Ekonomi	İstanbul Bilgi Üniversitesi
Doç. Dr. Ender SUVACI	Malzeme Bilimi ve Mühendisliği	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan ÜREY	Elektrik-Elektronik Mühendisliği	Koç Üniversitesi
Doç. Dr. E. Aydın YAĞMURLU	Tıp/Çocuk Cerrahisi	Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Halit YANIKKAYA	Ekonomi	Celal Bayar Üniversitesi

4.1.2. Sosyal Bilimlerde Burs, Destek ve Ödül Programları

4.1.2.1 Sosyal Bilimlerde Yurtiçi-Yurtdışı Bütünleştirilmiş Doktora Programı (TÜBA - BDBP)

Bu program çerçevesinde üniversitelerimizde sosyal bilimlerde doktora programlarına kayıtlı öğrencilere yurtdışında ve yurtiçinde doktora çalışmalarına devam ettikleri süre boyunca burs verilmektedir. Programın amacı, ülkemizde sosyal bilimlerde bilimsel ve toplumsal gelişme için gerek duyulan araştırmacı insan gücünün nitelik ve nicelik açılarından yükselmesine destek olmaktır. Yurtiçi-Yurtdışı Bütünleştirilmiş Doktora Burs Programı, araştırmacı bilim insanı adayları yetiştirme konusunda yurtdışında öğrenim ve deneyim kazandırma amacına hizmet eden yeni bir modeldir. 1996 yılında başlanılan program kapsamında, günümüze dek toplam 13 üniversitenin 54 farklı bölümünden 166 doktora öğrencisine burs verilmiş, bu öğrencilerden 113'ü doktora eğitimini başarıyla tamamlamışlardır. Program kapsamında 2006 yılında, 11'i yurtdışında olmak üzere toplam 24 bursiyer desteklenmiştir. 2006 yılı uygulamasında 2 farklı doktora eğitimi veren program ekibinden toplam 2 doktora öğrencisi bursiyer olarak programa seçilmiştir. Akademi Konseyi tarafından yeniden düzenlenen Burs Yürütme Esasları çerçevesinde destek ödemeleri öğrencinin yurtdışına gidişi ile başlamaktadır.

2007 yılı itibariyle sonlandırılan bu program çerçevesinde üniversitelerimizde sosyal bilimlerde doktora programlarına kayıtlı öğrencilere yurtdışında ve yurtiçinde doktora çalışmalarına devam ettikleri süre boyunca burs verilmiştir. 1996 yılında başlanılan program kapsamında, günümüze dek toplam 13 üniversitenin 54 farklı bölümünden 166 doktora

öğrencisine burs verilmiş olup, bu öğrencilerden 127'si doktora eğitimini başarıyla tamamlamışlardır. Program kapsamında 2007 yılında, 5'i yurtdışında olmak üzere toplam 16 bursiyer desteklenmiştir.

4.1.2.2 Sosyal Bilimlerde Doktora Sonrası Yurtdışı Araştırma Programı

Bu program sosyal bilimlerde, öncelikli olarak Türkiye'de doktora derecesini almış ve kamu üniversiteleri veya kurumlarında görevli genç araştırmacılara yurtdışında, uluslararası ortamda çalışma olanağı vermek amacıyla 1997 yılında başlatılmıştır. Programa başvurabilmek için, 40 yaşını geçmemiş ve doktora derecesini almış olmak, çalışmanın yapılacağı kurumdan davet belgesi getirmek, çalışmanın yapılacağı yabancı dile ilişkin yeterliliğini belgelemek ve bir araştırma önerisi sunmak gerekmektedir. Bugüne dek (10'u 2006 yılında olmak üzere) 131 araştırmacı, en çok altı ay süreli olarak bu burs olanağından yararlanmışlardır.

4.1.2.3. Doktora Sonrası Araştırma Programı

Türkiye Bilimler Akademisi Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı, ülkemizde genç araştırmacının bilgilerini pekiştirmesini, yeni deneyimler kazanmasını, bağımsız, yetkin bir bilim insanı olma yönünde kendini geliştirmesini sağlamayı amaçlayan sürece işlerlik kazandırmak üzere oluşturulmuştur.

Türkiye Bilimler Akademisi, ülkemizde doktora sonrası uygulamalarına bir model oluşturmak üzere Sosyal Bilimlerde yürütmekte olduğu doktora sonrası programlarını yeniden düzenlemiştir. Doktora Sonrası Araştırma Bursu Programı, yurtiçinde ya da yurtdışında doktorasını ya da tıpta uzmanlık eğitimini (mecburi hizmet ya da askerlik gibi yasal

görevlendirmeler hariç olmak üzere) son iki yılda üstün başarıyla tamamlamış ya da tamamlama aşamasına gelmiş tüm genç araştırmacılara açıktır. Tıpta uzmanlık eğitimini tamamlamış olanlar bu programdan yalnızca sağlık ya da yaşam bilimlerinde temel bilimsel bir araştırma yapmak üzere yararlanabilirler.

Doktora Sonrası Araştırma Bursu 2007 yılı uygulaması kapsamında, 11 araştırmacı başvuruda bulunmuş ve yapılan değerlendirmeler sonucunda 2 araştırmacıya burs verilmiştir.

4.1.2.4. Uluslararası Bilimsel Yayınları Özendirme Programı (SOBYÖP)

Sosyal Bilimler Alanında Uluslararası Bilimsel Yayınları Özendirme Programı'nın amacı, üniversitemizde, kamu ve özel araştırma merkezlerinde görevli ve yayınında adres olarak Türkiye'de bir kurumu gösteren tüm öğretim elemanları ve araştırmacıların sosyal bilimler alanında uluslararası düzeyde yayın yapmaya özendirilmesidir.

Social Sciences Citation Index ve Arts and Humanities Index kapsamındaki dergilerde Ocak 2006 tarihinden itibaren yayınlanan makalelere TÜBA tarafından destek verilmemektedir. Bu tür yayınlar, TÜBİTAK-ULAKBİM tarafından desteklendiğinden, TÜBA, diğer yayın türleri için sağladığı desteği, Sosyal Bilimler Alanında Uluslararası Bilimsel

Yayınları Özendirme İlkeleri kapsamında sunmaktadır.

Uluslararası düzeyde yayın olarak, 2006 ve daha sonraki tarihli yayınlarda, TÜBİTAK Sosyal Bilimler Yayın Destek Programı kapsamı dışında kalan;

A1: En üst düzey uluslararası yayınevleri tarafından yayınlanmış özgün araştırma ürünü telif kitaplar,

A2: Tanınmış uluslararası yayınevleri tarafından yayınlanmış özgün araştırma ürünü telif kitaplar,

B: Tanınmış uluslararası yayınevleri tarafından yayınlanmış özgün araştırma ürünü derleme kitaplar,

C: Social Sciences Citation Index ve Arts and Humanities Index tarafından taranmayan, ancak bilim dünyasınca tanınmış kurum ve kuruluşlarca çıkarılan hakemli dergilerde yayınlanan makaleler veya tanınmış uluslararası yayınevleri tarafından yayınlanmış özgün araştırma ürünü derleme kitaplar içindeki bölümler kabul edilir. Editöre mektup, teknik not, vaka takdimi, tartışma ve araştırma sonuçlarının ön duyurusu vb. yazılar makale olarak kabul edilmez, basılmış doktora tezleri kitap sayılmaz.

2007 yılı yayınları destek ödeme miktarları aşağıdaki tabloda görüldüğü şekilde yapılmıştır. Birim ödeme miktarı 500,00 YTL'dir.

2007 Yılı Yayınları Destek Ödeme Miktarları (YTL)							
A11	2.000,00	A21	1.000,00	B1	500,00	C1	200,00
A12	1.600,00	A22	800,00	B2	400,00	C2	160,00
A13	1.400,00	A23	700,00	B3	350,00	C3	140,00
A14	1.000,00	A24	500,00	B4	250,00	C4	100,00

Program kapsamında, 2007 yılı içerisinde 14'ü A, 16'sı B, 412'si C türü olmak üzere toplam 442 yayına 81.000,00 YTL destek verilmiştir.

4.1.3. Bilim, Hizmet ve Teşvik

Ödülleri

Türkiye Cumhuriyeti uyruklu ya da Türkiye'de yerleşik bilimcilerin sosyal bilim alanlarındaki seçkin araştırma, çalışma ve hizmetlerini değerlendirmek, üstün niteliklerini onaylayarak kamuoyuna duyurmak ve bir teşvik unsuru olmak üzere Bilim, Hizmet ve Teşvik Ödülleri verilmektedir.

TÜBA Bilim Ödülü, konusunda bilimde çok önemli gelişmelere yol açan ve katkıları zaman içinde belirginleşmiş çalışmalara verilir ve tüm bilim alanlarını kapsar. Bu çalışmayı yapanlardan en az biri Türkiye Cumhuriyeti uyruklu ya da Türkiye'de yerleşik bilimci olmalıdır. Bu kapsamda 2007 yılında ödül verilmemiştir.

Ödül programları kapsamında 2007 yılı Hizmet Ödülü Türk Psikologlar Derneği Onursal Başkanı Prof. Dr. Nail Şahin'e; Teşvik Ödülleri de, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Musa Kadıoğlu, Dumlupınar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kaya ve Bilkent Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Ekonomi Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Çağrı Sağlam'a verilmiştir.

Prof. Dr. Nail Şahin'e, "Bilimsel çalışmaları yanında ülkemizde psikoloji biliminin kurumsallaşması yolunda yoğun çabaları -Türk Psikoloji Derneği'nin kurulma ve gelişmesinde yaptığı önderlik, *Türk Psikoloji Dergisi*'ni başlatması ve ISI endekslerine giren ilk Türk sosyal bilim dergisi haline gelmesine yaptığı katkılar- ve psikoloji topluluğunu toplum hizmetine yöneltme çabaları, afet hizmetleri, çocuk eğitim programları hazırlanması, üstün zekâlı çocukların eğitimine yaptığı katkılar" nedeniyle; Doç. Dr. Musa Kadıoğlu'na, "Menderes Nysa'sında gerçekleştirdiği özenli

arkeoloji araştırmasını yeni restorasyon tekniklerinin uygulanmasına olanak verecek ayrıntıya ulaştırması" nedeniyle; Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kaya'ya, "Gecikmiş Modernite Kuramında Türk Deneyimi araştırmasında savunduğu Avrupa (Batı) merkezli modeller yanında, farklı yaklaşımların denenmesi ve Türk deneyimi teziyle bilime katkısı" nedeniyle; Yrd. Doç. Dr. Çağrı Sağlam'a, "Bilgi ve teknoloji birikimli en iyi büyüme modellerine temel oluşturan optimal kontrol problemlerinde, sınır koşulları ve Lagrange çarpanları üzerine yaptığı uluslararası yayınlar ve gelecekte ekonomiye büyüme kuramı ve endüstriyel organizasyon alanlarında evrensel düzeyde katkılarda bulunabilecek potansiyele sahip görülmesi" nedeniyle ödüller verilmiştir.

TÜBA 2007 Bilim, Hizmet ve Teşvik Ödülleri ile bilgiler, "2007 Akademi Günü" kitapçığında yer almıştır.

4.1.4. Üniversite Ders Kitapları

Telif ve Çeviri Eser Ödülleri

Akademi Konseyi'nin 8 Aralık 2007 tarih ve 168 sayılı toplantısında kabul edilen bu ödül programında amaç; üniversitelerde okutulan Türkçe ders kitaplarının düzgün, anlaşılır ve güzel Türkçe kullanılarak yazılmasının ve çevrilmesinin özendirilmesini sağlamaktır.

TÜBA Telif ve Çeviri Eser Ödülleri, üniversitelerde okutulan lisans düzeyinde Türkçe ders kitabı yazar ya da Türkçe'ye çeviren yazarlara verilir. Ödüllere esas olan telif ve çeviri eserler üniversitelerde okutulan ya da okutulması düşünülen temel ders kitaplarıdır. Basılmış veya basıma hazır eserlerin son beş yıl içinde yazılmış olması şartı aranır. Basıma hazır olarak sunulan ve ödüle layık bulunan kitabın kapak veya başlık sayfalarında TÜBA logosunun yer alması ve eserin TÜBA tarafından desteklendiğinin belirtilmesi gereklidir.

Ödül Esasları, Akademi Üyeleri, üniversite rektörlükleri, bilim kurumları ve bilimsel derneklere her yıl Eylül ayı içinde duyurulur ve ayrıca TÜBA web sayfasında ilan edilir. Adaylık önerilerinin her yıl en geç 1 Aralık

günü resmi çalışma saati bitiminden önce Akademi Başkanlığı'na ulaşmış olması gerekmektedir. 2008 ödülün ilk verildiği yıl olacağı için, ilanı 2008 Ocak ayı içinde yapılmış ve son öneri sunma günü olarak da, 14 Mart 2008 belirlenmiştir. Ödüller her yıl, düzenlenecek bir törenle sahiplerine verilecektir.

4.1.5. Araştırma Desteği

5 Mayıs 1994 tarih ve 21925 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye Bilimler Akademisi Araştırma Desteği Esasları Yönetmeliği uyarınca, Akademi Üyelerine ulusal ve uluslararası araştırma ve geliştirme faaliyetlerini sürdürürebilmeleri için araştırma desteği sağlanmaktadır.

Araştırma desteği iki şekilde uygulanır:

- **Araştırma Giderleri Desteği:** Akademi Üyelerine, araştırmayla ilgili çeşitli giderleri için, sarf belgesi karşılığında sağlanan destektir. Bu desteğin kullanıldığı amaçlar; laboratuvar, saha çalışmaları ve benzeri faaliyetler, yurtiçinde veya yurtdışında yapılan kongre, sempozyum, seminer ve benzeri bilimsel toplantılara katılmak amacıyla yapılan yol gideri, kayıt ücreti, konut fonu, yolluk ve gündelik gibi her türlü harcamalar, Türkçe ve yabancı dillerde

yayınlanmış kitap, dergi ve benzeri yayınlar ile bilgisayar yazılımlarının edinilmesi ile ilgili giderler, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde çalıştırılan araştırma yardımcısı, sekreter ve benzeri personel giderleri, araştırma için gerekli teçhizat, sarf malzemesi ve hizmet alımları, bilimsel yayın yapmakla ilgili sayfa ücreti dahil her türlü ödemeler, doktora üstü araştırmacı ödemeleri, bilimsel araştırma ve geliştirme çalışmaları sırasında gereksinim duyulan, sayılanlar dışındaki harcamalardır.

- **Telif Ücreti:** Akademi üyelerine, Akademi'nin sağladığı araştırma desteğiyle yaptıkları araştırmaların telif haklarının Akademi'ye devri karşılığında verilen destektir.

Bir yıl için bir Akademi üyesine verilebilecek araştırma desteği, en yüksek devlet memuru brüt aylığının o bütçe yılındaki tutarını geçemez. Asosiye Üyelere, Asil Üyelere sağlanan desteğin %70'i kadar araştırma desteği sağlanır.

2007 yılında 14 Şeref, 55 Asli, 14 Asosiye olmak üzere, toplam 83 Akademi Üyesine araştırma desteği ödeneğinden toplam 381.492,62 YTL destek sağlanmıştır.

5

*Akademi
Programları
Komite ve
Çalışma Grupları
Etkinlikleri*

Türkiye Bilimler Akademisi öncelikli ve önemli olarak tanımladığı bilimsel ve toplumsal konularda platform oluşturmaya, çözüm önerileri getirmeye, gelişmelere dönük uyarılar yapmaya ve projelendirdiği girişimlerle bu konulara yeni ve kapsamlı açılımlar yaratmaya çaba göstermektedir. Akademi'nin bu doğrultuda başlattığı girişimler ve bunlarla ilgili olarak 2007 yılında gerçekleşen çalışmalar aşağıda anlatılmıştır

5.1. Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü

Bilimsel çalışmalarda, bilimsel eğitim ve öğretimde kullanılmak ve geliştirilmek üzere "Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü" hazırlanmakta ve böylece bilimsel alandaki iletişimin ana dilde sağlanması amaçlanmaktadır. Bilimsel kavram ve terimlerin Türkçe ifade edilmesi, ülkemizde bilimsel düşüncenin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Böylece, gelişen bilim ve teknolojinin türettiği yeni terimlerin Türkçe karşılıkları eğitim ve bilim dünyası tarafından kullanılabilir, Türkçe'nin giderek bilim dili olarak yerleşmesine katkıda bulunacaktır. "Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü Projesi" eğitim ve bilimsel etkinliklerde kullanılan terimlerin taranarak belirlenmesi ve bunların yabancı dil kökenlilerinin, olabildiğince Türkçe karşılıklarının, arı bir dille tanımlarının yapılmasını içermektedir.

2001 yılında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından sağlanan destek ile başlatılan proje, TÜBA'nın olanakları ile devam etmektedir. Akademi Konseyi yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda çalışmaları başlatmak ve yönlendirmek üzere çeşitli bilim dallarında yetkin olan akademisyenlerden oluşan bir Çalışma Grubu oluşturmuştur (2001). Çalışma Grubu Üyeleri: Prof. Dr. Orhan Öztürk, Prof. Dr. Halil İnalçık, Prof. Dr. İlhan

Tekeli, Prof. Dr. İzzet Berkel, Prof. Dr. Şerafettin Turan, Prof. Dr. Doğan Aksan, Prof. Dr. İclal Ergenç, Prof. Dr. Betül Çotuksöken, Prof. Dr. Aydın Köksal, Prof. Dr. Sedat Sever, Prof. Dr. Olcay ÖnerToy, Emin Özdemir, Celal Özaltın'dır.

Çalışma Grubu, projenin programını, içeriğini ve çalışmayı gerçekleştirmek üzere Yürütme Kurulu'nu belirlemiştir. Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü Yürütme Kurulu (5 Ekim 2002), Prof. Dr. Orhan Öztürk (Yürütücü), Prof. Dr. İclal Ergenç, Prof. Dr. Sedat Işık, Prof. Dr. Saim Özkar, Prof. Dr. Sedat Sever, Dr. M. Çetin Gülovalı'dan oluşmaktadır. Çalışma Grubu, Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü Projesi'nin gelişmelerini Yürütme Kurulu ile birlikte gözden geçirmek ve önerilerde bulunmak üzere gerektiğinde toplanmaktadır. Yürütme Kurulu Üyeleri, her hafta toplanarak, veritabanından alan uzmanları tarafından dizelge haline getirilen alanların, proje ilkeleri açısından incelenmesini sürdürmüş, bu amaçla, alan uzmanları Yürütme Kurulu toplantılarına davet edilerek birlikte dizelgeler üzerinde değerlendirme çalışmaları yapılmıştır. Alan uzmanlarının Yürütme Kurulu'nun önerileri doğrultusunda oluşturdukları alan sözlüğü taslaklarının dil ve anlatım birliği açısından düzenlenmesi amacıyla dil ve sözlük uzmanlarının katıldığı bir Sözlük Masası oluşturulmuş, 2007 yılında yerini yeni uzmanlardan oluşan bir Yayın Kurulu'na bırakmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı'ndan alınan destekle 2002 yılından beri Prof. Dr. Orhan Öztürk'ün yürütücülüğünde "Doğa Bilimleri Terimleri Sözlüğü", "Sosyal Bilimler Terimleri Sözlüğü", "Tıp Terimleri Sözlüğü" olmak üzere üç ana alanda sürdürülmekte olan bu çalışmaya, 2006 yılının üçüncü çeyreğinde "Mühendislik Terimleri Sözlüğü" çalışmaları eklenmiştir.

Doğa Bilim Terimleri Sözlüğü için 2005 ve 2006 yıllarında alan uzmanları çalışmalarını tamamlamış bulunmaktadır. Yürütme Kurulu'nun ve danışman alan uzmanlarının önerileri doğrultusunda Sözlük Masası çalışmalarıyla son biçimlerini alacak olan alanlar, yayına hazırlanmak üzere harmanlanacaktır. Doğa Bilimleri Terimleri Sözlüğü'nde yer alması planlanan alt alanlar; matematik, fizik, kimya, biyoloji ve yerbilim olarak belirlenmiştir. 2005 yılında, mantık terimlerinin Sosyal Bilim Terimleri Sözlüğü içinde yer almasına karar verilmiştir. Doğa Bilim Terimleri Sözlüğü'nün kapsadığı matematik, biyoloji, kimya ve fizik alanlarındaki çalışmalar son biçimlerini almış olup yerbilim alanındaki çalışmalar devam etmektedir.

Tıp Terimleri Sözlüğü alanındaki çalışmalar 2004 yılında başlamış, 6-7 Kasım 2004 tarihlerinde Ankara'da, yaklaşık 80 katılımcıyla gerçekleştirilen çalıştayda çalışma yöntemi ve terim üretme yolları hakkında katılımcılara bilgi aktarılmıştır. 17 Aralık 2005 tarihinde düzenlenen çalıştayda, 44 alt alanda yürütülmekte olan çalışmalar, 67 alan uzmanı ile değerlendirilmiştir. 2006 yılı boyunca alan uzmanlarından gelmiş olan alanlar birleştirilerek oluşturulan veritabanı, Tıp Terimleri Grubu sorumlusu Prof. Dr. Sedat Işık tarafından alan uzmanlarıyla görüşülmekte ve her bir terim için en uygun tanım belirlenmektedir (Tıp Terimleri Çalıştay Sonuç Bildirgesi).

Sosyal Bilim Terimleri Sözlüğü çalışmaları, 28 Şubat 2004 tarihinde gerçekleştirilen çalıştay ile başlatılmış ve 24 Haziran 2005 tarihine kadar her bir sosyal bilim alanı için hazırlanan veritabanları, alan uzmanlarına gönderilmiştir. 25 sosyal bilim alanında, alan uzmanlarıca hazırlanan taslaklar, Yürütme Kurulu'nun

önerileri doğrultusunda Sözlük Masası tarafından dil ve anlatım birliği açısından incelenmiştir. Danışman alan uzmanları ve ilgili TÜBA üyelerinin önerileri doğrultusunda dizelgeler son biçimlerini almaktadırlar. Alan uzmanlarının çalışmalarını tamamlamış oldukları tüm sosyal bilim alanları şunlardır: Antropoloji, Arkeoloji, Coğrafya, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi-Özel Eğitim, Dilbilim, Dinbilim, Felsefe, Eğitim, Edebiyat, Gösterim, Hukuk, İktisat, İstatistik, İşletme, Kentbilim, Kitle İletişimi ve Araçları, Kütüphanecilik, Mantık, Mimarlık, Psikoloji, Sanat Tarihi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Sosyoloji, Tarih ve Yöntembilim. 2007 yılında, bu alanların dil ve anlatım birliği açısından ön incelemeleri tamamlanmıştır. Danışman alan uzmanlarının önerileri doğrultusunda son biçimlerini alacak olan alanlar, yayına hazırlanmak üzere harmanlanmaktadır.

Mühendislik Terimleri Sözlüğü kapsamında yapılacak çalışmalar için 14 Nisan 2006 tarihinde bir toplantı yapılarak amaç ve çalışma ilkeleri görüşülmüştür. 18 Mayıs 2006'da gerçekleştirilen toplantıda alan uzmanları belirlenerek çalışmalara başlanmıştır. 12 Kasım 2006 tarihinde Mühendislik üst kurul üyeleri alanların dağılımını yapmak, alan uzmanlarını ve çalışma esaslarını belirlemek üzere bir çalıştay düzenlemişlerdir. 26 katılımcı ve 5 yürütme kurulu üyesinin yer aldığı çalıştay sonucu oluşturulan kümeler şunlardır:

K1: Elektrik ve Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği, Fizik Mühendisliği, Yazılım Mühendisliği, Biyomedikal Mühendisliği.

K2: Gemi İnşaatı Mühendisliği, Deniz Teknolojileri Mühendisliği, Gemi Makine Mühendisliği, Deniz Ulaştırma ve İşletme Mühendisliği, Deniz Hukuku.

K3: Yer Mühendisliği Grubu: Jeoloji Mühendisliği, Jeofizik Mühendisliği Maden Mühendisliği (Kaya Mekaniği ve Maden İşletme), İnşaat Mühendisliği (Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği).

K4: Kimya Mühendisliği, Çevre Mühendisliği, Biyomühendislik, Genetik Mühendisliği, Gıda Mühendisliği, Tekstil Mühendisliği, Maden Mühendisliği (Cevher Hazırlama) Malzeme-Metalürji Mühendisliği

K5: İnşaat (Üstyapı) Mühendisliği, Harita Mühendisliği.

K6: Makine Mühendisliği, Mekatronik Mühendisliği, Havacılık ve Uzay Mühendisliği, Uçak Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Enerji Mühendisliği.

K7: Ziraat Mühendisliği, Orman Mühendisliği.

2007 yılında Mart, Temmuz, Ekim ve Aralık aylarında İstanbul'da, Mart ve Ekim aylarında Ankara'da alan uzmanları ile toplantılar yapılarak terimler ve tanımlar üzerine yürüttükleri çalışmalar hakkında görüşülmüştür. Kümelerin kapsandığı çeşitli mühendislik alanlarına ait dizinler, Yürütme Kurulu üyeleri tarafından incelenerek değerlendirmeler alan uzmanlarına iletilmiştir. Belirlenen bu kümeler, dizinlerini hazırlamaya başlamışlar ve dört küme, taslak dizinlerini TÜBA'ya iletmışlerdir.

5.2. Türkiye Kültür Envanteri Projesi Projelerin Sayısal Durumu

2007 yılında Türkiye Kültür Envanteri Projesi kapsamında 5 yeni proje başvurusu yapılmıştır. Böylece, 2001 yılında başlayan bu çalışma kapsamında proje sayısı 70'e ulaşmıştır. Bu projelerden üçü 2007 yılında olmak üzere, 34 tanesi sonuçlanmıştır. Halen 21 proje devam etmektedir.

2007 Yılı İtibariyle Kültür Mirası Veri Kayıt Durumu

2007 yılı sonuna kadar projeler kapsamında elde edilen toplam envanter sayısı, 370 sözlü tarih arşiv verisi, 52.816 görsel arşiv verisi ve 2.108 adet deprem katalog verisi olmak üzere envanter bilgisi oluşturan veri sayısı 17.996'dır.

2007 Yılında Yapılan Yeni Proje Başvuruları

2007 yılında TÜBA-TÜKSEK Türkiye Kültür Envanteri Projesi'ne başvuran 5 yeni projeden 1'i arkeoloji², 1'i kentsel mimarlık, 2'si etnobotanik, 1'i tarih (yazıtlar/kitabeler) alanındadır.

2005 yılı Kasım ayında Avrupa Birliği hibe programları kapsamında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ortaklığında başlatılan ve yukarıdaki amaca yönelik "Kültürel Varlıkların Korunması İçin Uzay Bilgi Teknolojileri Temelli Akıllı Bir Sayısal Sistem Geliştirilmesi; GAP Bölgesi Örnek Modellemesi ve Çok Disiplinli Uygulaması Projesi" ile kültür mirasımızı bilgi teknolojileri ve yöntemleri kullanarak belirlemek, tanımlamak, işletmek, yönetmek, sunmak, korumak için uluslararası standartta kolay ulaşılabilir, kolay kullanılabilir ve gelecek nesillere aktarılabilir bir sistem oluşturulmuştur. 2007 yılı Kasım ayı itibarı ile bu sistem proje sahipleri tarafından kullanılmaya başlamıştır.

5.3. Üniversite Ders Kitaplarının Türkçe'ye Kazandırılması

Bu program ile ülkemizdeki mevcut nitelikli ders kitabı açığının giderilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla; Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere gibi yabancı ülkelerdeki saygın üniversitelerde kullanılan ders kitaplarının ticari kaygılar

²Kültürel Varlıkların Korunması için Uzay Bilgi Teknolojileri Temelli Akıllı bir Sayısal Sistem Geliştirilmesi: GAP Bölgesi Örnek Modellemesi ve Çok Disiplinli Uygulaması İçin Arkeolojik Envanter Çalışması başlıklı proje kapsamında.

olmaksızın konunun uzmanlarının görüşleri doğrultusunda Türkçe'ye çevrilmesinin faydalı olacağı düşünülmüştür. Ayrıca ülkemizdeki Türkçe ders kitabı yazarlarının da teşvik edilmesinin programın temel amaçlarına uygun olacağı görüşü de, Akademi Başkanlığı ve üyeleri tarafından benimsenmiştir. Programın ilk aşamasının üniversitelerimizin birinci sınıflarında okutulan temel ders kitaplarını kapsamı kararlaştırılmıştır. Bu proje DPT tarafından desteklenmektedir.

Önerilen alanlar ve kitap isimleri oluşturulan Çalışma Grubu'nun toplantılarında değerlendirilmiş ve başlangıç olarak Matematik alanında bir kitabın Türkçe'ye çevrilmesinin uygun olacağı kararlaştırılmıştır. Bu amaçla, Thomson Learning (EMEA) Ltd of High Holborn House, London, United Kingdom, tarafından yayınlanan, James Stewart tarafından yazılmış, *Calculus: Concepts and Contexts* başlıklı matematik kitabının Türkçe'ye çevrilmesi kararlaştırılmıştır. Kitabın çevirisi ve basımı Eylül 2007'de tamamlanmış, dağıtım ve satışına başlanmıştır.

Türkçe'ye çeviri ve yayın hakkı yazarı Prof. Dr. Fuat Sezgin tarafından TÜBA'ya verilmiş olan, beş ciltlik *Wissenschaft und Technik im Islam*'ın çevirisi ve baskısı tamamlanmış, eser Kültür ve Turizm Bakanlığı ile imzalanmış olan protokol doğrultusunda, 30 Temmuz 2007 tarihinden itibaren Bakanlık'ta ve TÜBA'da satışa sunulmuştur.

Türkçe'ye çevrilmesine karar verilen ikinci ders kitabı ise, üniversitelerin tıp, biyoloji ve ilgili diğer dallarında bir temel eser olan ve Bruce Alberts ve meslektaşları tarafından yazılmış, *Molecular Biology of the Cell* isimli, Taylor&Francis Group, LLC

tarafından yayınlanan kitaptır. Yayınevinden eserin Türkçe yayın hakları satın alınmış ve kitabın çevirisi tamamlanmıştır. Kitabın çevirisi matbaa tarafından özgün eserin tıpkıbasımı olacak şekilde grafik tasarım ve uygulaması yapılarak TÜBA'ya iletilmiştir. Kitap, editörler tarafından gözden geçirilerek yayına hazırlanmaktadır.

29 Mayıs 2007 toplantısında ayrıca antropoloji alanında Pluto Press tarafından yayınlanan Eriksen&Nielsen tarafından yazılmış olan *A History of Anthropology* adlı kitabın çevrilmesine de karar verilmiştir. Ancak kitabın telif haklarının satın alınması için yapılan başvurunun sonucunda Türkçe çeviri haklarının başka bir yayınevine devredilmiş olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

13 Aralık 2007 tarihinde yapılan Yabancı Ders Kitapları Çalışma Grubu toplantısında Chaisson&McMillan tarafından hazırlanan *Astronomy Today* adlı kitabın çevrilmesine karar verilmiştir. Kitabın yayınevi ile telif yazışmaları ve çeviri grubunu oluşturma çalışmalarına başlanmıştır.

Üniversite Ders Kitapları Telif ve Çeviri Eser Ödülleri Programı, bu çalışma grubunun girişim ve çabalarıyla yaşama geçirilmiştir. Çalışma Grubu, programın halen yürütücülüğünü yapmaktadır.

5.4. Açık Ders Malzemeleri Projesi (ADMP)

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Massachusetts Institute of Technology (MIT)'de, 2000 yılından beri yürütülmekte olan Açık Ders Malzemeleri Projesi (Open Courseware Project), Türkiye Bilimler Akademisi'nin girişimiyle Türkiye'nin bilim ve üniversite gündemine de girmiştir. MIT, bu proje çerçevesinde

verilen bütün dersleri belirlenen bir formatta MIT'nin genel elektronik ağına yerleştirmekte ve herkesin kullanımına sunmaktadır.

Şu ana kadar farklı disiplinlerde çok sayıda ders ile ilgili eğitim malzemesi kullanıma sunulmuştur. MIT'in bu programı üzerine Çin, Japonya, İspanya, Fransa, Hollanda, Hindistan, Vietnam, Tayland gibi pek çok ülke, benzer projeler başlatmıştır. Bu projelerde MIT'nin ders malzemeleri bu ülkelerin dillerine çevrilmekte ya da ders malzemeleri doğrudan bu ülkelerin kendi dillerinde hazırlanmaktadır. Bu projeler genellikle birkaç üniversitenin oluşturduğu konsorsiyumlar aracılığı ile gerçekleştirilmektedir.

Bu tür projelerin başarılı olması ancak bunlara üniversitelerin ve diğer ilgili kurumların sahip çıkmasına bağlıdır. Bu nedenle Akademi, MIT projesini üniversitelere ve ilgili kurumlara tanıttı, ülkemizde de yaşama geçirilmesi için uygun ortamın sağlanmasına katkıda bulunmak amacıyla, 8 Temmuz 2006 tarih ve 151/1.3 sayılı Konsey kararı ile Prof. Dr. Metin Gürses'in yürütücülüğünde TÜBA Açık Ders Malzemeleri Projesi'ni (ADMP) başlatmıştır. Bu bağlamda Akademi, 19 Ekim 2006 tarihinde üniversite rektörlerine ilettiği bir mektupla, proje ve İspanya, Latin Amerika ülkeleri, Çin, Japonya, Fransa, Hollanda, Hindistan, Vietnam ve Tayland'daki benzer uygulamalar hakkında bilgi sunmuştur.

Akademi'nin girişimine olumlu yanıt veren 28 üniversite temsilcisiyle konuyu görüşmek, deneyimlerini paylaşmak ve benzeri bir projenin ülkemizde başlatılma koşullarını tartışmak üzere 23 Mart 2007 tarihinde, Akademi Başkanlığı'nda bir

toplantı yapılmıştır. Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), TÜBİTAK-ULAKBİM ve 24 üniversite temsilcisinin katılımıyla yapılan toplantıda, MIT ve diğer benzer Açık Ders Malzemeleri Projeleri ve ülkemiz üniversitelerindeki uygulamalar gözden geçirilmiştir.

Toplantıda, MIT Açık Ders Malzemeleri Projesi ışığında, gerekli girişimlerin yapılıp bu kaynağın ve benzerlerinin Türkçe'ye çevrilerek Türk üniversite toplumuna kazandırılması, ülkemizde öğretim üyelerinin bireysel girişimleriyle web sayfalarına koydukları ders malzemelerinin ortak bir alanda kullanıma sunulması, bunu gerçekleştirmek için, üniversitelerimizin kendi aralarında bir konsorsiyum oluşturmaları ve TÜBİTAK-ULAKBİM'in bu girişime verebileceği altyapı ve hizmet desteği konuları görüşülmüştür. Katılımcılar arasından ortak kararlarla oluşturulan yedi kişilik bir Çalışma Grubu, 30 Mart 2007 tarihinde yeniden Akademi'de toplanarak, bu projenin gerçekleştirilmesi için "Üniversiteler Arası Açık Ders Malzemeleri Konsorsiyumu" kurulmasını öngören bir durum raporu ve protokol taslağı hazırlamıştır.

Rapor ve protokol taslağının ışığında, Açık Ders Malzemeleri Projesi'nin hayata geçirilmesi için, Türkiye Bilimler Akademisi öncülüğünde 45 üniversite, YÖK ve TÜBA'nın katılımıyla Ulusal Açık Ders Malzemeleri Konsorsiyumu, 25 Mayıs 2007 tarihinde, TÜBA'da yapılan ilk Genel Kurul ve Yönetim Kurulu seçimiyle fiilen hayata geçirilmiştir. Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, ODTÜ ve TOBB Üniversitesi, *Edu Commons* yazılımını kurarak bazı derslerin internet üzerinden yayınına başlamışlardır.

5.5. Çevre ve Sürdürülebilirlik

Türkiye Bilimler Akademisi'nin çevre ve sürdürülebilir kalkınma konularına ilgisi, üyesi olduğu Dünya Akademiler Birliğinin (InterAcademy Panel-IAP) kuruluş yılı olan 1995'ten beri bu konuya ağırlıklı önem vermesi, bu bağlamda bilim ve teknolojinin rolünü sürekli vurgulamasıyla yakından ilişkilidir. Akademimiz, Birleşmiş Milletler tarafından Haziran 1996'da, İstanbul'da düzenlenen Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı çerçevesinde, 31 Mayıs-1 Haziran tarihlerinde IAP öncülüğünde düzenlenen "Ulusal Bilim ve Mühendislik Akademileri Forumu"na ev sahipliği yapmıştır. Bu toplantıdan "Science and Technology and the Future of Cities" başlıklı bir bildiri çıkmıştır.

IAP'nın 15-18 Mayıs 2000 tarihlerinde Tokyo'da yapılan Genel Konferansı ise "21. Yüzyılda Sürdürülebilirliğe Geçiş: Bilim ve Teknolojinin Katkısı" başlığını taşımıştır. Bu toplantı sonucunda aynı başlıkla yayınlanan Dünya Bilim Akademilerinin ortak bildirisini TÜBA, Türkçeleştirerek yayımlamıştır. Bu metin web sayfamızda bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler (BM) 26 Ağustos-4 Eylül 2002 tarihleri arasında Johannesburg'da Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'ni (Rio+10) düzenlemiştir. Çevre sorunlarına eğilen bu dünya zirvelerinin ilki yine BM tarafından 1972'de Stockholm'de düzenlenmiştir. Daha sonra BM tarafından 1987 yılında yayınlanan "Ortak Geleceğimiz" başlıklı raporda (Brundtland Raporu) "sürdürülebilirlik" ilkesi geliştirilmiştir. 1992'de Rio de Janeiro'da BM tarafından düzenlenen "Yeryüzü Zirvesi"nden iki metin, Rio Deklarasyonu ve Gündem 21 başlıklı bir eylem planı çıkmıştır.

2002 yılındaki Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (Rio+10) ise son on yıl içinde Gündem 21 çerçevesinde yapılanların değerlendirilmesi niteliğini taşımaktadır. Gündem 21'in tanımladığı ve Johannesburg Zirvesi'nin örgütlenmesinde rol oynayan ana gruplardan biri International Council for Science (ICSU), World Federation of Engineering Organizations (WFEO), Third World Academy of Sciences (TWAS), IAP ve International Social Science Council'in (ISSC) oluşturduğu Bilim ve Teknoloji grubudur. Bu grup tarafından zirve için ortak bir bildiri hazırlanmış, ayrıca IAP'ye üye akademilere, ülkelerinin ulusal raporlarına, bilim ve teknoloji konularının ağırlığını yansıtan katkılarda bulunma çağrısı yapılmıştır. Akademi, hem Rio+10 için Çevre Bakanlığı bünyesindeki bir koordinatörlük öncülüğünde hazırlanmakta olan Ulusal Raporu katkı sağlamak, hem de sürekli olarak önemli çevre konularında kamuoyunu bilinçlendirmek amacıyla, Akademi Asli Üyesi Prof. Dr. İlhan Tekeli başkanlığında bir Çevre Çalışma Grubu kurmuştur. Grubun ilk çalışması "Türkiye İçin Sürdürülebilir Kalkınma Öncelikleri: Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi İçin TÜBA'nın Görüşü" başlığıyla 2002 yılında yayınlanmıştır.

TÜBA Çevre Çalışma Grubu, TÜBA'nın kamu yönetimleri için danışmanlık ve toplum sorunları için platform oluşturma işlevlerini gözönünde tutarak, Türkiye'de yeterli çevre politikaları geliştirebilmek ve bu politikaların uygulanmasını izleyebilmek için ne tür verilerin toplanması gerektiğini saptamak ve Türkiye'de değişik kurum ve kuruluşların bu verilerden hangilerini, hangi kalitede ve hangi mekânsal ölçekler için anlamlı olan ayrıntıda topladığını araştırarak, Türkiye'de çevre konusunda ne tür veri açıkları bulunduğunu ortaya çıkaracak bir

çalışma yapmayı kararlaştırmıştır. Tabii ki veri açıkları saptandıktan sonra bu açığın hangi kurum ve kuruluşların katkılarıyla kapatılabileceği konusunda öneriler geliştirilecektir.

Çevre Komitesi, olanaklarının sınırlılığını ve çevre konusunun çok geniş bir alanı kapsadığını göz önünde tutarak bu çalışmasını parçalara bölmeyi, her parçayı gerçekleştirdikten sonra yenisini ele almayı kararlaştırmıştır. İlk çalışma konusu olarak da "Yaşam Kalitesi Göstergeleri: Türkiye İçin Bir Veri Sistemi Önerisi" 2003 yılında yayımlanmıştır. Bu konuya öncelik verilmesinin nedeni, yaşam kalitesi ölçütlerinin gerçekleştirilmesinin her geçen gün daha merkezi bir konum kazanmasıdır. Yaşam kalitesi insan hakları bakımından, ekonomik politikaların saptanmasında, sağlık politikalarının yönlendirilmesinde, kentleşme politikaları açısından, yerel ekonomik gelişmeleri hızlandırmak yönünden gerçekleştirilmesi gereken temel amaç haline gelmiştir.

"Türkiye'nin Çevre Konusunda Verdiği Sözler" raporu bu seri içinde tamamlanmış üçüncü çalışmadır. Çevre sorunları ve onlarla başa çıkmak için uygulanması gereken önlemler, bir ülkenin sınırları içine hapsedilememektedir. Bu nedenle çevre sorunlarının çözülmesinde uluslararası girişimler ve uluslararası anlaşmalar kritik bir öneme sahip olmaktadır. Türkiye de uluslararası toplumun bir üyesi olarak, çevre konusunda geliştirilen anlaşmaların, önemli kesimini imzalayarak, uluslararası topluluk önünde, uygulayacağına ilişkin olarak, söz vermiş bulunmaktadır. Bu uluslararası anlaşmalar Türkiye'nin tüm yasal sistemi üzerinde bir bağlayıcılığa sahiptir. Âdeta dünyada her geçen gün yeni bir uluslararası çevre anlaşması imzalanmakta, uluslararası bildireler yayınlanmaktadır.

Akademi'nin, konu ile ilgili iki yayını bulunmaktadır:

- *Türkiye İçin Sürdürülebilir Kalkınma Öncelikleri Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (Johannesburg) İçin TÜBA'nın Görüşü* (Editör: İlhan Tekeli)
- *Yaşam Kalitesi Göstergeleri Türkiye İçin Bir Veri Sistemi Önerisi* (Editör: İlhan Tekeli)

TÜBA Çevre Çalışma Grubu, 2007 yılında, 25 Ocak, 8 Mart, 19 Nisan, 17 Mayıs, 4 Ekim, 9 Kasım ve 27 Aralık tarihlerinde 7 toplantı yapmıştır:

2006 sonunda Grup, Beşinci Rapor konusu olarak 1593 sayılı Hıfzısıhha (1930) Kanunu'nu ve bu çerçevede Türkiye'de halk sağlığı ve çevre konusundaki gelişmeleri dünyadaki benzer örnekleriyle karşılaştırmalı olarak incelemeyi kararlaştırmıştır. 2007'nin ilk toplantısında Sağlık Bakanlığı'nda uzun yıllar çalışan Sn. Zakir Çobanoğlu'nun, söz konusu kanunla ilgili çalışmalara katkıda bulunmak üzere grubun toplantılarına çağırılmasına karar verilmiştir. Sn. Çobanoğlu'nun bu kanun çalışması ile ilgili olarak vereceği katkıya kaynak sağlamak üzere, söz konusu kanun ve değişiklikleri ile ilgili bilgiler sağlanmıştır. Prof. Dr. İlhan Tekeli, Prof. Dr. Çağatay Güler ile Doç. Dr. Songül Vaizoğlu'nun katkılarıyla ilerleyen raporun, Türkiye'nin sağlık tarihi konusunda önemli bir açığı kapatması beklenmektedir.

8 Mart 2007 tarihli toplantıda, Prof. Sedat Yerli'nin önerisiyle, grubun, 2007 içinde Türkiye'de iklim değişikliğinin etkileri ve Türkiye'nin illere göre çevre profilinin çıkarılması konularındaki projeleri de yürütmesi kararlaştırılmıştır. Bu konuda alternatif iklim değişikliği senaryolarını Prof. Dr. Nesrin Algan ile Ayşe Kaya Dünder araştırmayı teklif etmişlerdir.

Ayrıca, Akademi Konseyi'nin 06/10/2007 tarih ve 11.2 sayılı kararı ile Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümü öğretim üyesi ve Sucul Araştırma Laboratuvarı (SAL) yürütücüsü Prof. Dr. Sedat Yerli, TÜBA Çevre Çalışma Grubu'nun sürekli üyesi olmuştur.

5.6. Bilim Eğitimi

Ülkemizde "Sorgulayıcı Eğitim", "Bilim Eğitimi" gibi isimlerle uygulama bulan girişimlerin hayata geçirilmesi, TÜBA'nın bilim insanı yetiştirme konusunda politika üretmek ile ilgili görevleri arasında yer almaktadır.

Bu çalışma kapsamında, bir yandan dünya bilim akademilerindeki örnekler ülkemize taşınıp eğitimcilerin hizmetine sunulurken, diğer yandan, bir örnek okulda bilim eğitimiyle ilgili eğitim ve yaşam programı düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilim eğitimi, dünya bilim akademilerinin öncelikli olarak ilgilendiği konular arasındadır. Özellikle 2000'li yıllardan sonra pek çok dünya ülkesinde bilim akademileri, okul öncesi ve okul çocuklarının bilime ilgilerini geliştirmek amacıyla bilim eğitimi, eğitim programlarına bir gönüllü etkinlik olarak katmaya çalışmışlardır.

TÜBA Bilim Eğitimi Komisyonu, konunun uzmanları ile;

- Bilim eğitimi konusunda internet üzerinden kolay erişilecek materyaller sunarak öğretmenlere destek sağlayacak bir internet sitesi (portal) oluşturulması ve bu site üzerinden öğretmenlerin uyguladıkları yöntemleri paylaşımlarının sağlanması;
- Öğretmenlerin fen eğitimi konusunda gelişmelerini sağlamak, bu alanlarda eğitimin iyileştirilmesi için

uygulanacak yöntemler geliştirmeleri ve başka yerlerde uygulanan yöntemleri öğrenmeleri amacıyla yaz okulu düzenlenmesi;

- Bilim Merkezi içeriğinin Anadolu'ya yayılması ve halkın bilime karşı ilgisini artırıcı tedbirlerin alınması;
- Bilimin çeşitli imkânlar ve uygulamalar ile yüksek öğrenim öncesinde, teknolojik araçları da kullanarak, sevdirilmesi için öneriler getirilmesi; bu amaçla gerekirse okullar ile işbirliği içinde olunması ve ezbere dayalı eğitim sistemine karşı alternatif üretilmesi konularında projeler hazırlamaktadır.

Prof. Dr. Yücel Kanpolat'ın yürütücülüğünde, 2006 yılında bir pilot çalışma başlatılmıştır. Bu çalışma içinde bir yandan dünya bilim akademilerindeki örnekler ülkemize taşınıp eğitimcilerin bilgilerine sunulurken, öte yandan seçilen Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı Okulları Özel İlköğretim Okulu'nda, örnek olarak bilim eğitimiyle ilgili bir eğitim ve yaşam programı düzenlenmesi hedeflenmiştir. Bu doğrultuda pilot okulda öğretmenlere yönelik bir konferanslar dizisine başlanmıştır. İlk konferans 23 Mayıs 2006'da, Prof. Dr. Yücel Kanpolat tarafından verilmiş olup bu konferansı Prof. Dr. Bozkurt Güvenç ve Prof. Dr. Haldun Özaktaş, Prof. Dr. Cemal Yalabık ve Prof. Dr. İlhan Tekeli'nin konferansları takip etmiştir.

Proje kapsamında Bilim Eğitimi'nin Fransa'daki öncü isimlerinden olan Prof. Dr. Yves Quéré ülkemize davet edilmiş ve kendisi 17-18 Nisan 2007'de Ankara'da, 19-20 Nisan 2007 tarihlerinde ise İstanbul'da konferanslar vererek panellere katılmıştır. Konferanslar sonrasında Ankara'nın

seçkin ilköğretim okullarının katıldığı değerlendirme toplantıları düzenlenmiş ve bu toplantılarda katılımcı okulların her birinde bilim eğitimi konusunda yaptıkları çalışmalarını anlatacak sunumların yapılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda ilk sunum 17 Ekim 2007'de Özel Arı Koleji tarafından yapılmıştır. Arı Koleji'nin sunumunu 8 Kasım 2007 tarihinde Özel Tefik Fikret Okullarının, 6 Aralık 2007 tarihinde ise ODTÜ Koleji'nin sunumu izlemiştir. Tüm sunumlara Arı Koleji, Tefik Fikret Okulları, Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı Okulları ve ODTÜ Koleji'ni temsilen ortalama 30 öğretmen ve TÜBA Bilim Eğitimi Çalışma Grubu üyeleri katılmıştır.

Proje kapsamında ayrıca bir Bilim Eğitimi Portalı oluşturulması ve bu sayede bilim insanlarıyla özellikle 4-8 yaş grubuna fen eğitimi veren öğretmenlerin eğitimi ve birbirleriyle etkileşiminin sağlanması hedeflenmektedir. Bu amaçla portalın oluşturulması ve bir dizi konferans ve kurs faaliyetlerini kapsayan bir proje teklifi Prof. Dr. Yücel Kanpolat'ın önderliğinde hazırlanarak DPT'ye sunulmuş ve bu teklif DPT tarafından onaylanmıştır. DPT'ye sunulan projede Milli Eğitim Bakanlığı da projeyi destekleyen kuruluş olarak yer almış, bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı ile bir işbirliği protokolu hazırlanmış ve imzaya sunulmuştur.

5.7. Bilim Etiği

Etik, toplumsal faaliyetlerin çeşitlenmesi, yeni bilgilerin toplumsal dolaşıma katılması ve toplumsal pratiklerin eleştirel bir biçimde değerlendirilebilmesi sonucunda sürekli olarak gelişme gösteren bir düşün ve eylem dalıdır. Bilimsel gelişme sonucunda insanın çevresi ile ayrılmaz bir bütün oluşturduğunun farkına varılması, etiği salt bireyler arasında bir konu olmaktan çıkartıp, insanın içinde yaşadığı evrene

karşı da etik ilkelere uygun biçimde davranabilme sorumluluğu olduğunu ortaya koymuştur. Öte yandan, yine bilimsel gelişmeler, giderek artan ölçüde canlı ve cansız madde arasındaki sınırı ortadan kaldırırken, bireyin dokunulmaz bütünlüğü, insan onuru gibi her toplumda farklı düzeylerde temellendirilmiş olan kavramların, bunları tehdit eden yeni teknolojik imkânlar karşısında yeniden tanımlanması ve etik olanakların yeniden inşası zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda, biyoetik konularında ulusal düzeyde doğru bilgilendirme yapılmasını ve biyoetik konuların her kesimdeki bireyler tarafından anlaşılmasını sağlamak; biyomedikal, biyoetik ve teknolojik alanlardaki önemli gelişmelerin, insanlar ve etik değerler üzerine olan etkilerini incelemek ve önerilerde bulunmak; özel bazı teknolojiler (embriyo ve kök hücre araştırmaları, klonlama, genetik bilimler gibi) ile bağlantılı etik konuların değerlendirmesini yapmak öncelik kazanmıştır.

Kamuoyu bugün, tüm dünyayı tehdit eden iklim değişiklikleri, salgın hastalıklar, deprem ya da meteor çarpması gibi olası tehlikelerden, doğru ve yetkin bir biçimde, haberdar edilmeyi beklemektedir. Bilim insanlarının da, önlenemez felaketleri ortadan kaldırmak, mümkün olan her durumda erken uyarı sistemlerini devreye sokmak ya da devreye sokulmaları için yetkilileri ikna etmek gibi sorumlulukları olduğu kabul edilmektedir. Buna karşın, bu uyarıyı yaparken "gerekli yetkilerle" donanmış olmak ya da olmamak, teknik insanları büyük sorunlarla yüz yüze bırakabilmektedir.

Yeni bilimsel ve teknolojik imkânlar ışığında insanca bir yaşam için "doğru" ve "yanlış" olanı araştırma, sadece dünyanın belli, ileri teknoloji sahibi ülkelerinde değil,

bilimin ve temel insani kaygıların evrenselliği ışığında her yerde süren bir çabadır. Bu uğraş, bilim insanlarını, kendi mesleki pratiklerini değerlendirebilmeleri açısından, birinci dereceden ilgilendirmektedir. Geniş anlamı ile bilimsel etik, bilim insanlarının "meslek etiği" yani meslek erbabının uyması gereken kurallar ve sahip olduğu sorumluluk ve yükümlülüklerinin belirlenmesi, iç içe geçen ve sürgit bir uğraştır. Bilim etiği ile her iki alan kastedilmektedir.

Bilimsel etik,

- Bilimsel araştırma, araştırma sonuçlarının rapor edilmesi ve yayınlanması;
- Bilimsel uzmanlık, değerlendirme ve danışmanlık etkinlikleri;
- Bilim konularının kamuoyuna yönelik yaygınlaştırılmaları;
- Kamuoyunun dolaysız ve hızlı bir biçimde tehlikelerden haberdar edilmesi;
- Yeni teknolojilerin insan onuru ile bağdaşır biçimde kullanıma sokulmaları;
- İnsan ve hayvanlara ilişkin araştırma ve tedavilere yönelik alanları kapsamaları zorunludur.

TÜBA Bilim Etiği Kurulu, bilim etiği ilkelerinin ülkede yaygınlaştırılması ve benimsenmesini sağlamak, bilim ve teknolojideki yeni gelişmeler ışığında ortaya çıkabilecek bilim etiği yönünden önemli görülen hususlarda kamuoyunu ve hükümeti bilgilendirmek ve etik dışı davranışları önlemek amacı ile çalışmalar yapmaktadır.

TÜBA Bilim Etiği Kurulu, bilim etiği konusunun daha geniş bir platformda ele alınması, uluslararası bilim insanları ile karşılıklı tartışılması ve kamuyu aydınlatmak amacıyla, 14-15 Aralık 2007

tariflerinde, İstanbul'da "Bilim Etiği Sempozyumu" düzenlemiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Sosyal Tesisler Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilen Sempozyum, "Bilim ve Etik", "Küresel Isınma ve Çevre Etiği", "Biyoetik", "Araştırma Etiği ve Hukusal Sorunlar" ve "Akademilerin Etik Konularda Sorumlulukları" başlıklı beş oturumdan oluşmuştur.

Amsterdam Üniversitesi'nden Pieter Drenth, İsviçre Freiburg Üniversitesi'nden Beat Sitter Liver, Université Paul Sabatier'den Anne Cambon Thomsen, Imperial College'dan Jean-Patrick Connerade sempozyumun yabancı davetli konuşmacıları arasında yer alırken, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Mikdat Kadioğlu; Boğaziçi Üniversitesi'nden Günay Kocasoğlu; Maltepe Üniversitesi'nden Ioanna Kuçuradi; Ankara Üniversitesi'nden Berna Arda; Galatasaray Üniversitesi'nden Necmi Yüzbaşıoğlu sempozyuma konuşmacı olarak katılmışlar; Akademi Başkanı Prof. Dr. Engin Bermeç, Akademi Üyeleri Ayşe Erzan, Derin Orhon, İsmail Hakkı Ulus, Şevket Ruacan, Aslı Tolun, Yücel Yılmaz, Emin Kansu, Orhan Öztürk, Ömer Madra, İlhan Tekeli de sempozyumun oturum başkanlığını yapmışlardır.

5.8. Kanser Araştırma Politikaları ile İlgili Çalışmalar

Kanser Çalışma Grubu (KÇG) 2007 yılında, Prof. Dr. Ayhan O. Çavdar yürütücülüğünde aşağıda belirtilen üyelerden oluşmuştur:

Prof. Dr. Emel Arınç, Prof. Dr. Bülent Berkarda, Prof. Dr. Dinçer Fırat, Prof. Dr. Fikri İçli, Prof. Dr. Emin Kansu, Prof. Dr. Münir Kınay, Prof. Dr. Ahmet Öber, Prof. Dr. Tayfun Özçelik, Prof. Dr. Şevket Ruacan, Prof. Dr. Murat Tuncer, Prof. Dr. Hakan Akbulut (Bilimsel Sekreter).

Kanser Çalışma Grubu, kompleks bir hastalıklar grubu olan kanser konusunu, TÜBA'nın görevleri çerçevesinde "bilimsel danışmanlık" sorumluluğu ile çeşitli yönleriyle ele alan bilimsel toplantılar ve yayınlar yapmaktadır.

2007 yılında, TÜBA Kanser Çalışma Grubu birçok kez toplanarak meydana gelen yazılı raporları gözden geçirmiş ve sempozyum kitabının, *Kanser Eğitimi* başlığıyla basılması sağlanmıştır. Kitap Ulusal Kanser Kongresi'nde yüzlerce üyeye dağıtılmıştır.

TÜBA-Kanser Çalışma Grubu'nun amaçları ve çalışmaları hakkında Sağlık Bakanlığı'ndan istenen özet rapor, T.C. Sağlık Bakanlığı Kanser Dairesi'nin yayınladığı *Türkiye'de Kanser Kontrolü* isimli kitapta basılmıştır³.

Ayrıca, TÜBA-Kanser Çalışma Grubu'nun INCTR'a Asosiye Üyeliği, bu kurum tarafından 2007'de de yenilenmiş ve belgesi gönderilmiştir.

First International Congress on Nutrition in Cancer'in (19-23 Mayıs 2008, Antalya) Bilim ve Organizasyon komitelerinde Prof. Dr. A.O. Çavdar yer almış ve çalışmaları yürütmektedir.

2007 yılında yapılan grup toplantılarında, ağırlıklı olarak Ulusal Kanser Araştırma Enstitüsü'nün kurulmasıyla ilgili çalışmalar yapılmış, orijinal rapor genişletilerek bir proje haline getirmiştir.

5.9. Kök Hücre Konusunda Yapılan Çalışmalar

TÜBA, kök hücre konusundaki araştırmaların taşıdığı stratejik önemi dikate alarak 2005'te Kök Hücre Çalışma

³T.C. Sağlık Bakanlığı Kanser Dairesi yayınları "Türkiye'de Kanser Kontrolü" s. 439

Grubu adı altında bilim insanlarının katılımına açık, çok disiplinli bir grup kurmuştur.

Kök Hücre Çalışma Grubu, kök hücre konusunda; bilimsel gelişmelerin ve bilgi birikiminin güncel takibinin gerçekleşmesini, kök hücrelerin araştırma ve uygulamalarında ulusal ve uluslararası yasal, etik ve çeşitli bürokratik kuralların takibini, ilgili disiplinlerin konuyla ilgilenen elemanların katılımıyla bilgi ve deneyim paylaşımını, kurum içi, ulusal ve uluslararası benzer gruplarla işbirliğine öncelik vererek araştırma projelerinin hazırlanmasını teşvik eden interaktif bir ortam sağlamayı, eğitsel etkinlikler düzenlemeyi ve yayınlar hazırlamayı amaçlamaktadır.

TÜBA - Kök Hücre Çalışma Grubu Prof. Dr. Emin Kansu yürütücülüğünde, Prof. Dr. Okan Akhan, Doç. Dr. Mutlu Arat, Prof. Dr. Meral Beksaç, Prof. Dr. Turgay Dalkara, Prof. Dr. Yaşar Murat Elçin, Prof. Dr. Dicle Güç, Prof. Dr. Yücel Kanpolat, Prof. Dr. Işınso Kuzu, Prof. Dr. Tayfun Özçelik, Prof. Dr. Meral Özgüç, Prof. Dr. Mehmet Öztürk, Prof. Dr. Şevket Ruacan, Prof. Dr. Aslı Tolun, Doç. Dr. Duygu Uçkan'dan oluşmaktadır.

Çalışma Grubu, kök hücre alanında temel kavramları tanımlayan, bilimsel gelişmeleri derleyen, konuyla ilgili bilimcilerimizi ve kamuyu aydınlatmak amacıyla *Kök Hücre Araştırmalarında Güncel Kavramlar* konulu bir rapor yayınlamıştır. Raporunda, ülkemizde en kısa sürede, kök hücre araştırmalarının bilimsel, biyoetik, ekonomik, yasal ve medikal yönlerini araştırma ve uygulama ilkeleri ile denetimlerinin düzenlenmesi ve diğer ilgili konuları görev tanımı içine alacak kapsamlı bir mevzuat değişikliği ile ilgili konular ele alınmıştır. TÜBA Kök Hücre Araştırma ve Klinik Uygulamaları İle İlgili

Görüş Belgesi'ni oluşturmak amacıyla Sağlık Bakanlığı'nın ilgili birimleriyle ortak çalışmalar yürütülmektedir.

TÜBA- Kök Hücre Çalışma Grubu, kök hücre konusuyla ilgilenen ve çalışma yapan ulusal ve uluslararası bilimcileri bir araya getirerek kök hücre alanında ortak bir tartışma/ araştırma platformu oluşturmak ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla Üçüncü Kök Hücre Sempozyumu'nu, 5 Ekim 2007 tarihinde, Ankara'da düzenlemiştir.

Prof. Dr. Emin Kansu başkanlığında, 5 Ekim 2007 tarihinde Hacettepe Üniversitesi'nde gerçekleştirilen sempozyuma yurtdışından Mikael Sundin (İsveç), Katrien Devolder (Belçika), Deniz Kırık (İsveç) ve Heli Skottman (Finlandiya) misafir konuşmacı olarak katılmışlardır. Toplantıyı 250'yi aşkın katılımcı ilgiyle takip etmiş ve interaktif tartışmalara katkıda bulunmuşlardır.

Sempozyumda tartışılan konu başlıkları ve konuşmacılar:

- Embriyonik Kök Hücre Biyolojisinde Güncel Kavramlar ve Sorunlar: Biyolojisi, Kültürleri ve Programlanmaları (Heli Skottman)
- Kök Hücre "Niche" Biyolojisinde Güncel Kavramlar
- Parkinson Hastalığında Kök Hücre Transplantasyonu: Dopamin ve Serotonin Hücrelerinin Tedavideki Rolü (Deniz Kırık)
- İnsan Göbek Kordonu Matriksi Kök Hücrelerinin Adipojenik Potansiyeli (Alp Can)
- Mezenkimal Kök Hücrelerin Biyolojik ve Fonksiyonel Özellikleri (Duygu Uçkan)
- Mezenkimal Kök Hücrelerinin Klinikte Kullanımları: Avrupa Birliği Ülkelerinde Çok Merkezli Çalışma Sonuçlarının Değerlendirilmesi (Mikael Sundain)

- Mezenkimal Kök Hücrelerin Biyolojik ve Fonksiyonel Özellikleri (Duygu Uçkan)
- Kök Hücreleri ile Doku Mühendisliği (Y. Murat Elçin)
- Multipotent Embriyonik Kök Hücrelerinden Epidermal Rejenarasyon (Alp Can)
- Kök Hücre Araştırmalarında Etik (Tayfun Özçelik)
- İnsan Embriyonik Kök Hücre Araştırmalarında Etik İlkeler (Katrien Devolder)

Sempozyumun son oturumunda ülkemizde ve dünyada embriyonik ve mezenkimal kök hücrelerin araştırmada kullanımında ve klinik uygulamalarda takip edilmesi gereken kurallar konusu tartışılmıştır. Sağlık Bakanlığı'nu temsilen toplantıya, Sayın Doç. Dr. Hakkı Yeşilyurt katılmıştır.

5.10. Eser Element Araştırmaları ile İlgili Çalışmalar

TÜBA-Eser Elementler Çalışma Grubu bu dönemde de UNESCO-Satellit Eser Element Merkezi (Ankara) ile işbirliği yaparak çalışmalarını sürdürmüş ve aşağıdaki üyelerden oluşmuştur:

- Prof. Dr. Ayhan O. Çavdar (Yönetici)
- Prof. Dr. İzzet Berkel (TÜBA Üyesi) (09.09.2007'de vefat etmiştir.)
- Prof. Dr. N. Kemal Aras (TÜBA Üyesi)
- Prof. Dr. Filiz Hıncal* (Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi)
- Prof. Dr. Feride Söylemez* (Ankara Üniversitesi Kadın Doğum Kliniği Öğretim Üyesi)
- Prof. Dr. Sevgi Gözdaşoğlu (TÜBA-GEBİP Ödül Sahibi) Ankara Üniversitesi Çocuk Kliniği Öğretim Üyesi)
- Doç. Dr. Belma Giray* (Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi)

* UNESCO Eser Element Merkezi Danışmanı

2007 yılında, öncelikle 2006'da, Ankara'da yapılan Uluslararası Selenyum Sempozyumu'nun kitabının basılması için Prof. Dr. F. Hıncal, Doç. Dr. Belma Giray ve Prof. Dr. Namık Aras'la toplantılar yapılmıştır. Kitap, *Selenium in Health & Disease* adıyla İngilizce olarak basılmıştır (Editörler: F. Hıncal, A.O. Çavdar ve B. Giray). Kitapta, üyelerimizden Prof. Dr. N.K. Aras'ın araştırması da yer almıştır: "Selenium Content of Food and Diet, Dietary Intake in Turkey."

Ayrıca, TÜBA, bilimsel danışmanlık görevi çerçevesinde genç araştırmacılara "Eser Element" araştırmalarında yön veren destekleyici toplantılar yapılmıştır. Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı bölümünden Dr. Yasemin Üçkardeş'le birden fazla görüşülmüştür. Alt SES'den ilkökul çocuklarına Çinko (Zn) verilerek psikolojik özellikleri ve davranışlar 1 yıl süreyle, kontrollü olarak takip edilmiş (Yeni Mahalle İlkokulları'nda) ve olumlu etkiler gösterilmiştir. Araştırma tez haline getirilmiştir.

Türkiye'de Eser Elementlerle ilgili bilimsel cemiyetin kurulması için genç araştırmacılardan gelen teklif üzerine 2007'de, Doç. Dr. Ö. Yorbik ve Doç. Dr. A. Olgun ile görüşülmüş, Avrupa'daki benzer Eser Elementler cemiyetleri hakkında bilgi verilmiştir. TÜBA-Eser Elementler Grubu'ndan Prof. Dr. Filiz Hıncal ve Prof. Dr. N.K. Aras da toplantılara katılmış ve bilgilendirilmiştir.

Eser Elementler Çalışma Grubu'nun 2007 yılında katıldığı uluslararası kongrelere ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:

Prof. Dr. A.O. Çavdar, ISTERH'in (International Society of Trace Elements Research in Humans) 21-26 Ekim 2007 tarihlerinde Yunanistan'da (Girit) yapılan kongresine, hem kongre başkanı Prof. Dr.

C. Hunt, hem de UNESCO-Trace Element Institute (Lyon) yetkilileri tarafından davet edilmiş ve masraflarının bir kısmı bu merkez tarafından karşılanmıştır. Prof. Dr. A.O. Çavdar, "Zinc and Selenium Status in Pediatric Malignant Lymphomas" konulu tebliğini sözlü olarak sunmuş ve aynı zamanda toplantının Cancer and Antioxidants bölümünde oturum başkanlığı yapmıştır.

Prof. Dr. A.O. Çavdar, 1980'li yıllardan itibaren üyesi olduğu ISTERH'nin Yönetim Kurulu'nda tek Türk bilimcisi olarak yer aldığından bu toplantıya da katılmıştır.

Ayrıca UNESCO TE Enstitüsü'nün (Lyon) kongre esnasında topladığı çeşitli "UNESCO-Satellit Trace Element Centers" başkanlarıyla bilimsel toplantılar yapılmış ve Türk-Satellit Eser Element Merkezi ile araştırmada işbirliği teklifleri de alınmıştır.

Prof. Dr. A.O. Çavdar'dan, uluslararası katılımlı Medikal-Jeoloji Kongresi'nde (Eylül 2007) davetli olarak, eser elementlerde konuşması istenmiş, özellikle Jeofajia'da (toprak ve kil yeme alışkanlığı) sendromunda ve Hamile Kadınlarda Çinko araştırmalarının sonuçlarını sunmuştur.

Son olarak; Eser Elementler Cemiyetinin kurulması ile ilgili olarak FESTEM (Avrupa'daki Federation of Trace Element Societies) tüzüğü incelenmiş olup, konu ile ilgili çalışmalara devam edilmektedir.

5.11. İnsan Hakları Komitesi

2007 yılı Temmuz ayında; Türkiye Bilimler Akademisi İnsan Hakları Komitesi, yeni çalışma esasları ve çalışma programını hazırlamıştır.

2007 yılı Ağustos ayında da; Hintli doktor Binayak Sen'in tutukluluk halinin sürmesi konusunda, 7 Kasım 2007'de Dr.

Sen'e ve eyalet Başbakanına mektuplar gönderilmiştir.

5 Ekim 2007'de networkten Azınlıklar ve Kültürel Haklar Raporu'ndan dolayı Prof. Dr. Baskın Oran ile Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu'nun yeniden yargılanmaları konusunda bir eylem çağrısı gelmiş ve konuyla ilgili 26 Kasım 2007'de Cumhurbaşkanı, Başbakan, Adalet Bakanı, Dışişleri Bakanı ve İçişleri Bakanı'na kınama yazısı gönderilmiştir.

5.12. Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Politika, Program ve Projelerinin İzleme ve Değerlendirmesi Projesi

Akademi'nin, bilimsel ve teknolojik etkinlikleri izleme ve değerlendirme yetkinliğine sahip bir kuruluş olma yönünde altyapı oluşturması ve birikim kazanması amaçlanan bu proje, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ile kurumsal işbirliği içinde bir pilot proje olarak önerilmiş ve DPT tarafından desteklenerek 1 Eylül 2006 itibarıyla başlatılmıştır.

Bu proje ile Türkiye Bilimler Akademisi, bilimsel ve teknolojik araştırma ve yenilikçilik faaliyetleri bağlamında DPT ile birlikte politika, program ve projelerin izleme ve değerlendirilmesi sürecinde işbirliği yapmayı planlamaktadır.

Proje çalışmaları kapsamında ilk toplantı 28 Eylül 2006 tarihinde, TÜBA Bulvar Ofisi'nde, Prof. Dr. Engin Bermek, Prof. Dr. Tarık Çelik, Prof. Dr. İlhan Tekeli, Prof. Dr. Cemal Yalabık ve Prof. Dr. Şevket Ruacan'ın katılımları ile yapılmıştır. Toplantıda proje önerisi detaylı olarak incelenmiş, projenin konusu, amacı, kapsamı ve öngörülen aşamaları tek tek ele alınarak irdelenmiş ve görüşler belirtilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda;

- Sözkonusu pilot projede genel kapsamlı bir çalışmadan çok bazı Seçilmiş alt alanlara sınırlı kalan bir izleme ve değerlendirme yolunun seçilmesi,
- Değerlendirme konusunda uzman olan birkaç kişinin proje ekibine katılmasının sağlanması,
- Türkiye'de ve dünyada bilim yörüngelerinin belirlenmesi, istatistiksel verilerin derlenmesi ve değerlendirilmesi konularında, profesyonel hizmet alımı yapılması konularında görüş birliğine varılmıştır.

Avrupa Akademiler Birliği (ALLEA-All European Academies) Yönetim Kurulu'nun TÜBA'nın ev sahipliğinde 24-25 Nisan 2007 tarihinde İstanbul'da yapılan toplantısında, bu projede daha önce öngörülmemiş bir açılım yeğlenmiştir.

Toplantıda, Hollanda Kraliyet Bilimler Akademisi (KNAW) ve Alman Akademiler Birliği'nden oluşan bir çekirdek grup öncülüğünde, ALLEA'nın, bilimsel faaliyetlerin değerlendirilmesinde esasların belirlenmesinin başlatılması karara bağlanmıştır. Uluslararası boyutları olan bu projenin hazırlık ve planlama çalışmaları elektronik ortamda devam etmektedir. Bu projeye, ALLEA üyelerinden başka tüm Avrupa akademilerinin de katılması öngörülmektedir.

TÜBA, söz konusu uluslararası proje ile DPT işbirliğinde yapacağı pilot projeyi benzer yöntemlerle yürütmeye çalışarak bilimsel faaliyetlerin izleme ve değerlendirmeleri konusunda bir bütünlük sağlamayı ve kapasite geliştirmeyi planlamaktadır.

5.13. Bilim Kültür Merkezi / Müzesi Kurma Çalışmaları (Rabi Medrese Restorasyonu)

Süleymaniye Medreseleri, Osmanlı öğretim sisteminde en yüksek düzeyi temsil etmiştir. Salis ve Rabi Medreseleri, Mimar Sinan'ın yaratıcılığını gösterdiği ilginç tasarımlardır. Türkiye Bilimler Akademisi'ne tahsis edilen Rabi Medresesi'ni tarihi kimliğini en iyi şekilde koruyacak bir işleyle, Sanat Tarihi ve Arkeoloji Kitaplığı, Bilim ve Kültür Merkezi olarak kullanmayı hedeflemektedir. Akademi, 2005 yılında başlattığı Süleymaniye Külliyesi'nin Haliç yamacında yer alan ikiz medreselerden biri olan Rabi Medresesi'nin restorasyonu ile ilgili rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerini hazırlandıktan sonra İstanbul 1

Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na onaylatmıştır. Medresenin birinci restorasyon evresi 2007 yılında tamamlanmış, 5 Aralık 2007 tarihi itibarıyla, restorasyonun ikinci evresinin ihale süreci sonuçlandırılarak yüklenici firmaya yer teslimi yapılmıştır. Bu restorasyonun 2008 yazında tamamlanması beklenmektedir.

5.14. Bilimsel Toplantılar

Türkiye Bilimler Akademisi, devlet ve toplumla ilgili, yasayla belirlenmiş bağımsız ve yetkin danışmanlık görevi kapsamında, bilimsel ve toplumsal konularda özgür ve eleştirel bir tartışma platformu ve kültürü oluşturmaya, bunun için toplantılar düzenlemeye ve yayımlar yapmaya çaba göstermektedir.

6

*Uluslararası
İlişkiler*

Ocak-Aralık 2007 döneminde TÜBA Uluslararası İlişkiler Birimi tarafından gerçekleştirilen çalışmalar aşağıda sıralanmıştır. Söz konusu çalışmalar TÜBA Başkanlığı'nın direktifleri, TÜBA Uluslararası İlişkiler Komisyonu toplantı tutanakları ve Akademi Konseyi kararları doğrultusunda yerine getirilmiştir. Akademi'nin uluslararası ilişkileri, yabancı akademilerle karşılıklı olarak gerçekleştirilen ikili ilişkiler, uluslararası çok taraflı kuruluşlarla ilişkiler ve birlikte düzenlenen faaliyetler bağlamında yürütülmüştür.

6.1. Uluslararası İkili İlişkiler

TÜBA'nın eşdeğer yabancı akademilerle imzaladığı Bilimsel İşbirliği Anlaşmaları ve Uygulama Protokolleri çerçevesinde gerçekleştirilen bilim insanı ziyaretlerinde, gönderen taraf yol masraflarını, kabul eden taraf ise yerel konaklama masraflarını (oda ve kahvaltı) karşılamakta ve ziyaretçi bilim insanına protokolde belirtilen miktarda bir gündelik ödemektedir.

6.1.1. Afganistan

T.C. Sağlık Bakanlığı'nın davetlisi olarak Türkiye'de bulunan Afganistan Bilimler Akademisi Tıbbi Araştırma Enstitüsü Sorumlusu Yrd. Doç. Dr. Ahmad Shah Omar, 31 Temmuz ve 8 Ağustos 2007 tarihlerinde TÜBA'yı ziyaret ederek Afganistan Bilimler Akademisi Başkanı Profesör Abdul Bari Rashed'in bir iyi niyet mektubunu Akademi'ye sunmuştur. Dr. Omar'ın ziyaretleri sırasında Prof. Rashed'in Akademi tarafından ülkemize davet edilmesi hususu gündeme gelmiş ve davet, Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla Prof. Rashed'e iletilmiştir.

6.1.2. Almanya

5 Şubat 2007'de Helmholtz Alman Araştırma Merkezleri Kuruluşu

(Helmholtz Association of German Research Centres) Başkanı Prof. Dr. Jürgen Mlynek, Almanya Federal Cumhuriyeti Büyükelçiliği Kültür Ataşesi Dr. Wilfried Euchner ile birlikte TÜBA'yı ziyaret etmiştir. TÜBA Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Tarık Çelik, TÜBA Şeref Üyesi ve Kanser Çalışma Grubu Başkanı Prof. Dr. O. Ayhan Çavdar, TÜBA Asli Üyeleri Prof. Dr. Şefik Süzer ve Prof. Dr. Ayhan Sıtkı Demir'in katıldığı görüşmede Prof. Dr. Mlynek'e, TÜBA ve faaliyetleri hakkında geniş bilgi verilmiş ve kendisinden Helmholtz Kuruluşu hakkında bilgi alınmıştır. Görüşmede özellikle TÜBA'nın GEBİP Programı (Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı) üzerinde durulmuştur.

6.1.3. Avusturya

Avusturya Bilimler Akademisi ile TÜBA arasındaki protokol çerçevesinde İTÜ Maden Mühendisliği Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nden Doç. Dr. Ercan Özcan, 19-23 Şubat 2007 tarihleri arasında Eggenburg'daki Krauhletzer Müzesi ile Viyana Doğa Tarihi Müzesi'nde "Sivas havzasında Miyosen çökellerinin paleontolojisi ve paleocoğrafyası" konusunda ortak proje hazırlama amacıyla görüşmeler yapmak üzere Avusturya'ya gitmiştir.

Marmara Üniversitesi Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Bülent İplikçioğlu, Avusturya Bilimler Akademisi ile TÜBA arasındaki bilimsel işbirliği protokolü çerçevesinde, 1-30 Haziran 2007 tarihleri arasında, Avusturya Bilimler Akademisi Küçükasya Komisyonu'nun davetlisi olarak *Tituli Asiae Minoris III,2: Tituli Termessi et Agri Termessensis* başlıklı cilt üzerinde, geçen yıllarda olduğu gibi literatür taraması ve meslektaşlarıyla temasları içeren bir çalışma yapmak üzere Viyana'ya gitmiştir. Seyahat işlemleri öncesi hakem görüşüne başvurulmuştur.

Prof. İplikçioğlu, kendi başkanlığı altında bir ekibin eseri olan ve Avusturya Akademisi tarafından yayınlanmış *Epigraphische Forschungen in Termessos und seinem Territorium IV* başlıklı cildin bir kopyasını Akademi'ye göndermiş ve TÜBA'ya katkılarından dolayı teşekkür etmiştir.

TÜBA ile Avusturya Bilimler Akademisi arasındaki işbirliği protokolü çerçevesinde 2002 yılından beri sürmekte olan Beçin Definesi çalışmaları tamamlanmış, yaklaşık 48.000 sikkenin nümizmatik incelemelerinin tamamlanarak kayda geçirilmiş olduğu Akademimize bildirilmiştir. Çalışmaların sonuçlarının iki akademinin işbirliğiyle 2008 yılı sonuna kadar kapsamlı iki ciltlik bir katalog halinde Almanca ve Türkçe olarak yayınlanması öngörülmüştür.

6.1.4. İsviçre

İsviçre Bilimler Akademisi'nin (SCNAT) yeni göreve başlayan Başkanı Prof. Denis Monard'a, Ocak 2007 içinde tebrik yazısı gönderilmiştir.

6.1.5. Karadağ

Karadağ Bilimler ve Sanatlar Akademisi'nin Aralık 2006 itibarıyla 2006-2010 dönemi için göreve gelen yeni akademi üst yönetimini TÜBA'ya bildirmesi üzerine Akademisyen Momir Đurović'e tekrar Akademi Başkanı seçilmesi nedeniyle 18 Ocak 2007 tarihli tebrik yazısı gönderilmiştir.

6.1.6. Kırgızistan

Kırgız Cumhuriyeti Ulusal Bilimler Akademisi Başkanı Janybek Jeyenbaevich Jeyenbaev'in ani ölümü üzerine Akademi Konseyi'ne 27 Nisan 2007 tarihli başsağlığı yazısı gönderilmiştir.

6.1.7. Macaristan

Akademimiz ile Macar Bilimler

Akademisi arasında 30 Mart 2001 tarihinde Ankara'da, 9 Nisan 2001 tarihinde Budapeşte'de imzalanan Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Uygulama Protokolü çerçevesinde öngörülen uzman değişimi kapsamında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. İsmail Parlatır, TÜBA Şeref Üyesi Prof. Dr. G. Hazai ile birlikte hazırlamış olduğu *Macar Bilimler Akademisi Kütüphanesi'ndeki Türkçe El Yazmaları Kataloğu* ile ilgili çalışmalar yapmak üzere 21 Şubat - 4 Mart 2007 tarihleri arasında Budapeşte/Macaristan'a gitmiştir.

TÜBA ile Macar Bilimler Akademisi ortak yayını olarak Prof. Dr. İsmail Parlatır ve Prof. Dr. György Hazai tarafından hazırlanan *Macar Bilimler Akademisi Kütüphanesi'ndeki Türkçe El Yazmaları Kataloğu* adlı yayının TÜBA tarafından bastırılan Türkçe tercümesinin örnekleri Macar Bilimler Akademisi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

Akademimiz ile Macar Bilimler Akademisi arasında 30 Mart 2001 tarihinde Ankara'da, 9 Nisan 2001 tarihinde Budapeşte'de yazışma yoluyla imzalanan Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Uygulama Protokolü çerçevesinde öngörülen bilim insanı değişimi kapsamında Macar Bilimler Akademisi'ne bağlı Orta Asya Etütleri Araştırma Merkezi (Research Centre for Central Asian Studies) kıdemli araştırmacılarından Dr. Imre Baski, Ortadoğu Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari İlimler Fakültesi bünyesindeki Karadeniz ve Orta Asya Merkezi tarafından 12-15 Eylül 2007 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "X. Conference of European Society for Central Asian Studies" (Orta Asya Etütleri Avrupa Kurumu X. Konferansı) başlıklı bilimsel toplantıda "Historical layers of the Central-Asian Turcic ethnonymy" (Orta Asya Türk Etnonimisinin Tarihi Katmanları) başlıklı

bildiriyi sunmak, ayrıca Kongreyi düzenleyen Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ni ve Türk Dil Kurumu'nu ziyaret etmek üzere Türkiye'ye gelmiştir.

6.1.8. Makedonya

Makedonya Bilimler ve Sanatlar Akademisi'nden (MANU) bir heyet (Başkan Yardımcısı Akademisyen Momir Polenakovik, Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı ve eski Başbakan Akad. Nikola Kljusev, MANU Genel Sekreteri Akad. Krum Tomovski, Doç. Dr. Numan Aruç ve MANU sekreteryasından Ms. Lidija Simovska) 17-20 Haziran 2007 tarihlerinde Türkiye'ye TÜBA'nın davetlisi olarak gelmişlerdir. İki Akademi arasında yazışma yoluyla mutabık kalınan Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Uygulama Protokolü MANU Başkanı Akad. Cvetan Grozdanov tarafından 14 Haziran'da, TÜBA Başkanı Prof. Dr. Engin Bermek tarafından da, 18 Haziran'da imzalanmıştır.

Akademi Başkanı Prof. Dr. Engin Bermek, Makedonya Bilimler ve Sanatlar Akademisi'nin davetlisi olarak 8 Kasım 2007 tarihindeki 40. Kuruluş Yıldönümü etkinliklerine katılmak üzere 7-9 Kasım 2007 arasında Üsküp'e gitmiştir.

6.1.9. Moldova

TÜBA ile Moldova Bilimler Akademisi arasında bir Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Uygulama Protokolü, TÜBA Başkanı Prof. Dr. Engin Bermek ve Moldova Bilimler Akademisi Başkanı Akademisyen Gheorghe Duca tarafından, 5 Ekim 2007 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

6.1.10. Romanya

Akademimiz ile Romanya Akademisi arasında 20 Mayıs 2002 tarihinde Bükreş'te imzalanan Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Uygulama Protokolü çerçevesinde öngörülen bilim insanı değişimi kapsamında aşağıdaki bilimsel ziyaretler

gerçekleştirilmiştir:

Romanya Akademisi "Ilie Murglescu" Fiziko-Kimya Enstitüsü Kimyasal Kinetik Laboratuvarından kıdemli araştırmacı Dr. Monica Caldararu ile araştırmacı Cornel Munteanu 10-17 Eylül 2007 tarihleri arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Kimya Mühendisliği Bölümü Nanoteknoloji ve Nanobiyoteknoloji Araştırma Enstitüsü'nde Prof. Dr. Gürkan Karakaş ile bilimsel çalışmalar yapmış ve işbirliği temaslarında bulunmuştur.

Romanya Akademisi "Petru Poni" Makromoleküler Kimya Enstitüsü'nden Dr. Mihai Brebu 2-15 Eylül 2007 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü'de Prof. Dr. Jale Yanık ile çalışmalar yürütmüş ve işbirliği temaslarında bulunmuştur.

Romanya Akademisi "Petru Poni" Makromoleküler Kimya Enstitüsünden Dr. Luminita Cianga ile Dr. Ioan Cianga 10-17 Eylül 2007 tarihleri arasında İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Fen Fakültesi Kimya Bölümü'nde Prof. Dr. Yusuf Yağcı ile bilimsel çalışma yürütmüş ve işbirliği temaslarında bulunmuştur.

6.1.11. Sırbistan

Sırbistan Bilimler ve Sanatlar Akademisi'nin dört yıl için seçilen Başkan ve Yönetim Kurulu'nu tebrik için Akademi Başkanı Akademisyen Nicola Hajdin'e, 25 Nisan 2007 tarihinde kutlama yazısı gönderilmiştir.

6.1.12. Slovenya

Slovenya Bilimler ve Sanatlar Akademisi Başkanı Prof. Dr. Bostjan Zeks ile TÜBA Başkanı'nın, 8 Kasım 2007 tarihinde, Üsküp/Makedonya'da yaptıkları görüşme doğrultusunda, anılan Akademiye ikili işbirliği anlaşması ve uygulama protokolü taslakları iletilmiştir.

6.2. Uluslararası Çok Taraflı İlişkiler

6.2.1. Akademiler Arası Konsey (Inter Academy Council IAC)

IAC'nin yönetmeliğinde Yönetim Kurulu üyeleriyle ilgili yapılan değişiklikler konusundaki oylamada Akademi Başkanlığı tarafından Ocak 2007'de olumlu görüş bildirilmiştir.

Akademi Başkanı Prof. Dr. Engin Bermek, IAC Yönetim Kurulu'nun 29-31 Ocak 2007 tarihlerinde Amsterdam'da yapılan toplantısına katılmıştır.

IAC Genel Direktörü Dr. John Campbell'e mesajlar gönderilerek TÜBA'nın IAC'nin bulaşıcı hastalıkların denetlenmesi ve bilim ve teknoloji göstergeleri konusundaki iki çalışma grubuna ("Surveillance of Infectious Diseases" ve "S&T Indicators") uzman göndererek katılmak ve IAC'nin Ekim'de yayınlanacak Sürdürülebilir Enerji konusundaki raporu (*Towards a Sustainable Energy Future*) çıkar çıkmaz Türkçe'ye tercüme ederek bastırmak yönündeki istekleri hatırlatılmış ve bu konuda gerekli izin alınmıştır. Söz konusu raporun gözden geçirilmesi için uzman olarak Uluslararası Hidrojen Enerjisi Teknolojileri Merkezi (UNIDO-ICHET) Başkanı Prof. Dr. Engin Türe, TÜBA tarafından IAC'ye 30 Mart 2007 tarihinde tavsiye edilmiştir. Raporun CD ve basılı olarak TÜBA'ya ulaşmasından sonra Kasım 2007'de tercüme işi başlatılmıştır.

6.2.2. Akademiler Arası Panel (InterAcademy Panel IAP)

IAP'nin eski eş-başkanı Prof. Dr. Yves Quére 16-21 Nisan tarihleri arasında TÜBA'nın davetlisi olarak ülkemize gelerek dünyada öncüsü olduğu ilkököl ve öncesi Bilim Eğitimi programları konusunda Ankara ve İstanbul'da birer

konferans vermiş ve panellere katılmıştır.

2008 yılında destek alma talebiyle Arnavutluk Bilimler Akademisi tarafından IAP'ye sunulan, anılan Akademi'nin kapasitesini kuvvetlendirmeyi amaçlayan projenin TÜBA tarafından uygun bulunduğu ve desteklendiği 13 Haziran 2007 tarihli yazı ile IAP eşbaşkanı Prof. Chen Zhu ile Prof. Howard Alper'e bildirilmiştir.

6.2.3. Asya Akademiler Birliği (Association of Academies of Sciences in Asia)

Akademimizin üyesi bulunduğu Asya Bilim Akademileri Birliği (Association of Academies of Sciences in Asia -AASA) faaliyetleri çerçevesinde InterAcademy Panel (IAP) desteğiyle Ürdün Kraliyet Bilim Kuruluşu (The Royal Scientific Society of Jordan RSS) tarafından 7-9 Mart 2007 tarihlerinde Ürdün'ün Amman şehrinde düzenlenen "Bütünleşik Su Kaynakları Yönetimi Bölgesel Çalıştayı" (Regional Workshop on Integrated Water Resources Management) başlıklı toplantıya TÜBA Akademi Konseyi'nin 21 Ocak 2007 tarih ve 157 sayılı toplantısında alınan karar uyarınca İstanbul Teknik Üniversitesi, İnşaat Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Melike Gürel katılmıştır. Dr. Gürel, çalıştayda "Arıtılmış Evsel Atıksuların Sulamada Kullanımı Olanakları: Türkiye İçin Genel Bir Değerlendirme" (Possibilities of Using Treated Urban Wastewater in Irrigation: An Overview for Turkey) başlıklı bir sunuş yapmıştır.

24-28 Ağustos 2007 tarihlerinde Irkutsk / Rusya Federasyonu'nda gerçekleştirilen AASA Yönetim Kurulu Toplantısı ile "Doğu Avrasya ve Komşu Alanlarda Çevre ve İklim Değişiklikleri ve Biyoçeşitlilik" başlıklı uluslararası

sempozyuma TÜBA Şeref Üyesi ve AASA Genel Sekreteri Prof. Dr. Namık Kemal Aras katılmıştır.

IAP-AASA ve FASAS'ın (Federation of Asian Scientific Academies and Societies) 28-29 Kasım 2007'de Bangkok'ta (Tayland) düzenlenen Bilim Eğitimi toplantısına Prof. Dr. Yücel Kanpolat katılmıştır. AASA'ya 2007 yılı üyelik aidatı olarak Ağustos 2007'de 1.000 ABD doları ödenmiştir.

6.2.4. Avrupa Akademiler Birliği (All European Academies ALLEA):

ALLEA'nın Avrupa Araştırma Alanı (European Research Area-ERA) konusunda Avrupa Komisyonu'na danışmanlık yapmak üzere üyelerine gönderdiği anket formu için taslak hazırlanarak Ocak 2007'de TÜBA Başkanlığı'na sunulmuştur.

Akademimizin, Avrupa Bilimler Akademileri Birliği (All European Academies -ALLEA) aracılığıyla davet edildiği Uluslararası Bilim Konseyi (International Council for Science - ICSU)'nin 75. kuruluş yıldönümü dolayısıyla 4-6 Nisan 2007 tarihlerinde Lindau/Almanya'da düzenlenen "Bilimde Küresel Sorunlar: Genç Bilim İnsanlarından Perspektifler (Global Scientific Challenges: Perspectives From Young Scientists) başlıklı, 40 yaşın altında genç bir bilim insanlarının katıldığı toplantıya 2006 Yılı GEBİP Ödülü sahiplerinden Bilkent Üniversitesi Fizik Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Fatih Ömer İlday katılmıştır.

ALLEA'nın 2007 yılındaki ilk Yönetim Kurulu toplantısı 26-27 Nisan 2007 tarihlerinde İstanbul'da TÜBA'nın ev sahipliğinde düzenlenmiştir.

Akademi Konseyi Üyesi Prof. Dr. Ayşe

Erzan, ALLEA Bilim ve Etik Daimi Komitesi'nin üyesi olarak 23 Mart tarihinde Bonn'da (Almanya) yapılan toplantıya katılmıştır.

ALLEA eski başkanı Prof. Dr. P.J.D. Drenth'in gönderdiği Bilim Etiği konusundaki anket sorularına Prof. Dr. Ayşe Erzan'dan ve bazı TÜBA Bilim Etiği Komisyonu ve Akademi Konseyi üyelerinden gelen cevaplar birleştirilerek Haziran 2007'de ALLEA Sekreteriyasına gönderilmiştir.

ALLEA'nın Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Akademileri Akademiler Arası Konseyi (InterAcademy Council of Southeast European Countries- IAC of SEE) ile işbirliği konusunda 18-19 Ekim 2007 tarihlerinde Amsterdam'da düzenlediği toplantıya, Akademi Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Tarık Çelik katılmıştır.

ALLEA'nın 2007 yılındaki ikinci Yönetim Kurulu toplantısı 25-26 Ekim 2007 tarihlerinde Berlin'de (Almanya) yapılmış ve toplantıya Akademi Başkanı Prof. Dr. Engin Bermek katılmıştır. ALLEA'ya 2007 yılı aidatı olarak 750 Avro ödenmiştir.

6.2.5. Avrupa Birliği

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) bünyesinde Atina'da yerleşik Uluslararası Karadeniz Etütleri Merkezi (International Center for Black Sea Studies: ICBSS) tarafından Avrupa Birliği Yedinci Çerçeve Programı "INCO-NET: Uluslararası İşbirliği" başlığı altında, Doğu Avrupa / Orta Asya ülkeleri ile işbirliğine yönelik proje önerisi hazırlamak amacıyla 15-16 Şubat 2007 tarihlerinde, Atina/Yunanistan'da düzenlenen toplantıya TÜBA Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Tarık Çelik katılmıştır.

Akdeniz ülkeleri arasında bilimsel ve teknolojik işbirliğini geliştirmeyi

amaçlayan, 19 ülkeden aralarında TÜBA'nın da bulunduğu 30 kuruluşun katıldığı "Akdeniz İnovasyon ve Araştırma Eşgüdüm Eylemi" (Mediterranean Innovation and Research Coordination Action), kısa adıyla MIRA Projesi, İspanya'nın Sevilla şehrinde yerleşik EBD-CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Cientificas) adlı kuruluştaki çalışan Prof. Dr. Rafael Rodriguez'in koordinatörlüğünde Avrupa Birliği Yedinci Çerçeve Programı'na (AB7.ÇP) destek almak üzere önerilmiş ve AB tarafından desteklenmesine karar verilmiştir. Temmuz 2007'de proje ortağı olarak TÜBA'nın yasal statüsünü belirten belgeler Avrupa Komisyonu'na gönderilmiştir. Projenin 01/01/2008 tarihi itibarıyla başlaması öngörülmektedir. Proje bütçesinden TÜBA'ya tahsis edilen miktarın havale edilebilmesi için TÜBA-MIRA Projesi adına bir Avro hesabı açtırılmıştır.

6.2.6. Avrupa-Akdeniz Akademik Ağı (Euro Mediterranean Academic Network EMAN)

Fransız Bilimler Akademisi Uluslararası İlişkiler Yetkilisi Prof. Dr. André Capron'dan gelen, 12 Aralık 2006 tarihli mektuba cevap olarak gönderilen 12 Ocak 2007 tarihli yazıda, TÜBA'nın bölgesel akademiler arası örgütlerdeki faaliyetlerinin çeşitliliğinden bahsedilerek, bunlardan fırsat kalırsa EMAN'ın faaliyetlerine de katılmaktan ve Türk bilim insanlarına duyurmaktan memnuniyet duyulacağı belirtilmiştir.

6.2.7. Avrupa Tıp Akademileri Federasyonu (Federation of European Academies of Medicine-FEAM)

Akademi Asli Üyesi Prof. Dr. Şevket Ruacan, FEAM'dan gelen davet ve Akademi Konseyi'nin 14/10/2006 tarih ve 154/8.2 sayılı kararı uyarınca 11-12 Mayıs 2007 tarihlerinde FEAM'ın Roma'da

düzenlenen "İnsan ve hayvanlarda salgın hastalıklara karşı aşılar" konulu genel konferansına katılmıştır. Konsey kararı uyarınca Prof. Ruacan'ın vereceği rapor ışığında TÜBA'nın FEAM'a üyeliği değerlendirilecektir. Prof. Ruacan toplantı dönüşü verdiği seyahat raporunda TÜBA'nın FEAM'a üye olmamasını önermiştir.

6.2.8. Uluslararası Akademiler Birliği (International Union of Academies - IUA)

Akademi Şeref Üyesi Prof. Dr. Bozkurt Güvenç, 1-6 Haziran 2007 tarihleri arasında Oslo'da (Norveç) yapılan IUA 81. Genel Kurul Toplantısına katılmıştır. Toplantı öncesi Prof. Güvenç'in diğer akademilerin yayınlarının IUA Genel Kurul toplantılarında sergilendiğini belirtmesi üzerine, IUA Genel Sekreter Vekili Prof. Dr. Jean-Luc De Paep'e sorularak, TÜBA'nın İngilizce yayınları ve TÜBA tanıtım posterini Norveç Bilim ve Edebiyat Akademisi Genel Sekreterine bir yazı ile gönderilmiştir. Prof. De Paep'den bu toplantıda yayınların tamamen tükendiği bilgisi alınmıştır. IUA'ya 2006 yılında üye olan TÜBA, bu yıl ilk defa olarak 773 Avro tutarındaki üyelik aidatını Ağustos 2007'de ödemiştir.

Prof. Dr. Güvenç'in IUA Genel Kurul toplantısıyla ilgili raporu ve oradan getirdiği bazı proje belgeleri, Akademi Konseyi (24.02.2007 tarih ve 158/7.6 sayılı karar) tarafından IUA için bir ortak proje önerisi hazırlaması istenen Temmuz 2007'de Prof. Dr. Mehmet Özdoğan'a gönderilmiştir. Prof. Dr. Özdoğan bu öneriyi IUA'nın 2008'deki Genel Kurul toplantısı için hazırlayacağını bildirmiştir.

6.2.9. Güneydoğu Avrupa Akademileri (Southeastern European Academies - SEEA)

Güneydoğu Avrupa Akademileri Konseyi (InterAcademy Council for

Southeastern Europe-IACSEE) TÜBA'nın 19 Kasım 2001 tarihli Venedik Deklarasyonu ile dahil olduğu Güney-Doğu Avrupa Ülkeleri Akademileri Konseyi IACSEE ve anılan Konsey'in çalışmaları çerçevesinde kurulan Program Komitesi (Programme Committee) toplantıları, 26 Ekim 2007 tarihinde, Bosna-Hersek'in Saraybosna şehrinde, Bosna-Hersek Bilimler ve Sanatlar Akademisi tarafından düzenlenmiş ve toplantılara Akademimizi temsilen TÜBA Uluslararası İlişkiler Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Dinçer Ülkü katılmıştır.

6.2.10. Güneydoğu Avrupa Akademileri Kültür Mirası Projesi (SEEA Cultural Heritage Project)

26 Ekim 2007 tarihli Saraybosna Toplantısı'nda alınan karar uyarınca, 2004 yılında TÜBA tarafından önerilen ve Güneydoğu Avrupa Akademilerince kabul edilen "Kültür Mirası'na Bilimsel Yaklaşım" (A Scientific Approach to Cultural Heritage) Projesi kapsamında 2006 yılında doldurulmak üzere akademilere gönderilen "Ülke Profili Dokümanı" (Country Profile Document) ve "Tarama" (Survey) formları, henüz doldurulamamış olan akademilere 31 Aralık 2007 tarihine kadar tamamlanıp TÜBA'ya gönderilmek üzere, Kasım 2007 içinde tekrar iletilmiştir.

6.2.11. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)

6.2.10.1. Karadeniz Ülkeleri Araştırma Potansiyeli (BS-ResPot) Projesi

Avrupa Birliği tarafından Altıncı Çerçeve Programı'nın "Uluslararası İşbirliği Özel Destek Önlemleri" (Specific Measures in Support of International Cooperation INCO) başlıklı alt programı kapsamında 1 Mayıs 2004 tarihinden itibaren iki yıl süreyle desteklenmiş olan, Akademimizin proje ortağı olarak katıldığı

"Karadeniz Ülkeleri Araştırma Potansiyeli Projesi"nin (Research Potential of the Black Sea Countries BS-ResPot Project)" kesin hesap denetimi (audit) 2007 yılı başında yapılmıştır.

6.2.10.2. KEİ Ülkeleri Akademileri Başkanlar Konseyi (Council of Presidents of National Academies - CoPNAS)

Ülkemizin 1 Mayıs-31 Ekim 2007 tarihleri arasında yürüttüğü Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Teşkilatı Dönem Başkanlığı faaliyetleri çerçevesinde KEİ Akademileri Başkanları Konseyi (BSEC Council of Presidents of National Academies of Sciences CoPNAS) Toplantısı'nın TÜBA tarafından Ankara'da düzenlenmesi konusunda Akademi tarafından yapılan öneri, CoPNAS Sekreteryası'ndan sorumlu Atina/Yunanistan'da yerleşik International Centre for Black Sea Studies (ICBSS) adlı kuruluş ile halen CoPNAS Başkanı konumunda olan Ukrayna Bilimler Akademisi Başkanı Akademisyen Boris Paton tarafından olumlu karşılanmış ve toplantı 5 Ekim 2007 tarihinde Ankara'da düzenlenmiştir. ICBSS toplantı için TÜBA'ya 5000 Avro tahsis etmiştir. Toplantıya Ermenistan, Gürcistan, Moldova ve Türkiye Bilimler Akademisi başkan düzeyinde katılmıştır. Azerbaycan, Bulgaristan, Romanya, Rusya, Sırbistan ve Ukrayna ise başkan yardımcısı veya üst düzey temsilci göndererek katılmışlardır. Arnavutluk ve Yunanistan akademileri ise mazeret beyan ederek katılamayacaklarını bildirmişlerdir. Toplantıya ayrıca KEİ Daimi Sekreteryası Genel Sekreter Yardımcısı ve ICBSS CoPNAS Sekreteryası temsilcisi katılmıştır. Toplantı sonuçları Dışişleri Bakanlığı'na bildirilmiş ve daha sonra gerçekleştirilen, ilgili KEİ üst düzey kurulları toplantılarının gündemlerinde yer almıştır.

6.2.10.3. KEİ B + T Çalışma Grubu ve Bakanlar Toplantısı

İstanbul'da 30 Ekim 2007 tarihinde düzenlenen KEİ Bilim ve Teknoloji Çalışma Grubu Toplantısı ile 31 Ekim 2007 tarihinde yapılan Bilim ve Teknolojiden Sorumlu Bakanlar Toplantısı'na Akademi'yi temsilen TÜBA Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Tarık Çelik katılmıştır.

6.2.12. Türk-Amerikan Bilim İnsanları Birliği (Turkish American Scientists and Scholars Association -TASSA)

TÜBA Akademi Konseyi Üyesi Prof. Dr. Emin Kansu, TASSA'nın 24-25 Mart 2007 tarihlerinde Yale Üniversitesi, New Haven, Connecticut, ABD'nde düzenlenen "Daha İyi Bir Dünya için Esaslar: Enerji, Çevre, Gıda ve Sağlık" (Essentials for a Better World: Energy, Environment, Food and Health) temalı 2007 yılı toplantısına, 24 Şubat 2007 tarih ve 158 Sayılı Konsey toplantısında alınan karar uyarınca TÜBA'yı temsilen, oturum başkanı olarak katılmıştır.

6.2.13. UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) -ROSTE (Regional Bureau for Science in Europe)

Doğu ve Güneydoğu Avrupa Bilim Akademilerini bir araya getirmeyi amaçlayan "Küresel Bilim ve Ulusal Politikalarda Akademilerin Rolü" (Global Science and National Policies) başlıklı konferans UNESCO ve ICSU (Uluslararası Bilim Konseyi -International Council for Science) desteğiyle, Moldova Bilimler Akademisi'nin evsahipliğinde, 4-5 Mayıs 2007 tarihlerinde, Moldova'nın başkenti Kişinev'de yapılmıştır. Toplantıya Akademi'yi temsilen TÜBA Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Tarık Çelik oturum moderatörü olarak, Akademi Konseyi Üyesi Prof. Dr. Ayşe Erzan ise davetli konuşmacı olarak katılmıştır.

UNESCO desteğiyle 28-30 Mayıs 2007 tarihlerinde Rusya Federasyonu Kuzey Ossetia -Alania Cumhuriyeti'nin Vladikafkas şehrinde düzenlenen "Dağlık Bölgelerin Sürdürülebilir Kalkınması için Yenilikçi Teknolojiler" (Innovative Technologies for Sustainable Development of Mountain Territories) başlıklı konferansa Akademi'yi temsilen TÜBA Akademi Konseyi'nin 29 Nisan 2007 tarih ve 160 sayılı toplantısında alınan karar uyarınca Konseyi Üyesi Prof. Dr. Yücel Kanpolat katılmıştır.

6.3. Diğer

Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA) tarafından talep edilen, kuruluşların 2006 yılı içinde uluslararası ilişkileri çerçevesinde yurtdışına yapılan yardım türüne ve miktarına ilişkin "Türkiye'nin Kalkınma Yardımları Bilgi Formları" 15 adet olmak üzere elektronik olarak doldurulmuş ve yazılı çıktılarının onaylanmış nüshaları 6 Nisan 2007 tarihi itibarıyla TİKA'ya iletilmiştir.

ODTÜ öğretim üyesi ve Türkiye Açık Ders Malzemeleri Çalışma Grubu üyesi Doç. Dr. Kürşat Çağiltay'ın 2-3 Mayıs tarihlerinde, Santander'de düzenlenen (İspanya) Dünya Açık Ders Malzemeleri Konsorsiyumu Konferansı'na katılabilmesi için Başbakanlık'tan yurtdışı görev onayı alınmıştır. Seyahatle ilgili diğer işlemler, TÜBA Projeler Koordinatörlüğü tarafından yürütülmüştür.

Akademi Konseyi ve Akademi Bilim Etiği Komisyonu üyesi Prof. Dr. Aslıhan Tolun, 16-19 Eylül 2007 tarihlerinde Lizbon'da (Portekiz) Avrupa Bilim Vakfı-Dünya Araştırma Etiği Konferansı'na (ESFORI World Conference on Research Integrity) katılmıştır. Seyahatin yevmiyesi ve konferansa katılım ücreti TÜBA bütçesinden karşılanmıştır.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ULUSLARARASI İLİŞKİLER ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Gerekçeli bütçe teklifi formları ve Uluslararası Kuruluşlar Bilgi Formu düzenlenmiştir (Temmuz).

TÜBA'nın İngilizce internet sayfasında Akademi Konferansları butonu altındaki

bilgiler güncellenmiş ve Sn. Particia Ülkü tarafından İngilizcesi kontrol edilmiştir.

TÜBA İngilizce Broşürü UIB tarafından hazırlanmış ve Yayınlar Birimi'nce 100 adet bastırılmıştır.

7

*Bilimsel
Toplantılar*

Türkiye Bilimler Akademisi, devlet ve toplumla ilgili, yasayla belirlenmiş bağımsız ve yetkin danışmanlık görevi kapsamında, bilimsel ve toplumsal konularda özgür ve eleştirel bir tartışma platformu ve kültürü oluşturmaya, bunun için toplantılar düzenlemeye ve yayınlar yapmaya çaba göstermektedir.

7.1. Akademi Konferansları

Akademi Konferansları programı bu görev doğrultusunda tüm akademik dallarda önemli bilimsel gelişmelerin, geniş bir dinleyici kitlesini hedef alarak kamuya mal edilmesini; diğer yandan ülke gündemindeki çeşitli sorunların bilimsel bir yaklaşımla ele alındığı, özgün katkılar içeren, farklı ve tartışmaya açık görüşlerin sunulduğu kamusal bir platform oluşturulmasını hedeflemektedir. 2007 yılında;

Ankara'da;

- TÜBA Asli Üyesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. İlhan Tekeli, 25 Ocak 2007, "Yüksek Öğretim Üzerinde D ü ş ü n m e k "
- TÜBA Asli Üyesi ve Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Şevket Pamuk, 22 Şubat 2007, "Dünyada ve Türkiye'de İktisadi Büyüme: 1820-2005"
- TÜBA Asli Üyesi ve Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Hamit Fişek, 15 Mart 2007, "Gelir Da ğ ı l ı m l a r ı v e H a k Yargıları"
- Bamberg Otto-Friedrich Üniversitesi Türk Dili, Tarihi ve Kültürü Kürsüsü öğretim üyesi ve Bilkent Üniversitesi Konuk Öğretim Üyesi Prof. Dr. Semih Tezcan, 28 Mart 2007 "Türkistan'dan Anadolu'ya-Topkapı Sarayı Oğuznamesinin Türk Edebiyatındaki Yeri ve Destan Araştırmaları Açısından Önemi"

- TÜBA Asli Üyesi ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroşirürji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Yücel Kanpolat, 24 Mayıs 2007, "Evrime, İnsan ve Sinir Sistemi Üzerinden Yaşama Bakış"
- University of California (Los Angeles) öğretim üyesi Prof. Sir J. Fraser Stoddart, 10 Eylül 2007, "Chemistry and Molecular Nanotechnology for Tomorrow's World"
- TÜBA Asosiye Üyesi ve Bilkent Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet Oral, 25 Ekim 2007, "Atomik Kuvvet Mikroskopları, Akrabaları ve Uygulama Alanları"
- TÜBA Şeref Üyesi Prof. Dr. Namık Kemal Aras, 29 Kasım 2007, "Nükleer Gücün Gelişimi"
- TÜBA Asli Üyesi ve Koç Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Yaman Arkun, 27 Aralık 2007, "Proses Kontrol ve Farklı Dünyalar"

İstanbul'da ise;

- Eski Sağlık ve Turizm Bakanı Bülent Akarcalı, 22 Ocak 2007 tarihinde "Türkiye'nin Tanıtımında Bilim, Sanat ve Sporun Önemi" konulu,
- Texas A&M University Deniz Arkeolojisi Enstitüsü Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Cemal Pulak, 19 Şubat 2007 günü "Yenikapı Marmaray İnşaatında Bulunan 10. Yüzyıl Bizans Gemileri" konulu,
- TBMM Eski Başkanı Hüsamettin Cindoruk, 19 Mart 2007 günü "Cumhuriyet Döneminde Bilim ve Teknoloji Politikaları" konulu,

- İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi E. Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aykut Kazancıgil, 9 Nisan 2007'de "Türk Üniversitelerinin Çağdaşlaşması İçin Yapılan Reformlar" konulu,
- TÜBA Asli Üyesi ve Sabancı Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ali Alpar, 21 Mayıs 2007'de "En Hızlı Dönen Yıldızlar" konulu,
- Yeditepe Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Bedrettin Dalan, 18 Haziran 2007 günü "Türk Kimliği" konulu,
- Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Zafer Toprak, 22 Ekim 2007 tarihinde "Okuryazarlıktan Sayısayarlığa: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Sayıların ve İstatistiğin Evrimi" konulu,
- TÜBA Asli Üyesi Prof. Dr. İsenbike Togan, 19 Kasım 2007 günü "7. ve 8. Yüzyıllarda Çin ve Türk Resmi Tarih Anlayışına Farklı Yaklaşımlar" ve
- TÜBA Asli Üyesi ve Hacettepe Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü öğretim üyesi Prof. Dr. Emin Kansu,

24 Aralık 2007 tarihinde "Kök Hücre Araştırma ve Uygulamalarında Güncel Kavramlar: Klinikte Kullanıma Hazır mıyız?" konularında toplam yirmi yedi toplantı yapılmıştır.

7.2. Üniversite Konferansları

Türkiye Bilimler Akademisi, Akademi üyelerinin tüm üniversitelerde, bilimsel konuların ve sorunların tartışılması, bilimsel alandaki ve araştırmalardaki gelişmelerin paylaşılması, akademi üyeleri ile üniversitelerimizdeki öğretim üyeleri ve öğrenciler arasındaki yakınlaşma ve iletişim-etkileşim ortamının oluşması amacıyla konferanslar düzenleme programını uygulamaya koymuştur.

Programın uygulanmasında gönüllülük esas alınmaktadır. TÜBA Üniversite Konferansları Programı, 1995 yılında uygulamaya konulmuş bulunan TÜBA Anadolu Konferansları'nın genişletilmiş ve geliştirilmiş bir uygulaması olarak düzenlenmektedir.

TÜBA Üniversite Konferansları Programı, programa katılmak isteyen tüm üniversitelerimizi kapsamaktadır. Konferanslar bireysel olabileceği gibi, yakın alan ve konuların ele alınmasını sağlamak üzere oluşturulan ekiplerin konferansları (açık oturum-söyleşi) olarak da düzenlenebilecektir.

KONFERANSI VEREN	KONFERANSIN VERİLDİĞİ ÜNİVERSİTE
Prof.Dr. Tekin Dereli	Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Erhan Bişkin	Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof.Dr. Özer Bekaroğlu	Hacettepe Üniversitesi
Prof.Dr. Nihat Berker	Erciyes Üniversitesi
Prof.Dr. Naci Görür	İnönü Üniversitesi
Prof.Dr. Naci Görür	Fırat Üniversitesi
Prof.Dr. Abdullah Atalar	Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Özer Bekaroğlu	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
	" " "
	" " "
Prof.Dr. Özer Bekaroğlu	Balıkesir Üniversitesi
Prof.Dr. Saim Özkar	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Pekcan Ungan	Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Derin Orhon	Harran Üniversitesi
Prof.Dr. Tekin Dereli	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Saim Özkar	Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Derin Orhon	Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Yücel Yılmaz	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof.Dr. Pekcan Ungan	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
Prof.Dr. Yücel Kanpolat	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.Dr. Emin Kansu	" "
Prof.Dr. Şevket Ruacan	" "
Prof.Dr. Mustafa İlhan	" "
Prof.Dr. Ekmel Özbay	Çukurova Üniversitesi
Prof.Dr. Ayşe Erzan	Akdeniz Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Alpar	Erciyes Üniversitesi
Prof.Dr. Ayhan Sıtkı Demir	Dicle Üniversitesi

BİLİMSEL TOPLANTILAR BİLİMSEL TOPLANTILAR BİLİMSEL TOPLANTILAR BİLİMSEL TOPLANTILAR
ÜNİVERSİTE KONFERANSLARI

VERİLDİĞİ TARİH	KONUSU
22 Şubat 2007	"Fizik, Matematik ve Kuantum Teknolojileri"
27 Şubat 2007	"Biyomedikal Bilim ve Teknolojisi"
8 Mart 2007	"Suprasüper M
9-12 Mart 2007	"Faz Geçişleri, Ranormalizasyon Grubu, Elektronik Sistemler ve Küçük Dünya Ağları"
9 -10 Mart 2007	"Malatya ve Çevresinin Depremselliği ve Alınması Gereken Önlemler"
12 Mart 2007	"Elazığ ve Çevresinin Depremselliği ve Alınması Gereken Önlemler"
19 Mart 2007	"Yeni Dünya Düzeninde Üniversiteler"
19 Mart 2007	"Bilim Politikası ve Yönetimi"
20 Mart 2007	"Suprasüper Moleküller"
"	"Türkiye'de Gözardı Edilen Bilim Dalı Kimya ve Ülke İçin Önemi"
3 Nisan 200	"Bilim Politikası ve Yönetimi"
"	"Suprasüper Moleküller"

8.1. Forum Dizisi

Bilim, düşün, sanat ve siyaset alanlarının öne çıkmış temsilcilerinin Akademi Konferansları programı kapsamında yaptıkları konuşmalar ülkemizde bilim ve tartışma kültürünün gelişmesine daha yaygın bir biçimde katkıda bulunmak amacıyla Akademi Forumu dizisi çerçevesinde yayımlanmaktadır. Bu yayın dizisinin gelecek kuşaklar için, günümüz Türkiye'sinden bilim ve kültür yaşamının bir seyir defteri niteliği kazanması beklenmektedir. 2007 yılında Forum Dizisi kapsamında beş yayın yapılmıştır.

- Meral Serdaroğlu,
Bilim Dervishi Feza Bey, Sayı: 47
- Mehmet Erbudak,
Fizikçi Gözüyle Nanoteknoloji, Sayı: 48
- Şevket Pamuk,
Dünyada ve Türkiye'de İktisadi Büyüme (1820-2005), Sayı: 49
- Ahmet İnam,
Teknolojinin Gönlümle Ne İlgisi Var? Sayı: 50
- İlhan Başgöz,
Yük Taşımıyoruz Sevgi Taşıyoruz, Sayı: 51

8.2. Akademi Raporları

Akademi etkinliklerinin ve projelerinin sonuçlarını bilim dünyası ve kamuoyuna duyurmak amacıyla 2007 yılında beş rapor yayımlanmıştır:

Genetik Araştırma ve Uygulamada Etik

TÜBA Asli Üyesi Prof. Dr. Aslıhan Tolun tarafından hazırlanan raporda genetik araştırma ve uygulamalarda etik ilkeleri içeren genel ve özel konular, genetik araştırma ve uygulama alanları ve güncel konulara yer verilmektedir. Raporda ayrıca katılımcılar için bilgi ve olur formunun yanısıra 11-18 yaş arasındaki katılımcılar için kabul formu, kurumsal etik kuruluna başvuru formu, genetik tanı için bilgilendirilmiş olur örnekleri yer almaktadır.

Türkiye İçin Nüfus ve Kalkınma Stratejileri ve Bazı Politika Önerileri

Nüfus ve Kalkınma Stratejileri ve Politika Önerileri Geliştirme Projesi, 2001-2005 yılları arasında ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun finansal desteğiyle Türkiye Bilimler Akademisi tarafından gerçekleştirilmiştir. Çevre, Eğitim, İktisat, Kentleşme, Sağlık, Toplumsal Yapı, Yönetişim ve Demografi alt alanlarında Ankara, İstanbul, İzmir ve Diyarbakır'da gerçekleştirilen toplantılar ve görüşmeler sonucunda oluşturulan raporlar tek bir rapor halinde toplanmış, sorunlu alanlara dikkat çekilmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

İktisat Öngörü Çalışması 2003-2023

Türkiye Bilimler Akademisi, Devlet Planlama Teşkilatı'nın desteği ile Türkiye'de sosyal bilimcilerin önerilerini daha rahat görebilmeleri amacıyla Sosyal Bilimler Öngörü Projesi başlatmıştır. Bu proje çerçevesinde tespit edilen sosyal bilimcilerden oluşan altı grupta yer alan İktisat Grubu'nun öngörülerini, İktisat Öngörü Çalışması başlığıyla bu kitapta toplanmıştır. Kitapta, iktisat alanında eğitim ve araştırma sorunları, iktisat okulları, kuramları, politikaları ve gelecek için beklentiler, mevcut durum, öngörüler ve öneriler, iktisat kuramında gelişen yeni alanlar, iktisadi analizin disiplinlerarası uygulamalarında durum ve öngörüler gibi konuları içermektedir.

Sosyal Bilimler Öngörü Çalışması 2003-2023

Türkiye Bilimler Akademisi, Devlet Planlama Teşkilatı'nın desteği ile Türkiye'de sosyal bilimcilerin önerilerini daha rahat görebilmeleri için Sosyal Bilimler Öngörü Projesi başlatmıştır. Bu proje çerçevesinde tespit edilen sosyal bilimcilerden oluşan altı grup, "Genel Olarak Türkiye'de Sosyal Bilimlerin

Düzeinin Yükseltilmesi ", "Sosyoloji, Antropoloji ve Kültür Çalışmaları", "İktisat", "Psikoloji ve Bilişsel Bilimler", "Siyasi Bilimler" ve "Tarih" konularına odaklanan öngörü çalışmaları yürütmüşlerdir. Bu kitapta, bu alanlarla ilgili öngörü çalışmaları sunulmaktadır.

Beklenen Marmara Depremi

Türkiye Bilimler Akademisi tarafından, toplumu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan *Beklenen Marmara Depremi, Riskler ve Önlemler* raporunda Prof. Dr. Naci Görür, Prof. Dr. Mustafa Erdik, Doç. Dr. Eser Durukal ve Dr. Gündüz Fındıkçıoğlu'nun konuyla ilgili makaleleri yer almaktadır. Raporda, olabilecek en büyük depremin riskler, oluşabilecek can ve mal kayıpları saptanmakta, bu riskleri azaltmak için yapılan ve yapılması gereken planlama çalışmaları, alınan ve alınması gereken önlemler sıralanmaktadır.

8.3. Yaşam Öyküleri

Yaşam öyküleri dizisi ile Akademinin şeref üyelerinin (ve vefat etmiş üyelerinin) yaşam öykülerini kitaplaştırarak bu bilim insanlarını topluma tanıtmak amaçlanmaktadır.

Bugüne kadar yayınlanan yaşam öyküleri:

- 'Anlamak' Tutkunu Bir Matematikçi Cahit Arf
- Bilime Adanmış Bir Ömür Muzaffer Aksoy
- İlk Türk Hititoloğun Yaşam Öyküsü Sedat Alp
- Türkiye Cumhuriyeti Kültür Tarihinden Birkaç Yaprak, Prof. Dr. Ekrem Akurgal

8.4. Diğer Yayınlar

TÜBA'nın diğer dizileri içinde

sınıflandırılması mümkün olmayan konularda ve farklı biçimlerde sunulmuş bilimsel yayınlardır. Bu kapsamda 2007 yılında;

- TÜBA 2006 yılı Faaliyet Raporu
- 2006 Yılı Akademi Üyeleri ve GEBİP Ödülü Sahipleri
- Türkiye'de Üniversite Anlayışının Gelişimi (1861-1961)
- Macar Bilimler Akademisi Kütüphanesi'ndeki Türkçe El Yazmaları Kataloğu
- İslam'da Bilim ve Teknik
- Kalkülüs: Diferansiyel ve İntegral Hesap yayınları basılmıştır.

8.5. Süreli Yayınlar

Türkiye Bilimler Akademisi'nin 3 süreli yayını bulunmaktadır: *Günce Dergisi*, *Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi* (TÜBA-AR) ve *Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi* (TÜBA-KED).

8.5.1. Günce Dergisi

Yayın hayatına 2001 yılında başlayan *Günce'nin* 2007'de 36. ve 37. sayıları basılmıştır. *Günce*, dünya ve Türkiye gündemini meşgul eden bilimsel konularda bir tartışma platformu oluşturmak ve bilimsel anlamda kamuoyu yaratmak amacını taşımaktadır. Türkçe sayıları 11.500 adet, İngilizce sayısı (*Diary*) 2.500 adet basılan ve ücretsiz olarak bilim çevrelerine, kütüphanelere, yerel yönetimlere, liselere vb. eğitim kurumlarına dağıtılan *Günce*, bilimsel ve güncel konularda başvuru kaynağı niteliği kazanmıştır.

8.5.2. TÜBA- Kültür Envanteri Dergisi (TÜBA-KED)

TÜBA Türkiye Kültür Sektörü (TÜBA-TÜKSEK) bünyesinde yürütülmekte olan Türkiye Kültür Envanteri Projesi

kapsamında gerçekleştirilen envanter çalışma sonuçlarının yayımlandığı bir süreli yayındır. 2002 yılından beri yayımlanan dergide, proje kapsamında üzerinde çalışılmakta olan arkeoloji, kentsel mimarlık, kırsal mimarlık, jeolojik miras, arkeo-jeoloji, sözlü tarih, tarih (mezar taşları, yazıtlar/kitabeler) etnobotanik, halk kültürü konularındaki envanter çalışmalarına ilişkin veriler yer almaktadır. TÜBA-KED ülkemizin her alandaki kültürel birikimini bilimsel yaklaşımlarla envanterlemeye yönelik çalışmaları kendi bünyesinde derlemeyi, işlemeyi ve yayımlamayı amaçlamaktadır. Türkçe ve İngilizce olarak kaleme alınan makaleler, çalışma yılını takip eden yılda yayına hazırlanır. Yılda bir kez hazırlanan TÜBA-KED'in 5. sayısını yayımlanmıştır.

8.5.3. TÜBA-Arkeoloji Dergisi (TÜBA-AR)

1998 yılında yayın hayatına başlayan TÜBA Arkeoloji Dergisi, yılda 1 kez ve Türkçe- İngilizce olarak hazırlanan süreli yayındır. Dergide, Eski ve Yeni Dünya Arkeolojisi, Arkeometri ve bu konularla bağlantılı disiplinlere ait yazılar yer almaktadır. Derginin ilgilendiği daha özel bölgeler ise Anadolu, Yakın Doğu ve Ege'dir. Dergi, sadece uzmanlık konularını, eleştirel inceleme, yorum ve sentez yazılarını bilimsel bir forum anlayışı içinde yayımlamayı amaçlamaktadır. TÜBA-AR, 10. sayısına ulaşmıştır.

8.6. TÜBA Ağ Sayfası

2007 yılı boyunca TÜBA ağ sayfasında hızlı bir haber ve duyuru akışı gerçekleştirilmiş, günde ortalama bir yeni haber veya duyuru Türkçe sayfalara eklenmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisi'nin düzenlediği ve düzenleyeceği toplantılar, üyelerden haberler, bilim dünyasından haberler ve görüşler, TÜBA ödülleri ve burslarıyla ilgili haber ve duyurular, Akademi projeleriyle ilgili haberler, TÜBA yayınlarının tanıtımları, 2007 yılında en çok ziyaret edilen sayfaları arasında yer almaktadır.

2007 yılı boyunca www.tuba.gov.tr adresine toplam 573.455 ziyaret gerçekleşmiştir. Bu rakam günde ortalama 1.571 kişinin ziyareti anlamına gelmekle birlikte günde ortalama 1.200-1.300 ziyaretçi sayısı daha gerçekçi bir rakam olacaktır. Ağ sayfasıyla ilgili teknik hizmetler, haberlerin sayfaya girişi ve güncellemeleri Sefa Baloğlu tarafından gerçekleştirilmiştir.

TÜBA faaliyetlerinin ve güncel bilgilerin yer aldığı bir bilim sayfası oluşturma hedefi doğrultusunda Akademi'nin ağ sayfasının teknik, görsel ve içerik açısından geliştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmış ve bir ağ tasarım firması ile anlaşma yapılarak yeniden yapılanma çalışmaları başlatılmıştır. TÜBA'nın yeni ağ sayfasının 2008 yılında devreye girmesi beklenmektedir.

9

*Yönetim ve
İç Kontrol*

9.1 Amaç ve Hedefler

9.1.1. Akademi'nin Amaç ve Hedefleri

Akademi 2008-2012 yılları için hazırladığı stratejik planında hedeflerini, mevcut etkinliklerin devamı olarak;

- Akademi'nin ve uyguladığı programların bilimsel liyakat esasına göre yapılanmasının sürdürülmesi (Amaç 1)

- Danışmanlık İşlevlerine Yönelik Çalışmalar (Amaç 2) Bilim ve Toplum Platformu (Amaç 3)
- Uluslararası İlişkiler (Amaç 4)
- Bilim ve Kültür Merkezi/ Müzesi Kurma Çalışmaları (Amaç 5) olarak ele almıştır.

Stratejik amaç ve hedefler için gereken kaynak ihtiyacı ise aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2008- 2010 Stratejik Amaçlar ve Kaynak İhtiyacı (YTL)

Stratejik Amaç	2008	2009	2010
1. Akademinin ve Uyguladığı Programların Bilimsel Liyakat Esasına Göre Yapılanmasının Sürdürülmesi	2.862.786	2.972.107	3.086.658
2. Danışmanlık İşlevlerine Yönelik Çalışmaların Etkinliğinin Artırılması	810.000	826.896	862.680
3. Bilim ve Toplum Platformu	625.500	644.136	689.490
4. Uluslararası İlişkiler	635.214	650.853	685.022
5. Bilim ve Kültür Merkezi/ Müzesi Kurulması	1.600.500	1.770.010	1.917.150

Tablo 2: 2008- 2010 Stratejik Hedefler ve Kaynak İhtiyacı (YTL)

	Stratejik Amaç	2008	2009	2010
1.	Akademinin ve Uyguladığı Programların Bilimsel Liyakat Esasına Göre Yapılanmasının Sürdürülmesi			
Stratejik Hedefler	1.1 Bilimsel liyakat esasına göre uygulanmakta olan seçim, ödüllendirme ve destek süreçleri ülkemizde norm oluşturulacak biçimde sürdürülecektir.	2.862.786	2.972.107	3.086.658
	1.2 Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarının Ödüllendirilmesi Programı (GEBİP) bir Genç Akademiye dönüşecek biçimde geliştirilecektir.	1.518.660	1.631.546	1.649.078
	1.3 Ödül programlarının kapsamı genişletilecektir.	208.660	199.746	210.478
	1.4 Burs Programları yeniden düzenlenerek, tüm bilim alanlarını kapsayacak biçimde geliştirilecektir.	442.946	458.843	478.386
	1.5 Akademi çalışanlarının eğitim ve yetkinlik düzeyleri geliştirilecektir.	118.660	121.586	128.158

Stratejik Amaç		2008	2009	2010
2.	Danışmanlık İşlevlerine Yönelik Çalışmaların Etkinliğinin Artırılması			
Stratejik Hedefler	2.1 Bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla yürütülen çalışmalar sürdürülecek ve danışmanlık işlevleri etkin biçimde yerine getirilecektir.	74.250	76.074	80.212
	2.2 Bilimde gelişim platformu, bilimde öngörü ve bilim eğitimi olmak üzere bilimle ilgili temel konularda oluşturulacak platformlarla toplum ve karar vericileri yönlendirecek arayışlar gerçekleştirilecektir.	130.450	134.354	132.652
	2.3 Bilim etiği konusunda hem genel hem de (tıp, çevre, eğitim, yüksek öğretim, sosyal bilimler vb.) özel alanlara yönelik etik konuları işleyen yayınlar yapılacak, yaygın konferanslar aracılığıyla, özellikle genç bilim insanlarında farkındalık yaratılacak, bu konuda ileride, başta üniversiteler olmak üzere eğitim kurumlarında okutulacak bir bilim etiği dersine de temel oluşturabilecek kaynaklar hazırlanacak, bu amaçla kurulmuş olan Bilim Etiği Çalışma Grubunun konuyu felsefi yönleriyle ve derinlemesine incelemesine imkân verecek biçimde dünya bilim akademileriyle işbirliği yapılacaktır.	79.050	81.074	85.412
	2.4 Türkçe'nin bilim dili olarak geliştirilmesinde Akademi'nin aktif rolü sürdürülecektir.	142.050	146.594	153.452
	2.5 Çevrenin korunması ve gelişiminin sürdürülebilirliği konularında farkındalığın geliştirilmesine çalışılacaktır.	74.050	75.874	80.012
	2.6 Sağlık ve yaşam bilim alanlarında ulusal politikaların oluşturulmasında aktif rol alınacaktır.	74.050	75.874	80.012
	2.7 Türkiye Kültür Envanteri kültür varlıklarının belgelenmesi ve veri toplanmasına yönelik olarak geliştirilmiş olan yöntemlerin standart ve resmi envanterleme sistemi olarak tescilinin ve uygulamaya konmasının sağlanmasına çalışılacaktır.	82.050	84.124	88.662
	2.8 TÜBA yayınları, ulusal ve uluslararası akademik çevrelerde öncelikle aranan yayınlar olacaktır.	154.050	152.928	162.266
	3.	Bilim ve Toplum Platformu		
Stratejik Hedef	3.1 Bilim ve Toplum Platformu toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncelerin yayılmasına etkin katkı sağlanacaktır.	625.500	644.134	689.490
4.	Uluslararası İlişkiler			
Stratejik Hedef	4.1 Dünya bilim macerasının aktif ortağı olunacaktır.	635.214	650.853	658.022
5.	Bilim ve Kültür Merkezi/ Müzesi Kurulması			
Stratejik Hedefler	5.1 Bilim ve Kültür Merkezleri / Müzeleri kurulacaktır.	1.131.850	1.194.185	1.274.825
	5.2 İstanbul Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nin gelişmesine katkıda bulunulacaktır.	468.650	575.825	642.325

9.2. Temel Politikalar ve Öncelikler

2008-2010 Orta Vadeli Program

Akademi hedefleri, 2008-2010 Orta Vadeli Program kapsamında ele alınan;

- Bilim ve teknolojiye yetkinleşmek,
- Araştırmacı insan gücü kaynağını nitelik ve nicelik yönünden geliştirmek,
- Uluslararası kuruluşlarla işbirliğini artırmak,
- Bilim, teknoloji ve yenilik alanlarında toplumsal farkındalığı artırmak,
- Düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, yeni fikirlere açık, özgüven ve sorumluluk duygusuna sahip bilgi toplumu insanını yetiştirmek,
- Toplumsal değişim sürecinde kültürel zenginlik ve çeşitliliğimizi korumak, geliştirmek ve gelecek kuşaklara aktarmak konuları ile uyumludur.

Mevcut Durum ve Performans Programı

Orta Vadeli Program ile ilişkili olarak 2008-2010 dönemini kapsayan 13 performans hedefi ile stratejik plan dönemi sonuna kadar olan 8 performans hedefi yer almaktadır.

2008-2010 Dönemi

- 2007 yılı ikinci yarısında başvuruları değerlendirilen adayların kabul edilmesi ile 2008 yılında Burs Programları Bütünleştirilmiş Doktora Araştırma Programı (BDAP), Bütünleştirilmiş Doktora Burs Programı (BDBP) ve Bütünleştirilmiş Doktora Hazırlık Programı (BDHP) uygulamaları başlatılacaktır.
- 2008 yılı ilk yarısında, kurumsal stratejik plan takibi ve performans yönetimi konularında iki eğitim

düzenlenecektir.

- 2008 yılı sonuna kadar Akademi'nin, halka açık yüzü olan internet sitesi ve yeni kurulacak olan Bilim Eğitimi Portalı ile Kültürel Miras Ulusal Ağ Yapısı sistemlerinin kurum içinde takibini sağlamak için bir personelin uygun eğitimi alması sağlanacaktır.
- 2008 yılında Dünya Bilim Akademileri ile işbirliği içinde başlatılmış çalışmalar somutlaştırılarak, hedef kitle olarak okul öncesi ve ilköğretim çocukları üzerinde odaklanılacak, sorgulama temelli bilim eğitimine ilişkin olarak dünya akademilerinin bu konudaki etkinliklerinin duyurulacağı bir internet sayfası oluşturulacaktır.
- 2008 yılı birinci ve ikinci yarısında dünya akademileriyle işbirliğiyle bu konuda öğretmenlere iki ileri eğitim kursu düzenlenecektir.
- 2008 yılında Türkçe'nin bilim dili olarak geliştirilmesi için Sosyal Bilimler ve Doğa Bilimleri alanlarında "Bilim Terimleri Sözlükleri" yayımlanacaktır.
- 2008 yılında Çevre Komitesi beşinci raporunu yayımlayacaktır.
- 2010 yılında Bilimsel Liyakat esasına göre uygulanmakta olan seçim, ödüllendirme ve destek süreçlerinde ülkemizde normlar oluşacaktır.
- 2010 yılında ödül programları kapsamında tüm bilim alanlarından 75 bilim insanı ödül alacaktır.
- 2010 yılına kadar Türkiye Kültür Envanteri - kültür varlıklarının belgelenmesi ve veri toplanmasına yönelik olarak geliştirilen yöntemlerin standart ve resmi envanterleme sistemi olarak tescili ve uygulamaya konması sağlanmış olacaktır. (Türkiye Kültür Envanteri konusunda geçmiş yıllar içinde Akademi tarafından geliştirilerek

pilot bölgelerde ve sonra tüm bölgelere yaygınlaştırılarak uygulanan ve halen, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ortaklaşa olarak ve Avrupa Birliği desteğiyle sürdürülen "Kültürel Varlıkların Korunması İçin Uzay Bilgi Teknolojileri Temelli Akıllı Bir Sayısal Sistemin Geliştirilmesi: GAP Bölgesi Modellemesi" başlıklı projede de başarıyla denenen belgeleme [envanterleme] sisteminin verileri ve bir veri bankasına dönüştürülmesi yönünde geliştirilen yazılımın, ülkemizde standart ve resmi envanterleme sistemi olarak tescilinin sağlanması ile ulusal ağ yapının gelişmesine yönelik projeler uygulanacaktır.)

- 2010 yılında TÜBA yayınlarının, ulusal ve uluslararası akademik çevrelerde talep görme oranı %100 artmış olacaktır.
- 2010 yılında Bilim ve Kültür Merkezi (Rabi Medrese) çalışmalarına başlanmış olacaktır.
- 2010 yılına kadar Akademi, İstanbul İslam, Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nin gelişmesine olan katkılarını arttıracaktır.

2008-2012 Dönemi

- 2012 Yılında Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarının Ödüllendirilmesi Programı'ndan (GEBİP) katılan genç asosiye üyelerle Akademi'nin yaş ortalaması %20 oranında düşecektir.

- 2012 yılına kadar bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla bilimde öngörü platformu yapılandırılmış olacaktır.
- 2012 yılında Bilim Etiği konusunda hem genel hem de özel alanlara (tıp, çevre, eğitim, yükseköğretim, sosyal bilimler vb.) yönelik etik konuları işleyen yayınların sayısı %30 arttırılacaktır.
- 2012 yılına kadar yaygın konferanslar aracılığıyla, bilim etiği konusunda özellikle genç bilim insanlarında farkındalık yaratılmış olacaktır.
- 2012 yılında öncelikle üniversitelerde bir bilim etiği dersine de temel oluşturabilecek kaynaklar hazırlanacaktır. Bu amaçla kurulmuş olan Bilim Etiği Çalışma Grubu'nun, konuyu felsefi yönleriyle ve derinlemesine incelemesine imkân verecek biçimde dünya bilim akademileriyle işbirliği yapılacaktır.
- 2012 yılına kadar Sağlık ve Yaşam Bilim alanlarında ulusal sistem yapılandırılması için politikalar geliştirilmiş olacaktır.
- 2012 yılında toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncelerin yayılmasına etkin katkı yapacak olan Bilim ve Toplum Platformu oluşmuş olacaktır.
- 2012 yılına kadar uluslararası akademiler ile işbirliğinde artış sağlanacak ve dünya bilim macerasının aktif ortağı olunacaktır.

YÖNETİM VE İÇ KONTROL YÖNETİM VE İÇ KONTROL YÖNETİM VE İÇ KONTROL

9.3 Faaliyetlere İlişkin Bilgi Ve Değerlendirmeler

9.3.1. Mali Bilgiler

9.3.1.1. Bütçe Uygulama Sonuçları (2007 Yılı Giderler Gelirler İcmali)

EKONOMİK SINIFLANDIRMAYA GÖRE BÜTÇE GİDERLERİ İCMALI

YILI: 2007
YTL

KURUMU : 4009 Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı

EKONOMİK KOD		AÇIKLAMA	TOPLAM ODENEK	GÖNDERİLEN ODENEK	BÜTÇE GİDERİ	ODENEK ÜSTÜ GİDER	IPTAL EDİLEN ODENEK	ERTESİ YILA DEVREDİLEN ODENEK
I	II							
01		PERSONEL GİDERLERİ	661.000,00	646.828,63	646.828,63	0,00	6.378,67	0,00
	03	İÇİLER	661.000,00	646.828,63	646.828,63	0,00	6.378,67	0,00
02		SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET P	78.000,00	78.044,98	78.044,98	0,00	4.044,98	0,00
	03	İÇİLER	78.000,00	78.044,98	78.044,98	0,00	4.044,98	0,00
03		MAL VE HİZMET ALIŞ GİDERLERİ	3.228.000,00	3.070.000,39	2.970.000,00	0,00	864.999,04	411.128,70
	02	TOKETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIŞI	800.000,00	431.837,69	431.837,69	0,00	168.442,31	1.404,31
	03	YOLLUKLAR	228.000,00	104.810,29	104.810,29	0,00	120.489,71	0,00
	04	GÖREV GİDERLERİ	13.000,00	2.078,58	2.078,98	0,00	10.821,02	0,00
	05	HİZMET ALIŞI	1.847.000,00	1.393.919,46	1.393.816,46	0,00	463.083,54	409.734,39
	06	TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	226.000,00	202.187,31	202.187,31	0,00	22.802,69	0,00
	07	MENKUL MAL, GAYRİMADDİ HAK ALIŞI, BAKIM	236.000,00	164.111,93	164.111,93	0,00	71.888,07	0,00
	08	GAYRİMENKUL MAL, BAKIM VE ONARIM GİDERİ	79.000,00	71.693,70	71.693,70	0,00	7.306,30	0,00
	09	CARİ TRANSFERLER	2.081.000,00	1.858.096,10	1.858.096,10	0,00	244.903,90	0,00
05		HANE HALKINA YAPILAN TRANSFERLER	2.060.000,00	1.832.138,57	1.832.138,57	0,00	227.861,43	0,00
	06	YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER	21.000,00	4.958,53	4.958,53	0,00	16.143,47	0,00
06		BERHAYE GİDERLERİ	1.222.010,00	289.188,82	289.188,82	0,00	932.870,18	848.077,31
	01	MAMUL MAL ALIŞI	100.000,00	88.644,17	88.644,17	0,00	1.355,83	0,00
	07	GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	1.037.010,00	189.832,69	189.832,69	0,00	848.077,31	848.077,31
	09	DİĞER BERHAYE GİDERLERİ	85.000,00	1.669,96	1.669,96	0,00	83.440,04	0,00
		GENEL TOPLAM	7.187.910,00	6.116.709,89	6.116.709,89	0,00	3.841.800,11	1.568.206,01

BÜTÇE GELİRLERİ KESİN HESAP İCMALI

KURUMU : 4009 Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı

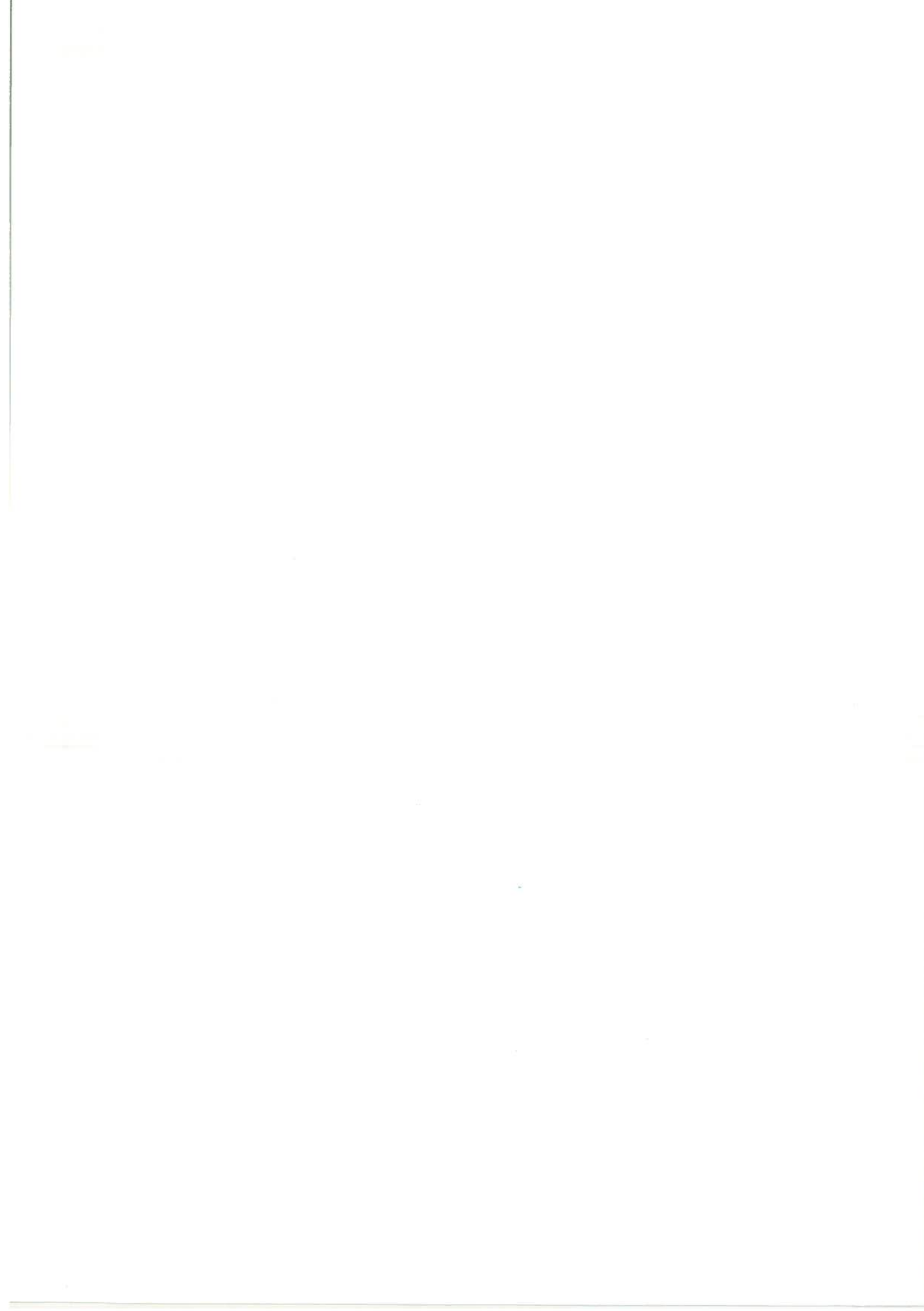
YILI : 2007
YTL

EKONOMİK KODLAR		AÇIKLAMA	BÜTÇE GELİRİ TAHMİNİ	NET TAHSİLAT
I	II			
03		TEBESSÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	40.000,00	27.852,00
	1	MAL VE HİZMET SATIŞ GELİRLERİ	40.000,00	27.852,00
04		ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	8.225.000,00	6.680.770,08
	1	YURT DIŞINDAN ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR	0,00	770,98
	2	MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNE DAHİL İDARELERDEN ALINAN DİĞER GELİRLER	8.225.000,00	5.680.000,00
06		FAİZ GELİRLERİ	10.000,00	4.247,29
	1	PARA CEZALARI	0,00	2.116,80
	3	DİĞER ÇEŞİTLİ GELİRLER	10.000,00	18.379,67
08		ALACAKLARDAN TAHSİLAT	0,00	81.879,18
	1	YURTİÇİ ALACAKLARDAN TAHSİLAT	0,00	31.373,18
		GENEL TOPLAM	8.275.000,00	6.784.740,82
09		RED VE İADELER (-)		

10

*Akademinin
İdari Yapısı*

AKADEMİNİN İDARİ YAPISI

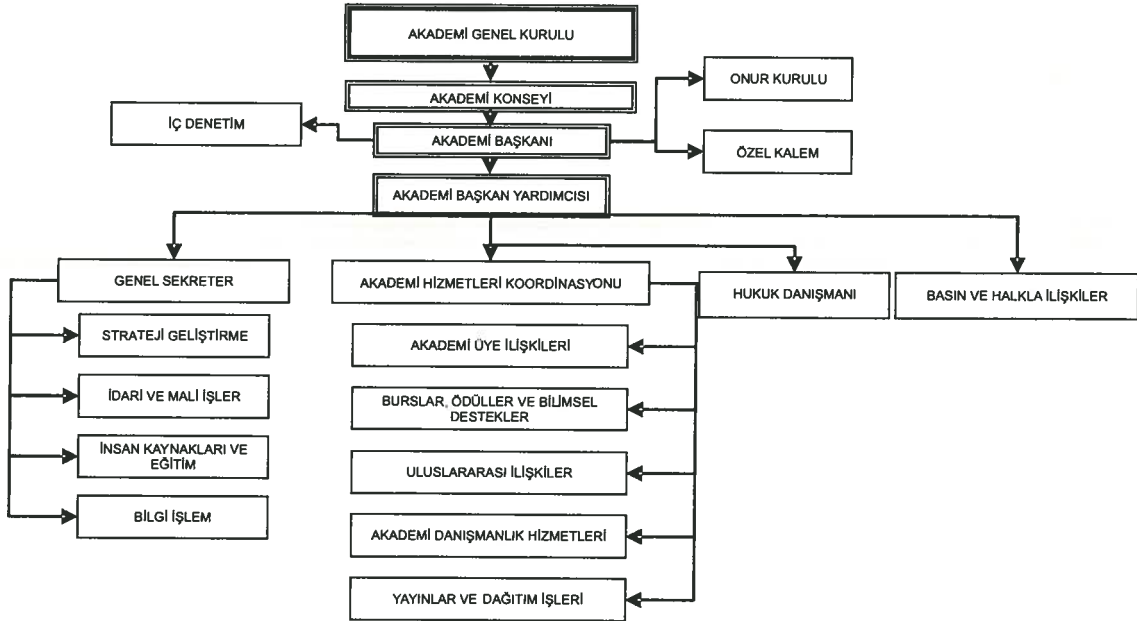
10.1. Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Akademi'nin sahip olduğu bilgisayar-bilişim ve diğer teknolojik imkânlarını gösteren tablo ekler kısmında (Ek 4) yer almaktadır.

10.2. İnsan Kaynakları

Toplam 56 Akademi çalışanının 6'sı İstanbul Ofisi'nde, 50'si Ankara Ofisi'nde görev yapmaktadır. Personele ilişkin kadro bilgileri, hizmet alanları Ek 5' te yer almaktadır.

10.3. Organizasyon Şeması

11

*Vefat Eden
Üyelerimizi
Saygıyla
Anıyoruz*

2007 yılında, Şeref Üyelerimiz Prof. Dr. Ahmet İzzet BERKEL, Prof. Dr. Erdal İNÖNÜ ve Prof. Dr. Mübeccel B. KIRAY vefat etmiştir. Kendilerini saygıyla anıyoruz.

Prof. Dr. A. İzzet Berkel

1932 yılında İstanbul'da doğan Prof. Dr. A. İzzet Berkel, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nin İmmünoloji Bölümü'nün kurucusuydu. Meslek yaşamı boyunca primer immün yetmezlikleri, otoimmünite komplemanın genetik yetmezlikleri, immünsupresyon ve malignite gelişimi konularında çalışmalar yapan Prof. Dr. A. İzzet Berkel, Türk İmmünoloji Derneği'nin de kurucuları arasında yer almıştı.

1969-1971 yılları arasında Fullbright Bursu kazanan Prof. Berkel, 1979'da Prof. Dr. İhsan Doğramacı Bilim Ödülü, 1980'de Deutcher Akademischer Austauschdienst Ödülü ve 1994 yılında TÜBİTAK Ödülü'ne layık görülmüştü.

Prof. Berkel ayrıca Türkiye Milli Çocuk Sağlığı ve Pediatri Cemiyeti, Türkiye Hematoloji Derneği, Türkiye İmmünoloji Derneği, American Federation for Clinical Research, European Society for Pediatric Research, European Soc. for Pediatric Hematology and Immunology, European Soc. for Immunodeficiencies, International AIDS Society, European Complement Network ve International Complement Society üyesiydi.

Prof. Dr. A. İzzet Berkel, 1999 ve 2002 yılları arasında Türkiye Bilimler Akademisi'nde Başkan Yardımcısı olarak değerli katkılarda bulunmuştu.

Prof. Dr. Erdal İnönü

İlkeli ve dürüst siyaset anlayışı, alçakgönüllülüğü, olgunluğu,engin deneyim ve bilgi birikimi ile seçkin bilim insanı ve devlet adamı kimliğiyle Türk bilimi ve ülkemize büyük hizmetler veren Prof. Dr. Erdal İnönü, Türkiye Bilimler Akademisi'nin yanısıra TÜBİTAK'ın kuruluşunda da çok önemli bir rol oynamıştı.

ODTÜ Rektörlüğü, TÜBİTAK Bilim Kurulu, TAEK, UNESCO Yürütme Kurulu Üyeliği, TÜBİTAK Temel Bilimler Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü görevlerinde bulunan Prof. Dr. Erdal İnönü, 17, 18 ve 19'uncu dönem İzmir milletvekilliği ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti Genel Başkanlığı'nı yürütmüş, devlet bakanı ve başbakan yardımcısı, başbakan vekili görevlerinde bulunmuştu.

Prof. Dr. Erdal İnönü, matematiksel fiziğe yaptığı katkılar nedeniyle 2004'te, Grup Teorisi ve Temel Fizik Vakfı'nın Wigner Madalyası'na layık görülmüştü. Prof. Dr. Erdal İnönü, 1986 yılında Wigner Madalyası'nı alan Prof. Dr. Feza Gürsey'den sonra bu saygın ödülü kazanan ikinci Türk bilim insanıydı.

Prof. Dr. Erdal İnönü'nün Yaşamı

6 Haziran 1926 Ankara'da dünyaya geldi. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da yaptı, 1947 de Fen Fakültesi'nden fizik

lisansı diploması aldıktan sonra ABD'ye gitti, Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü'nde lisans üstü öğrenimi yaptı, yüksek lisans ve doktora derecelerini aldı, teorik fizik alanında araştırmalar yaptı, yurda dönünce Ankara Üniversitesi'nde Fizik Asistanı olarak göreve başladı.

Askerlik görevini yaptıktan sonra üniversite doçentlik sınavını verdi, 1957-1960 yılları arasında tekrar Amerika'ya giderek "Atom Enerjisinden Yararlanma" programı içinde çeşitli üniversite ve araştırma enstitülerinde araştırmalar yaptı.

1964- 1974 tarihleri arasında Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde Fizik Profesörü olarak çalıştı, ODTÜ'de öğretim üyeliği görevinin yanı sıra araştırma ve yönetim görevleri de yaptı, Teorik Fizik Bölümü Başkanlığı, Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığı, Üniversite Rektörlüğünde bulundu. 1974'te İstanbul Boğaziçi Üniversitesi'ne geçti, 1974-1983 yılları arasında fizik profesörlüğünün yanı sıra yaklaşık altı yıl Temel Bilimler Fakültesi Dekanı olarak görev yaptı.

Üniversitedeki görevlerinin yanı sıra Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun kuruluşuna da önemli katkılarda bulunan Prof. İnönü, TÜBİTAK Temel Bilim Araştırma Enstitüsü'nde 1982-83 yıllarında kurucu müdürlük görevini yürüttü. Ayrıca, NATO Fen Komitesi'nde çalıştı ve UNESCO Yürütme Kurulu'nda görev aldı.

1983 yılında siyasete atılan Erdal İnönü, Sosyal Demokrasi Partisi'nin (SODEP) Kurucu Genel Başkanı oldu, SODEP ile Halkçı Parti'nin birleşmesi sonucu kurulan SHP'nin ilk olağanüstü kurultayında SHP Genel Başkanı seçildi. Bu görevini 1993 yılına kadar sürdürdü. İnönü, 1986 yılı ara seçimlerinde İzmir Milletvekili seçildi, 1987 ve 1991 genel seçimlerinde yeniden

aynı ilden milletvekili seçilerek parlamentoda görevine devam etti.

1991 genel seçimlerinden sonra Doğru Yol Partisi ile SHP'nin kurduğu koalisyon hükümetinde Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı olarak görev üstlendi ve 1993 yılına kadar sürdürdüğü bu görev sırasında verdiği destek Türkiye Bilimler Akademisi'nin kuruluşunda belirleyici bir rol oynadı.

SHP'nin Cumhuriyet Halk Partisi ile birleşmesinin ardından, 27 Mart 1995 tarihinde Koalisyonun Sosyal Demokrat kanadında değişikliğe gidildi, Erdal İnönü bu değişiklikle Dışişleri Bakanı olarak atandı ve 1995 yılının Mart ve Ekim ayları arasında Dışişleri Bakanı olarak görev yaptı. Vefatından önce bilimsel araştırmalarını Feza Gürsey Enstitüsü'nde sürdüren Prof. İnönü, Sabancı Üniversitesi'nde de dersler veriyordu.

Prof. Dr. Mübeccel Kıray

Türkiye'de sosyolojinin üniversitelerde kurumsallaşmasında çok önemli rol oynayan ve toplumsal değişmeyi ele alma tarzıyla ekol yaratan TÜBA Şeref Üyesi Prof. Dr. Mübeccel Kıray, 7 Kasım 2007 gecesi vefat etti.

Mübeccel B. Kıray, 1923'te İzmir'de doğdu. 1940'ta İzmir Lisesi'nden, 1944'te Ankara Üniversitesi'nden mezun oldu.

VEFAT EDEN ÜYELERİMİZİ SAYGIYLA ANIYORUZ VEFAT EDEN ÜYELERİMİZİ SAYGIYLA

1946'da Ankara Üniversitesi'nde Antropoloji dalında doktorasını tamamladı. 1960'ta doçent, 1966'da profesör oldu. 1959'dan 1973'e kadar Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Bölümü'nün gelişmesi için çalıştı.

1973'te "Morris Ginsberg Fellow" olarak London Schools of Economics'e giden Prof. Dr. Mübeccel Kıray, dönüşünde önce İTÜ'de, 1982'den sonra da Marmara Üniversitesi'nde çalıştı. Prof. Kıray, aynı dönemde University of Texas, Austin'de ders verdi.

1989'da emekli olana dek Prof. Dr. Mübeccel Kıray, Norveç Bergen Üniversitesi, Kahire Amerikan Üniversitesi, ABD Berkley Üniversitesi ve Zürih Teknik Üniversitesi'nde konferanslar verdi.

ODTÜ Mustafa Parlar Ödülü, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Fahri Doktor unvanı ve Aydınlanma Kadınları Ödülü'nü alan Prof. Kıray, 1994'te Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Şeref Üyeliğine seçildi.

12

Ekler

KESİNLEŞEN SAYIŞTAY İLAMLARI UYGULAMA SONUÇLARI CETVELİ

KURUMU : 4009 Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı YILI : 2007 (YTL)

İLİ	MUHASEBE BİRİMİ	İLAM YILI	İLAM NO	İLAM KES YILI	BORÇ TUTARI (1)	SILME - DÜŞME TERKİN TUTARI (2)	SILME - DÜŞME TERKİNDEN SONRA KALAN BORÇ TUTARI (3)	TAHSİLAT (4)	ERTESİ YILA DEVREDİLEN BORÇ TUTARI (5)	TAHSİLAT ORANLARI					
										4/3 %	2/1 %	(2+4)/1 %	5/3 %		

Form : 6

12-05-2008 15:02:27

FONKSİYONEL SINIFLANDIRMAYA GÖRE BÜTÇE GİDERLERİ İÇMALI

YILI: 2007
YTL

KURUMU : 4009 Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı

KODU	AÇIKLAMA	TOPLAM ÖDENEK	GÖNDERİLEN ÖDENEK	BÜTÇE GİDERİ	ÖDENEK ÜSTÜ GİDER	İPTAL EDİLEN ÖDENEK	ERTESİ YILA DEVREDİLEN ÖDENEK
01	GENEL KAMU HİZMETLERİ GENEL TOPLAM	7.157.010,00 7.157.010,00	5.115.709,89 5.115.709,89	5.115.709,89 5.115.709,89	0,00 0,00	2.041.300,11 2.041.300,11	1.259.206,01 1.259.206,01

Form: 3/1

12-05-08 15:03:26

FONKSİYONEL SINIFLANDIRMAYA GÖRE
YIL İÇİNDE VE MAHSUP DÖNEMİNDE YAPILAN BÜTÇE GİDERLERİ İÇMALI

YILI : 2007
YTL

KURUMU:4009 Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı

KODU	AÇIKLAMA	YILI BÜTÇE GİDERİ	MAHSUP DÖNEMİ BÜTÇE GİDERİ	TOPLAM BÜTÇE GİDERİ
01	GENEL KAMU HİZMETLERİ GENEL TOPLAM	5.115.709,89 5.115.709,89	0,00 0,00	5.115.709,89 5.115.709,89

12-05-08 15:04:37

Form: 317

KARŞILAŞTIRMALI BÜTÇE GİDERLERİ KESİN HESAP CETVELİ

YILI : 2007
Bin YTL

KURUMU : 4009 Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı

EKONOMİK KODU	AÇIKLAMA	2005 YILI			2006 YILI			2007 YILI			GİDERİN ÖDENEĞİNE ORANI (%)		
		BÜTÇE BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ (1)	TOPLAM ÖDENEK (2)	BÜTÇE GİDERLERİ (3)	GİDERİN TOPLAM ÖDENEĞİNE ORANI (%) (1)2	BÜTÇE BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ (4)	TOPLAM ÖDENEK (5)	BÜTÇE GİDERLERİ (6)	GİDERİN ÖDENEĞİNE ORANI (%) (4)5	BÜTÇE BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ (7)		TOPLAM ÖDENEK (8)	BÜTÇE GİDERLERİ (9)
01	PERSONEL GİDERLERİ												
02	İŞÇİLER												
	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVL	381				425	100	425	100	491	551	546	99
03	İŞÇİLER	66				425	100	425	100	491	551	546	99
	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	66				49	100	49	100	58	78	74	95
	TÜKETİME YÖNELİK MAL VE MALZ	1.822				49	100	49	100	58	78	74	95
	YOLLUKLAR	495				2.721	67	1.834	67	2.645	3.225	2.370	73
	GÖREY GİDERLERİ	250				636	38	240	38	813	600	432	72
	HİZMET ALIMLARI	782				142	86	142	86	225	225	105	46
	TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	161				5	50	5	50	3	13	2	16
	MENKUL MAL, GAYRIMADDİ HAK A	134				10	70	10	70	1.093	1.847	1.394	75
	GAYRİMENKUL MAL BAKIM VE ONA	1972				1.347	81	165	81	160	225	202	90
	CARİ TRANSFERLER	1.952				203	93	270	93	241	236	164	70
	HANE HALKINA YAPILAN TRANSFE	20				90	95	85	95	10	79	72	91
	YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERL	20				2.002	99	1.979	99	2.081	2.081	1.837	88
	SERMAYE GİDERLERİ	400				1.962	100	1.975	100	2.060	2.060	1.832	89
	MANUL MAL ALIMLARI	50				4	19	4	19	21	21	5	23
	GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GI	350				1.019	60	612	60	1.000	1.222	289	24
	GENEL TOPLAM	4.641				100	22	22	22	100	100	99	99
						919	64	580	64	800	1.037	189	18
						6.217	79	4.900	79	6.275	7.157	5.116	71

12-05-08 15:05:04

Form: 3/9

BÜTÇE GİDERLERİ KESİN HESAP CETVELİ AÇIKLAMASI

YILI : 2007
YTL

KURUMU 4009 Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı

I	KURUMSAL				FONK.	FIN.	EKONOMİK		AÇIKLAMA
	II	III	IV	I			II		
40	09	30	00	01	2	06	9		Bu tarihte 2007 Mali Yılı Bütçe Kanunu ile 100.000.00.-YTL ödenek verilmiştir. Yılı içinde ihtiyaç duyulması nedeniyle kurum içi aktarmalarıla 15.000.00.-YTL ödenek düşülmüş olup ödenek toplamı 85.000.00.-YTL olmuştur. Yılı içinde 1.559.96.-YTL harcama yapılmış olup 83.440.04.-YTL ödenek iptal edilmiştir. Genel ödenek toplamına göre harcamanın gerekliğine oranı % 1,83 , iptal edilen ödenek oranı % 98,16 olmuştur.

Form: 3/10

12-MAY-08 15:05:17

BÜTÇE GELİRLERİ KESİN HESAP CETVELİ AÇIKLAMASI

YILI : 2007
YTL

KURUMU 4009 Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı

GELİRİN				AÇIKLAMA
KODU				
I	II	III	IV	ADI
03	01	01	01	Şartname,Basılı Evrak,Form Satış Geliri
03	01	01	99	Diğer Mal Satış Gelirleri
04	01	01	99	Yurtdışından Alınan Diğer Bağış ve Yard
04	02	01	01	Hazine yardımı
04	02	02	01	Hazine yardımı
05	01	09	03	Mevduat Faizleri
05	03	09	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cez
05	09	01	06	Kişilerden Alacaklar
05	09	01	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Ge
08	01	09	06	Hane Halklarından

12-MAY-08 15:06:31

Form : 4/4

